

BRYSSEL-AGENDA KEVÄT2020

Maa- ja metsätalouden ajankohtaiset EU-asiat Euroopan vihreän kehityksen ohjelman teemoilla

MTK

Sisällysluettelo

PUHEENJOHTAJA MARTTILAN ESIPUHE: GREEN DEAL – UHKA VAI MAHDOLLISUUS?	1
EU:n vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal) tahdittaa MTK:n edunvalvontaa keväällä 2020	3
EUROOPAN UNIONILLE KUNNIANHIMOISEMMAT ILMASTOTAVOITTEET 2030 JA 2050	4
JA EUROOPPALAINEN ILMASTOLAKI JA -SOPIMUS	
Kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpano	4
Tavoitteena ilmastoneutraali Eurooppa 2050	5
Aarhusin asetuksen tarkistaminen: ympäristöä koskevien päätösten muutoksenhakumenettely EU-tasolla	7
YK:n ilmastokongressi COP26 ja Koronivia	8
LULUCF-toimeenpano	9
Hiiliviljely	9
Vihreä vala: vältetään vahinkoa (do no harm)	10
PELLOLTA PÖYTÄÄN -STRATEGIA JA CAP-UUDISTUS	11
Maatalouspolitiikan uudistus	11
CAP:n uudistus ja metsätoimenpiteet	12
Valtiontuen suuntaviivat	12
Toimiva ruokaketju	13
Lannoitemarkkinat toimivaksi	13
Alkuperämerkinnät elintarvikkeissa	14
EU:n maataloustuotteiden menekinedistäminen	15
Uudet jalostusmenetelmät luovat kilpailu- ja sopeutumiskykyä	15
Siemenlainsäädäntö kaipaa uudistusta	16
Kasvinsuojeluainepolitiikka paineessa	16
Valkuaisomavaraisuuden nostaminen Valkuaisomavaraisuuden nostaminen EU:ssa	17
Maatalouden teknologinen kehitys ja digitalisaatio	18
Eläinterveys, eläinten hyvinvointi ja mikrobilääkeresistenssi	18
Mikrobilääkeresistenssi ja lääkkeiden hallittu käyttö eläimille	19
Luomulainsäädännön valmistelu	20
KESTÄVÄ LUONNONVAROJEN KÄYTTÖ JA BIOLOGINEN MONIMUOTOISUUS	21
Metsäsektorin globaali ulottuvuus	21
Metsästrategia	22
Laillisesti sitova metsäsopimus (FLBA)	23
Ekosysteemipalvelut	23
EU:n biodiversiteettistrategia 2030	24
Riistapolitiikka	25
Lyijyhautit	26
TEOLLISUUDEN KANNUSTAMINEN PUHTAASEN KIERTOTALOUTEEN – TAVOITTEENA KESTÄVÄ BIOKIERTOTALOUS	27
Kohti kiertotalouden läpimurtoa	27
Jätelainsäädäntö ja muovistrategia	28
Biotalousella kestävä kasvua ja ilmastotekoja	28
Ruokahävikki ruokaketjussa	30
Ravinteiden käyttö ja kierrättäminen	31
YMPÄRISTÖN PILAANTUMISEN TORJUNTA	32
Ilman ja maaperän suojelu	32
Vesien- ja merenhoito	32

PUHDAS, KOHTUUHINTAINEN JA TOIMITUSVARMA ENERGIA	35
Energia puhtaammaksi uusiutuvalla energialla	35
Energiaverotus	36
 KESTÄVÄ LIKKUVUUS	 37
Liikenteen päästöjen alentamiseen useita keinoja	37
 TUTKIMUS JA INNOVAATIOT	 39
Tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa tarvitaan luonnonvarasektoreilla	39
 GREEN DEALIN RAHOITUS JA OIKEUDENMUKAINEN SIIRTYMÄ	 41
Monivuotinen rahoituskehys	41
Kestävän rahoituksen säännöt	43
Oikeudenmukainen siirtymä ja koheesiopolitiikka	44
Infrastruktuurin kehittäminen - Verkkojen Eurooppa	46
Yrittäjyyden edistäminen - investoinnit ja rahoitus	47
 EU EDELLÄKÄVIJÄNÄ – GLOBAALI ULOTTUVUUS	 48
Brexit – erosopimuksen neuvottelusta uuden suhteen valmisteluun	48
EU on aktiivinen kauppapolitiikan toimija	50
Bilateraalit eli kahdenvälisen neuvottelut täydentävät WTO-sopimuksen luomaa toiminaympäristöä	52
 MUUTA	 54
Turkiselinkeinon ajankohtaiset asiat (yhteistyössä Fur Europan ja FiFurin kanssa)	54
 BRYSSELIN TOIMISTON YHTEYSTIEDOT	 55
MTK:n, SLC:n ja Osuustoimintakeskus Pellervon Brysselin toimiston yhteystiedot	55

A portrait of Martti Ahtisaari, a middle-aged man with grey hair, wearing a grey suit jacket over a light blue shirt. He is standing with his arms crossed against a dark background.

PUHEENJOHTAJA MARTTILAN ESIPUHE: Green Deal – uhka vai mahdollisuus?

Vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet ovat ajan hermoon osuvia ja kunnianhimoisia. Eurooppa kieltämättä tarvitsee tulevaisuushankkeita, joilla liimataan yhteen rakoilevan yhteistyön palasia. Projekti ei missään nimessä ole helppo. Talouden, työpaikkojen ja kestävä kehityksen yhteen nivominen vaatii arjen realismia ja vankkaa tiedeperustaa. Idealismi ja raaka globaali kilpailu ovat pahimmillaan tuhoisa yhdistelmä Euroopalle.

Maa- ja metsätalous tarjoavat ratkaisuja vihreän kehityksen ohjelman avaintavoitteisiin. MTK:n ja sen eurooppalaisten sisärjestöjen jäsenet ovat tulevaisuuden ilmastosankareita. Maaseudun ihmisiä tarvitaan pitämään huolta luonnon monimuotoisuudesta. Samalla tavalla maaseutu näyttää tietä kiertotalouden läpimurrolle ja fossiilitalouden alasajolle.

EU:n on tulevalle ohjelmakaudella raivattava tie, jota pitkin tämä maaseudun potentiaali voidaan hyödyntää. Yhteinen maatalouspolitiikka on yksi keino, joskin varsin rajallinen. Maatalouspolitiikan

on keskityttävä olennaiseen, eli virvoitettava nykyisten ja tulevien maatalousyrittäjien tulevaisuususkon nostamalla maatalouden kannattavuus kestävä tasolle. Budjettirahoituksen rajat tulevat nopeasti vastaan, vaikka tavoitteet ovat kunnianhimoisia. Maaseudun yrittäjät ja uusiutuvat luonnonvarat tarvitsevat uusia rahoitusinstrumentteja, jotta he voivat täydellä mittalla antaa panoksensa suureen eurooppalaiseen projektiin.

Ruokaturva on kestävä tulevaisuuden kulmakivi. EU:lla on vastuu sekä omille kansalaisille että koko maailmalle huolehtia riittävästä ja laadukkaasta ruuan tuotannosta. Ruuan kysyntä kasvaa globaalisti ja samalla tarjontaa uhkaavat monet riskit. Ruokaa eikä myöskään maatalouden ilmastopäästöjä saa ulkoistaa kolmansiin maihin.

MTK odottaa Pelloilta pöytään -ohjelmalta selkeää linjausta, jolla kirkastetaan eurooppalaisen maatalouden malli. Tämän mallin

mukaan EU:ssa tuotettu ruoka on laadultaan ja kestävyydeltään maailman parasta, mutta asiat hoidetaan niin, että ruoka-alan jokainen toimija saa reilun mahdollisuuden menestyä.

Kestävän kehityksen haaste on globaali, mutta tehokkaat ratkaisut ovat paikallisia. Maatalouspolitiikan paikallisen liikkumatilan on kasvetava aidosti. Suomalainen heinää syövä ja korkeatuotoksinen lehmä aiheuttaa pienemmät ilmastopäästöt kuin kollegansa maailmalla. Pienet peltolohkomme metsien keskellä aiheuttavat lisäkustannuksia, mutta edistävät luonnon monimuotoisuutta aivan eri tavalla kuin keskisen Euroopan vilja-aitat. Oma Akilleen kantapäämme on herkkä ja haavoittuva Itämeri. Hyvä politiikka tehostaa alueiden vahvuuksia ja karsii ongelmia.

Suomalaiset maanviljelijät ovat maksaneet edelläkävijyydestään. Talouden mittarit ovat meillä EU:n pohjasakkaa, kun maatalouden kustannukset on omilla päätöksillä nostettu pilviin. Tuotantoeläinten hyvinvointiin on investoitu, antibioottien käyttöä rajoitettu. Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytölle on tiukat rajat ja pelisäännöt. MTK kannattaa näiltä osin tiukkaa EU-politiikkaa, jossa oma pesä pannaan kuntoon viimeistä nurkkaa myöten. Kilpailu voi olla kovaa, mutta olkoon reilua. Suomalaisen maatalousyrittäjän työ ansaitsee palkintonsa.

Metsien pinta-alan ja kasvun lisääminen sekä puun lisääntyvä käyttö kasvattavat hiilinieluja sekä korvaavat fossiilisia materiaaleja. Metsä on huono hiilivarasto ainakin pitkällä aikavälillä. Tuli tai tuhohyönteiset voivat hetkessä tuhota vuosien työn. MTK on erittäin huolestunut alustavista linjauksista, joissa metsätalouden kärkihankkeina ovat ennallistaminen ja hiilivarastojen luominen.

Hiilineutraali EU on utopiaa ilman vahvaa panostusta terveisiin ja tuottaviin metsiin. Metsäluonto on samaan aikaan ratkaisevan tärkeä EU:n biodiversiteettitavoitteiden kannalta. Näiden politiikkatavoitteiden välillä on löydettävä tasapaino, jossa panostetaan suojelualueiden laatuun ja talousmetsien monimuotoisuuteen. Metsän tuottavuus ja luontoarvot eivät ole toisiaan poissulkevia.

Monimuotoinen metsätalous ja monitavoitteinen metsäpolitiikka ansaitsevat kunnon kodin ja asiantuntevan käsittelyn EU:n instituutioissa. Komission asiantuntemusta on vahvistettava ja metsien käyttöön liittyvä lainsäädäntö on keskitettävä komission maatalouspääosastoon. EU:n on tunnettava metsien kasvatuksen alueelliset erot. Hollannin puistometsät, Portugalin plan-

taasit, Kroatian tammilehdot ja Suomen perhemetsätalous ovat kukin arvonsa ansainneet. Byrokratia on kirosana EU-kansalaisille. Vihreän kehityksen ohjelman tiimoilla on oltava äärimmäisen tarkkana siinä, että vältetään turhaa hallinnon taakkaa. Kestävän rahoituksen lainsäädäntö on hyvä esimerkki yrityksistä vierittää turhaa byrokratiaa maa- ja metsätalousyrittäjille. Näiden alojen kestävyysvarmistamiseksi on jo nykyisin oma lainsäädäntö ja siihen liittyvä valvonta.

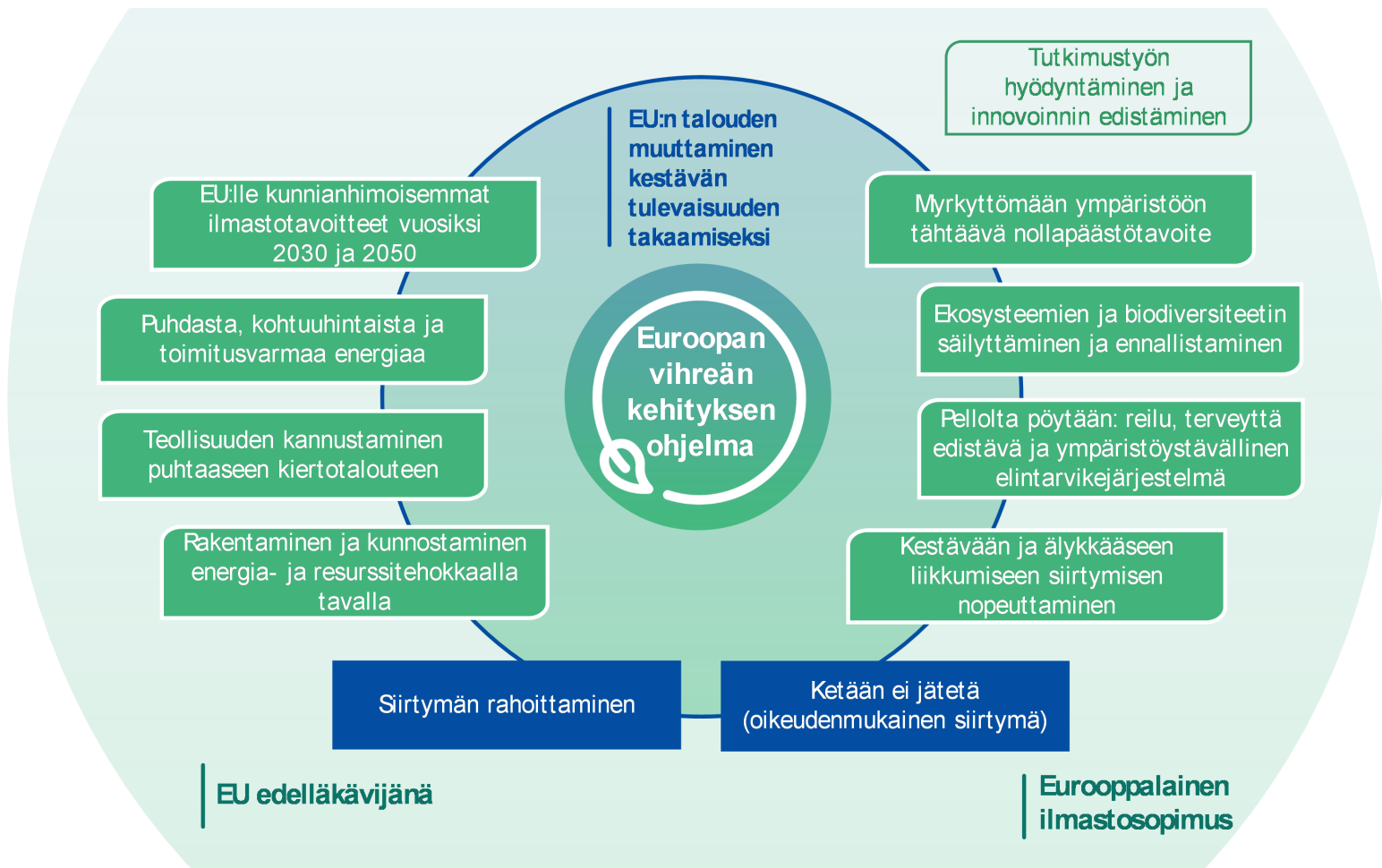
Kestävä kehitys on lopulta kestävää vain silloin, jos siihen liittyy taloudellinen ja sosiaalinen hyväksyttävyys. Merkittävin toimenpide hyvän lopputuloksen kannalta on resurssitehokkuus. Kiertotalouden esiinmarssi on oikea ja kannatettava liike. Samaan aikaan katseet on kiinnitettävä yleiseen tuottavuuden parantamiseen.

Poliittinen keskustelu kasvinjalostuksen uusista menetelmistä on tässä mielessä pöyristyttävää. EU:n on päästävä tutkimuksen ja kehityksen kärkeen, ja sinne on jo pitkä matka. Niukkoja resursseja ei ole varaa haaskata. Tämä koskee myös peltoa ja metsämaata.

Helsingissä 20.2.2020

Juha Marttila

MTK:n puheenjohtaja

Kuva: Euroopan vihreän kehityksen ohjelma 12/2019

EU:n vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal) tahdittaa MTK:n edunvalvontaa keväällä 2020

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma eli Green Deal on Euroopan uusi kestävä kasvustrategia. Ursula von der Leyenin komissio julkaisi Green Deal tiedonannon 11.12.2019. Tavoitteena on tehdä EU:sta oikeudenmukainen ja vauras yhteiskunta, jonka talous on moderni, resurssitehokas ja kilpailukykyinen.

[Euroopan vihreän kehityksen ohjelman](#) avulla Euroopasta tehdään ensimmäinen ilmasto-neutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Euroopan vihreän kehityksen [aikataulussa](#) vuonna 2020 on maa- ja metsätaloudelle merkittäviä aloitteita, kuten ilmastolaki, biodiversiteetti-strategia, kiertotalous-suunnitelma ja pellolta pöytään -strategia.

EUROOPAN UNIONILLE KUNNIAHIMOISEMMAT ILMASTOTAVOITTEET 2030 JA 2050 JA EUROOPPALAINEN ILMASTOLAKI JA -SOPIMUS

Komission vihreän kehityksen ohjelman (Green Deal) avulla toteutetaan YK:n Agenda2030 ja kestävän kehityksen periaatteet Euroopassa. Green Deal on -tiedonannossa luvattiin, että komissio tekee ilmastolakiehdotuksen maaliskuussa 2020, jossa asetetaan tavoite ilmasto-neutraalista Euroopasta 2050 sekä käynnistetään ilmastositomuksen valmistelu. Komission suunnitelma 2030 päästövähennystavoitteiden kasvattamisesta 50-55 %:iin 1990 tasosta (nyt 40 %) julkaistaan kesällä 2020. Komissio haluaa myös käydä kaiken EU-lainsäädännön läpi ilmastotavoitteiden näkökulmasta 6/2021 mennessä sekä varmistaa lainsäädännön ja politiikkojen tehokkaan toimeenpanon. Suunnitteilla on myös energiaverodirektiivin uudistaminen ja ehdotus hiilitulleista tietyille sektoreille sekä suunnitelma ilmastomuutokseen sopeutumisesta.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpano

EU:n vastaus Agenda2030 toimintaohjelmaan

Liisa Pietola; +358 50 4384014; liisa.pietola@mtk.fi

Vihreän kehityksen ohjelma on keskeinen osa komission vastausta globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda2030:n toteuttamiseksi.

Maaseudun elinkeinojen tarjoamat ratkaisut linkittyvät lähes kaikkiin YK:n

kestävän kehityksen Agenda2030 tavoitteisiin (SDG = Sustainable Development Goals): Nälän poistosta yleiseen hyvinvointiin (SDG:t 2 ja 3), puhtaaseen veteen ja energiaan (SDG:t 6, 7), kestävään työhön, infraan ja tuotantoon (SDG:t 8, 9, 12), ilmastotekoihin (SDG 13), maanpäälliseen elämään (SDG 15) sekä myös merten suojeluun (SDG 14).

Edellisen komission visio kestävän kehityksen tavoitteisiin julkaistiin 30.1.2019 otsikolla 'Kohti kestävää Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä'. Reflection-paperi työstettiin laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa, mukaan lukien EU:n viljelijäjärjestöjä edustava Copa-Cogeca. Valmisteluprosessi oli vaikea, eikä maa- ja metsätalouden myönteisiä elementtejä ja kehittymistä saatu kirjatuksi riittävällä tasolla asiakirjaan.

Käsittelyn vaihe

Nykyiselle komissiolle on lähetetty kirje, jossa pyydetään jatkoa komissiojohtoiselle sidosryhmätyölle "Multistakeholder SDG-platform" -verko-
tona.

Vuoden 2020 korkean tason poliittisen foorumin (HLPF, High Level Political Forum, New York, YK) erityiskohteena on kansalliset raportit kestävän kehityksen edistymisestä kansallisella tasolla (Voluntary National Reports VNR), joita valmistellaan keuhällä 2020. Tarkastelujakso on 2016-2020.

MTK:n tavoitteet

- EU:n laaja ympäristöagenda on rakennettava kestävä kehityksen kolmen tukijalan eli ympäristöllisen, sosiaalisen ja taloudellisen ulottuvuuden varaan. Onnistuessaan komission vihreän kehityksen ohjelma luo hyvän pohjan yhteistyölle ja kolmen ulottuvuuden tasapainolle.

- Yhteistyö yli sektoreiden on ainoa tie, jolla voimme hillitä ilmastomuutosta ja luonnon monimuotoisuuden katoa. Yhteistyö on meille ratkaisevaa, sillä luonnonkatastrofit, jotka haastavat kestäviä ekosysteemeitä, vaikuttavat ensimmäiseksi maa- ja metsätaloustuottajiin ja edelleen ihmisen ja luonnon hyvinvointiin.

- Ymmärrys Euroopan viljelijäjärjestöjen ydinviesteihin, jotka esitettiin komission konferenssiin Sustainable Europe 2030 -seminaarissa 8.4.2019:

1) Kestävä kehitys on kehitys ihmisen ja luonnon, koko maapallon hyvinvointiin, jossa tasapainossa on taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöllinen ulottuvuus

2) EU:ssa suurin haaste on ymmärtää maa- ja metsätalouden ratkaiseva rooli lähes kaikkien kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

3) Jotta voimme taata Euroopassa kestävä kehityksen, meidän täytyy varmistaa, että maa- ja metsätalous ovat eturintamassa varmistukseen ruuantuotannon ja merkittävän ilmasto- ja ympäristötyön sekä edistääkseen maaseudun elinvoimaa ja työpaikkoja.

Suomalaisen kestävä tuotannon vahvuudet ja haasteet on kuvattu linkeissä: [SDG 6 Runsaat ja puhtaat vesivarat elintärkeitä suomalaiselle maa- ja metsätaloudelle](#), [SDG 7 Tarjolla uusiutuvaa energiaa](#), [SDG 12 Suomessa tuotetaan turvallista ruokaa ja sertifioitua puuta vastuullisille kuluttajille](#) ja [SDG 15 Suomea elävöittävät monimuotoiset metsät ja pellot pientareineen](#).

Ilmastotavoitteiden (SDG 13) saavuttamiseksi maa- ja metsätaloudella on ratkaiseva rooli, ja se edellyttää, että tasapaino kasvihuonekaasupäästöjen ja sidonnan välillä saavutetaan. Tuottavuutta ja kasvua lisäävillä maa- ja metsätaloustalouden käytännöillä voidaan tehostaa kasvilisäyksen ja maaperän hiilensidontaa ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Käytännön ratkaisuja esitetään MTK:n ilmasto-ohjelmassa.

Tavoitteena ilmastoneutraali Eurooppa 2050

Liisa Pietola; +358 50 4384014; liisa.pietola@mtk.fi

Anssi Kainulainen; +358 50 596 1541; anssi.kainulainen@mtk.fi

Komission 29.1.2020 julkaistu työohjelma tavoittelee ilmastoneutraalia Eurooppaa vuoteen 2050 mennessä. Tavoite vastaa EU:n ympäristö- ja ilmastoministereiden syksyn 2019 linjauksia kansainvälisten ilmastotoimien vauhdittamisesta ja EU:n ilmastopoliittisen kunnianhimon nostamisesta pitkän aikavälin päästövähennysuran edellyttämälle tasolle. EU jatkaa näin pyrkimyksiään pitää kiinni kansainvälisestä ilmastojohtajuudesta Pariisin ilmastositoumuksen toimeenpanossa.

Työohjelman vihreän kehityksen ohjelmassa (Green Deal) ilmastopoliittisia aloitteita ovat 1) Ilmastolaki; 2) 2050 ja 2030 päästövähennystavoitteet; 3) Euroopan ilmastositoumus.

Käsittelyn vaihe

EU:n Ilmastolaista annettiin tammikuussa 2020 tiekartta, jossa vuosien 2016-2020 päätökset Pariisin sopimuksen toimeenpanemiseksi kuvataan seuraavasti:

- 5.10.2016 EU ratifioi Pariisin sopimuksen, joka tuli voimaan 4.11.2016 pyrkien rajoittamaan ilmastolämpenemisen 1,5 asteeseen.

- 28.11.2018 komissio esitti pitkän aikavälin strategian ilmastoneutraaliuteen (LTS)

- 12.12.2019 neuvosto hyväksyi, Puolaa lukuun ottamatta, tavoitteen EU:n ilmastoneutraaliudesta 2050 mennessä. Parlamentti oli 14.3.2019 antanut päätöslausuman vuoden 2050 "nettonolla"-päästötavoitteesta.

- Uuden komission 2019-2024 työohjelman yhdeksi kuudesta tavoitteesta ilmoitettiin vihreän kehityksen ohjelma, jossa keskeisenä ensimmäinen Euroopan ilmastolaki vaalii 2050 ilmastoneutraaliustavoitetta.

- 11.12.2019 komissio julkaisi vihreän kehityksen ohjelmansa. Komissio vahvistaa, että ilmastolakiehdotus annetaan viimeistään maaliskuussa 2020.

Maaliskuussa julkistettava EU:n Ilmastolakiehdotus varsin todennäköisesti avaa EU:n ilmastolainsäädäntöä ainakin osittain, johon kuuluvat

MTK:lle erityisen tärkeät ESR- ja LULUCF-asetukset. Taakanjakoaasetuksessa keskeistä on, jatketaanko tulevassa EU:n ilmastopolitiikassa nykyistä taakanjakoperustetta, jossa BKT/asukas määrittää kuinka tiukka päästövähennystavoite jäsenvaltiolle muodostuu. Nykyinen rakenne takaa sen, että Suomen päästövähennystavoite on aina EU:n tiukimmasta päästä, koska Suomessa asuu vähän ihmisiä ja Suomi on suhteellisen rikas maa. Rakenteellisesti ne, jotka ovat historiassa tehneet eniten päästövähennystoimia, saavat myös jatkossa tiukimmat tavoitteet. Tämä on jyrkässä ristiriidassa kustannustehokkaan kohdentamisen kanssa. Merkittävää on myös se, jatketaanko nykyisellä rakenteella, jossa päästökauppa ja taakanjakosektori ovat vahvasti erilliset. Lisäksi keskeistä on mikä tulee olemaan nettonollatavoitteen edellyttämän aktiivisen nielupolitiikan rooli? Tuleeko nielupolitiikalla olemaan yhtymäkohtaa joustojen muodossa muille sektoreille?

MTK:n tavoitteet

- MTK ei kannata EU:lle nykyistä Pariisin ilmastopimuksen mukaista nettonollatavoitetta tiukempaa maankäyttösektorin nielutavoitetta, koska sen asettaminen heikentäisi kunnianhimon tasoa päästöjä aiheuttavilla sektoreilla. Tämä taas heikentäisi maiden ja toimijoiden päästöjen vähentämistoimia.
- MTK pitää tärkeänä, että EU tarkastelee omaa kantaansa EU:n alueella tuotettavien hiilensidontapalveluiden rooliin kansainvälisen lentoliikenteen ICAO:n Corsia-järjestelmässä tai merenkulun päästövähennystoimiin vastaamisessa. Keskeinen kysymys on, syntyykö yksittäiselle maanomistajalle mahdollisuuksia käydä tuottamilaan hiilensidontayksiköillä kauppaa kansainvälisen säädeltyjen järjestelmien puitteissa?
- MTK:n näkemyksen mukaan on selvää, että nykyinen vahvasti siiloutunut eli sektorikohtainen ilmastopolitiikka on hyvin kankeaa ja kustannustehotonta, eikä kannusta aktiiviseen nielujen kasvattamiseen. Pitkän aikavälin ilmastostrategiassa nostetaan esiin sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Sen esiin nostaminen vahvasti tässä yhteydessä on välttämätöntä, koska nettonollatavoitteen edellyttämällä aktiivisella nielupolitiikalla tavoiteltavat nielut ovat Suomessa yksityisesti tuotettuja hyödykkeitä. Tähän mennessä EU:n ilmastopolitiikka ei ole tätä asiaa tunnistanut mitenkään. Sosiaalinen kestävyys ja oikeudenmukaisuus koskee myös eloperäisten maiden viljelyä.

- Ilmastomuutoksen ratkaisemisen ytimessä on pysäyttää fossiilipäästöjen lisääntyminen ilmakehässä ja siirtyminen fossiilivapaaseen talouteen. Tämän on oltava keskeisin tavoite EU:n vuoteen 2050 ulottuvassa ilmastopolitiikassa.

- MTK korostaa hiilidioksidipäästöjen ja poistumien tasapainon saavuttamisen tärkeyttä ja aktiivisen metsänhoidon merkitystä ilmastopolitiikassa sekä luonnontuhojen ja metsäpalojen torjunnassa.

- MTK painottaa, että myös peltojen satoisuuden ja kasvipeitteisyyden merkitystä tulee korostaa, sillä hiilidioksidin sidonnalla yhteyttämistuotteisiin on maatalouskaasupäästöjä tasapainottava vaikutus.

- Jos ja kun EU:n ilmastolainsäädäntö avataan, taakanjakosektorin hiilijoustoja LULUCF-sektorilta on pyrittävä lisäämään luonnontieteellisten kriteerien pohjalta, jotta maatalouskaasupäästöjä voidaan tasapainottaa todennetun peltojen hiilensidonnan myötä.

- MTK korostaa, että ilmastolainsäädännön on tunnistettava resurssitehokkuus ja nähtävä terveet ja tuottavat metsät, pellot ja eläimet ilmastomyönteisinä.

- MTK kannustaa vahvempien synergioiden löytämiseen sektoreiden välillä. Päästövähennykset energiantensiivisillä aloilla, kuten rakentamisessa ja liikenteessä ovat avainasemassa. Uusiutuvien raaka-aineiden käyttöä näillä aloilla tulisi lisätä huomattavasti.

- Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen ohella olisi vahvistettava olemassa olevien eurooppalaisten ja kansallisten politiikkojen ja määräysten täytäntöönpanoa metsän biomassan hankinnan kestävyyydestä. Uusia politiikka-aloitteita näiltä osin ei tarvita.

- MTK korostaa, että tulevan metsästrategian on oltava johdonmukainen nykyisten kansainvälisten ja Euroopan Unionin metsiin liittyvien politiikkojen kanssa.

- MTK:n näkemyksen mukaan ilmastomuutokseen sopeutumisen tarve on oleellista myös Suomessa. Nykyiset päästövähennykset johtavat tutkimusten mukaan Suomessa yli 5 asteen keskilämpötilan nousuun. Tällä on merkittävät vaikutukset maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.

- Eloperäisten peltojen viljelyssä MTK korostaa kestävän kehityksen agendan sosiaalista ulottuvuutta sekä Pariisin sopimuksen Artikla 2:n kirjausta siitä, etteivät ilmastotoimet saa uhata ruuantuotantoa. Samalla MTK painottaa eloperäisten maiden poudankestävyyttä osana ilmastomuutokseen sopeutumista. Tutkimusta eloperäisten maiden ilmastokestävään viljelyyn on jatkettava ja politiikkaohjauksen on perustuttava Suomen käytännön oloissa tehtyihin tutkimuksiin.

Aarhusin asetuksen tarkistaminen: ympäristöä koskevien päätösten muutoksenhakumenettely EU-tasolla

Minna Ojanperä; +358 40 671 9536; minna.ojanpera@mtk.fi

Satu-Marja Tenhialä; +358 40 508 4477; satu-marja.tenhiala@mtk.fi

Vihreän kehityksen ohjelmassa todetaan, että komissio aikoo harkita Århusin asetuksen tarkistamista siten, että parannetaan ympäristöön vaikuttavien päätösten laillisuudesta huolissaan olevien kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksia hallinnolliseen ja oikeudelliseen muutoksenhakumenettelyyn EU:n tasolla. Komissio aikoo myös ryhtyä toimiin parantaakseen näiden kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen oikeussuojan saatavuutta kansallisissa tuomioistuimissa kaikissa jäsenvaltioissa. Lisäksi komissio aikoo edistää EU:n, sen jäsenvaltioiden ja kansainvälisen yhteisön toimia ympäristöriskollisuuden torjunnan tehostamiseksi.

Vuonna 1998 Tanskan Århusissa solmittu ympäristöoikeudellinen yleissopimus koskee tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sopimuksen osapuolia. Vuonna 2008 ympäristöjärjestöt tekivät Århusin yleissopimuksen täytäntöönpanoa valvovalle komitealle ilmoituksen EU:n Århusin yleissopimuksen vastaisesta menettelystä. Ilmoitus liittyy yleisön, ml. ympäristöjärjestöjen mahdollisuuteen saada EU:n toimielinten ympäristöä koskevat toimet sisäiseen uudelleentarkasteluun ja EU:n tuomioistuimen arvioitaviksi (access to justice). Ympäristöjärjestöille on käytännössä ollut vaikea saada EU:n toimielinten ympäristöä koskevia päätöksiä uudelleentarkasteluun, koska uudelleentarkastelu rajataan Århus-asetuksessa

asioihin, jotka suoraan vaikuttavat yksittäisiin järjestöihin ("of individual scope"). Ympäristöön vaikuttavat toimet ovat usein vaikutuksiltaan yleisiä.

Käsittelytilanne

Neuvosto teki 18.6.2018 päätöksen ((EU) 2018/881), jossa pyydettiin komissiota toimitamaan 30.9.2019 mennessä tutkimus unionin vaihtoehtoista löytää ratkaisuja Århusin yleissopimuksen valvontakomitean esittämiin päätelmiin, ja mikäli aiheelliseksi todetaan, toimittamaan 30.9.2020 mennessä ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Århus-asetuksen muuttamisesta. Komissio antoi 1.10.2018 vastauksen neuvoston pyyntöön (12979/2018). Vastauksessaan komissio ilmoittaa ryhtyneensä oma-aloitteisesti toimenpiteisiin.

Toukokuun 2018 alussa komissio julkaisi verkkosivuillaan (<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/Ares-2018-2432060>) oman tiekartan koskien Århusin yleissopimuksen täytäntöönpanoa. Tiekarttaan kuuluu julkinen konsultaatio vuoden 2019 alussa, sekä neuvoston päätöksessään pyytämän selvityksen tekeminen.

Komission selvitys julkaistiin 10.10.2019. Samaan aikaan selvityksen kanssa julkaistiin komission raportti.

Konsultin selvitys: Study on EU implementation of the Aarhus Convention in the area of access to justice in environmental matters
https://ec.europa.eu/environment/aarhus/pdf/Final_study_EU_implementation_environmental_matters_2019.pdf

Komission raportti: Report on European Union implementation of the Aarhus Convention in the area of access to justice in environmental matters
https://ec.europa.eu/environment/aarhus/pdf/Commission_report_2019.pdf

Asiaa käsiteltiin Suomen pj-kaudella, aloiteoikeus on nyt uudella komissiolla. Århus-asetuksen muuttamiseksi on esitetty erilaisia vaihtoehtoja: oikeudellisesti sitovia, oikeudellisesti sitomattomia ja näiden yhdistelmiä. Lainsäädäntömuutokset vaativat EU:n lainsäätäjien yhteistyötä. Aikaisemmat komission aloitteet muutoksenhakuoikeuden alalla eivät ole menestyneet.

MTK:n tavoitteet

- Århus-asetuksen muutosesityksissä tärkeää on, että muutokset koskevat vain EU:n toimielimien

tekemiä päätöksiä, ei jäsenvaltioiden. Suomella ei toistaiseksi ole ollut vahvaa kantaa asiassa. Tärkeää on myös ennaltaehkäistä mahdollista ympäristöasioissa syntyvää valitustulvaa.

- Maa- ja metsätalous vaikuttavat väistämättä ympäristöön ja siten on perusteltua ennakoita, että ympäristöjärjestöjen valitusoikeuden vahvistaminen tulisi heijastumaan EU-tasolla myös maa- ja metsätalouden harjoittajiin. Tällaiset vaikutukset tulee huolellisesti arvioida komission esityksessä.

- MTK toteaa, että maa- ja metsätaloudessa yksityinen omistusoikeus korostuu. Århusin yleissopimus on merkittävästi parantanut maanomistajien oikeusturvaa ympäristöllisessä päätöksenteossa. Näin tulee olla myös jatkossa. Myös omaisuuden suojan varmistaminen EU-päätöksenteossa on MTK:n keskeisiä tavoitteita.

YK:n ilmastokongressi COP26 ja Koronivia

Anssi Kainulainen; +358 50 596 1541; anssi.kainulainen@mtk.fi

Liisa Pietola; +358 50 4384014; liisa.pietola@mtk.fi

Jukka Rantala; +358 40 7158710; jukka.rantala@mtk.fi

Glasgow'ssa loppuvuodesta 2020 järjestettävän YK:n ilmastokonferenssin (COP26) pääteema tulee olemaan globaalin kunnianhimon nosto ilmastotyössä. EU:n osallisuus globaaliin panokseen määritellään osana EU-lainsäädäntöä kuluvan vuoden aikana. Globaali ilmastodiplomatia kärsii tällä hetkellä uskottavuuden puutteesta, koska Pariisin ilmastopimuksen artiklan 6 mukaisista markkinamekanismeista ei ole saavutettu neuvottelutulosta.

Kansainvälisten ilmastoneuvotteluiden maataloutta koskevien neuvotteluiden KORONIVIA-prosessi jatkuu vuonna 2020 järjestettävillä työpajoilla. Keskustelu on keskittynyt viime aikoina pääasiassa maatalouden kehitysyhteistyörahoitukseen. Vuoden 2019 COP25-kokouksessa maatalousagenda KJWA (Koronivia Join Work on Agriculture) kuitenkin eteni ja tulee COP-päätöstasolle seuraavassa kokouksessa COP26:ssa. Olleellista maatalousagendan etenemiselle oli myös se, että ilmastomuutokseen sopeutuminen noussut on hillinnän rinnalle vuonna 2019.

Koronivia -prosessi rytmittyy oheisen tiekartan mukaisesti. Kokouksia järjestetään puolen vuoden välein. Edellinen järjestettiin marraskuussa 2019. Koko prosessin on tarkoitus valmistua COP26 kokoukseen syksyllä 2020. Kokouksien ajankohdat ja teemat ovat seuraavat:

- Kesäkuu 2019: sopeutuminen ja sopeutumisen hyödyt sekä resilienssi. Maaperä, vesitalous sekä integroidut järjestelmät.

- Marraskuu 2019: ravinteiden käyttö ja lannan hyödyntäminen.

- Kesäkuu 2020: Karjatalous ja resilienssi. Sosioekonomiset ja ruokaturvallisuusnäkökulmat.

- Marraskuu 2020: Tuloksien raportointi COP26 kokouksessa ja jatkonäkökulmat.

MTK on Maailman viljelijäjärjestön (WFO, Word Farmers Organization) jäsen ja WFO:lla on YK:n ilmastopimuksen (UNFCCC) tarkkailijan asema, joten vaikutustyö tehdään WFO:n kautta. FAO ja Maailmanpankki ovat Koronivia-ohjelman tukijoita. Lisätietoa: [FAO: Koronivia Joint work on Agri-culture.](#)

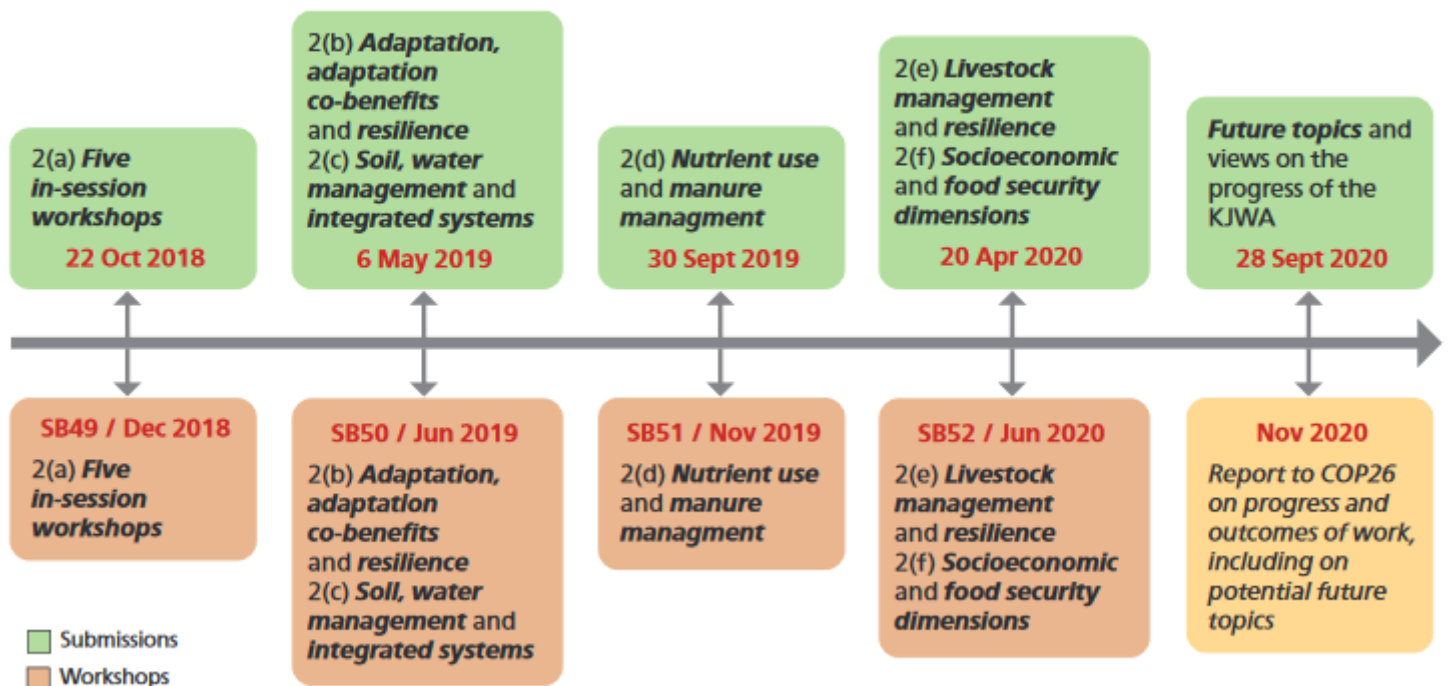
MTK:n tavoitteet

- Kansainvälisten ilmastoneuvotteluiden ja EU:n sisäisen ilmastopolitiikan tulisi toimia linjakkaasti yhteen. Tällä hetkellä vaarana on kansainvälisen ja alueellisen ilmastopolitiikan eriytyminen.

- Koska maataloustuottajat toimivat kansainvälisessä kilpailussa, tulisi kansainvälisen ilmastopolitiikan huolehtia yhteisistä reunaehdoista ilmastotoimien osalta.

- Maatalouden ilmastotyön kokonaispanos ja ruokaturvasta huolehtiminen voi kokonaisuudessa toimia vain, jos yhteistyö ilmastodiplomatian saralla toimii kansainvälisellä tasolla.

Figure 1. Roadmap of the KJWA

Kuva: Koronivia-tiekartta

LULUCF-toimeenpano

Anssi Kainulainen; +358 50 596 1541; anssi.kainulainen@mtk.fi

MTK:n näkökulmasta LULUCF-lainsäädännön avaaminen Green Dealin yhteydessä tapahtuu liian kiireellisesti, sillä **jäsenmaat ovat vasta toimittaneet ensimmäistä referenssikautta koskevat laskelmansa komissioon ja niiden arviointiprosessi on kesken.**

Hiiliviljely

Liisa Pietola, +358 50 596 1541; liisa.pietola@mtk.fi

Hiiliviljely, Carbon Farming, on noussut osaksi komission ilmastopääosaston (DG CLIMA) kehitystyötä. Hiiliviljely tarkoittaa maatalouden ja ruuantuotannon harjoittamista siten, että mahdollisimman paljon yhteyttämistuotteiden hiilestä jää maaperään varastoon. Ilmakehän hiilidioksidin lisäksi maaperään varastoituva hiili voi olla peräisin maanparannusaineista ja lannasta tai muista orgaanisista lannoitteista. Myös hiilid-

ioksidipäästöjä rajoittava viljely tai maankäyttö nähdään osana konseptia. Tavoitteena on maan orgaanisen aineksen lisäys.

Maaperässä on edelleen suurin tietovaje koskien ilmastopolitiikkaa. Koska ilmastoneutraaliutta ei voida saavuttaa ilman kasvillisuuden ja maaperän toimintoja kasvihuonekaasujen ja erityisesti hiilidioksidin takaisinkytkentänä, tiedon lisäämisellä on kiire.

Käsittelyn tilanne

Komission tavoitteena on laatia ohjeet ja seurantajärjestelmä hiiliviljelyn edistämiseksi ja vaikutusten todentamiseksi. Menossa on useita hiiliviljelyprojekteja EU:n eri jäsenmaissa. Komissiossa oli useita kokouksia ja seminaaria erisidosryhmien kanssa syksyllä 2019.

MTK:n tavoitteet

- Ennen uutta lainsäädäntöä tutkimuksella on varmistettava peltojen hiilensidonnan mahdollisuudet.
- Maaperän eri käsittelyt viljelyssä (muokkaus, kasvipeitteisyys, satotaso) on huomioitava maaperän päästökertoimissa ja kasvihuonekaasuinventaariorissa.

- Maatalouskaasujen (non-CO2) ja hiilidioksidin tase on huomioitava maatalouden ilmastotietämissä, kun tutkimus varmentuu.

- Hiiliviljelyssä ei saa unohtaa ruuantuotantoa ja laadukasta hyvää satoa.

Vihreä vala: vältetään vahinkoa (do no harm)

Minna Ojanperä; +358 40 671 9536; minna.ojanpera@mtk.fi

Komissio aikoo viedä eteenpäin paremman sääntelyyn politiikkaa. Kaikkien EU:n toimien ja lainsäädännön on yhdessä autettava EU:ta menestyksekkäässä ja oikeudenmukaisessa siirtymisessä kohti kestävää tulevaisuutta. Myös talouspolitiikan ohjauksessa halutaan suunnata vahvempi paino makrotalouden ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen. Lisäksi uudistetaan ja parannetaan ympäristölainsäädännön toimeenpanoa ja arviointia. Julkisiin kuulemisiin perustuvissa vaikutustenarvioinneissa määritetään toimien sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristölliset vaikutukset, analysoidaan niiden vaikutusta pk-yrityksiin ja puntaroidaan, edistetäänkö vai estetäänkö niillä innovointia.

Lisäksi komissio aikoo paremman sääntelyn politiikan edistämiseksi parantaa tapaa, jolla sen paremman sääntelyn suuntaviivoissa ja tukivälineissä käsitellään kestävyys- ja innovointiin liittyviä kysymyksiä. Tavoitteena on varmistaa, että kaikki vihreän kehityksen ohjelman aloitteet saavuttavat tavoitteensa mahdollisimman tuloksekkaasti ja mahdollisimman vähällä rasituksella ja että mitkään muutkaan EU:n aloitteet eivät vihreän valan mukaisesti aiheuta vahinkoa. Tätä varten kaikkien säädösehdotusten ja delegoitujen säädösten perusteluihin sisällytetään erityinen osio, jossa selitetään, miten kukin aloite on tämän periaatteen mukainen.

MTK:n kanta

- MTK kannattaa paremman sääntelyn politiikkaa. MTK näkee sen edellytyksenä sille, että merkittäviä lainsäädännöllisiä, vihreän kehityksen ohjelman mukaisia toimenpiteitä voidaan viedä eteenpäin niin, että niissä toteutetaan kestävä kehityksen kaikkia ulottuvuuksia.

- MTK korostaa, että lainsäädännön uudelleentarkastelu sisältää myös vaihtoehdon, jossa sääntelystä luovutaan osana paremman sääntelyn politiikkaa.

PELLOLTA PÖYTÄÄN -STRATEGIA JA CAP-UUDISTUS

Komission Pellolta pöytään -strategian tahtotila on, että eurooppalaisten elintarvikkeiden on oltava jatkossakin turvallisia, ravitsevia ja korkealaatuisia. Ne on tuotettava niin, että vaikutus luontoon on mahdollisimman vähäinen. Strategia julkaistaan maaliskuun lopussa. Komissio esittää lisäksi, että 40 % yhteisen maatalouspolitiikan määrärahoista olisi suunnattava ilmasto- ja ympäristötoimiin.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/fs_19_6727

Maatalouspolitiikan uudistus

Johan Åberg, +358 40 523 3864, johan.berg@mtk.fi

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamisessa tavoitellaan kunnianhimoista lähestymistapaa ilmasto- ja ympäristökysymyksiin. Korkeammat ilmasto- ja ympäristötavoitteet toteutettaisiin YMP:n kansallisten strategiasuunnitelmien kautta. Komissio tulee varmistamaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, että strategiasuunnitelmat heijastelevat täysimääräisesti vihreän kehityksen ohjelman ja keväällä 2020 annettavan Pellolta pöytään -strategian kunnianhimoa. YMP:n strategiasuunnitelmien tulee johtaa kestävien tuotantomenetelmien käyttöön ja korkeampiin eläinten hyvinvointistandardeihin sekä edistää mm. korkeampaa kunnianhimoa kemiallisten kasvinsuojeluaineiden, lannoitteiden ja antibioottien riskien ja käytön vähentämiseksi.

Lisäksi komissio selvittää yhdessä sidosryhmien kanssa tarvittavia lainsäädännöllisiä ja muita toimenpiteitä em. riskien ja käytön vähentämisen edistämiseksi. Koko elintarvikeketjun kattavan Pellolta pöytään -strategian tavoitteena on lisäksi edistää kestävästä ruuan kulutuksesta ja terveellisen ruuan saatavuutta mm. tarkastelemalla, miten välittää elintarvikkeiden ympäristöjalanjäljestä ja ravitsemuksesta tietoa kuluttajille. Lisäksi strategia tulee sisältämään aloitteita viljelijöiden aseman parantamiseksi arvoketjussa, elintarviketoksista ja innovatiivisten elintarvikkeiden ja rehujen kehittämisestä. Tiedonannossa mainitaan myös pyrkimys kasvattaa EU:n luomuviljelyalaa ja mahdollisuus edistää uusien proteiinilähteiden tuotantoa mm. vesiresursseja hyödyntäen.

Vihreän kehityksen ohjelman tavoitteeksi on asetettu myös nollapäästöinen Eurooppa, jota aiotaan edistää mm. toimintasuunnitelmalla nollapäästöistä ilmaan, veteen ja maaperään (2021). Ravinnekuormitusta pyritään vähentämään etenkin Pellolta pöytään -strategian kautta.

MTK:n tavoitteet

Uudistuksen alkumetreillä MTK asetti tavoitteeksi mm. **yksinkertaisemmän politiikan**, joka vahvalla budjetilla **tukee vastuullista tuotantoa, maataloustuotannon jatkumisen kaikilla alueilla, maataloustuottajien markkina-aseman parantamisen ja hallitun rakennemuutoksen, joka kannustaisi nuoria alalle**. Komission lainsäädäntöehdotuksessa tarvitaan muutoksia ainakin seuraavien osa-alueiden osalta:

- Rahoituksen tason on oltava riittävä ja rahoitussäännöt jäsenmaille joustavat.
- Tukikatto ja tukien degressiivisyys on poistettava tehottomina ja byrokratiaa lisäävänä elementtinä.
- Etelä-Suomen kansallisten tukien jatko on varmistettava.
- Yksinkertaistaminen täytyy viedä uudelle tasolle ja valvonta- ja seuraamussäännöt kohtuullistettava. Tarvitaan yksinkertaistamista viljelijöiden näkökulmasta.
- Turvemaiden suojele ja talviaikainen kasvipeiteisyysvaatimus soveltuvat huonosti Suomen olosuhteisiin.
- Korvausten maksaminen myös tulosten perusteella ja nykytilanteen varmistamiseen maaseutuohjelmassa on sallittava.
- Ekojärjestelmän pakollisuudesta on luovuttava tai ekojärjestelmän sääntöjä on joustavoitettava huomattavasti, muuten se luo vain päällekkäisyyttä ympäristökorvauksen kanssa.

[MTK:n muutosehdotukset](#)

Käsittelytilanne EU:ssa:

Neuvostossa Suomi teki puheenjohtajakaudellaan muutosehdotuksia asetusehdotuksiin. Jäsenvaltiot ovat kannattaneet korkeampaa ympäristö- ja ilmastokunnianhimoa edellyttäen kuitenkin riittävää rahoitusta, hallinnollisen taakan vähentämistä sekä paikallisten olosuhteiden huomioimista. Jäsenvaltioilla on eriäviä näkemyksiä siitä, pitäisikö eläinten tunnistukseen ja rekisteröintiin liittyvät lakisääteiset hoitovaatimukset poistaa ehdollisuuden vaatimuksista. Itävalta puheenjohtajakaudellaan siirsi ravinnetyökalun ehdollisuudesta maatalojen neuvontapalveluihin. Lisäksi on keskusteltu siitä, pitäisikö pienet maatilat vapauttaa ehdollisuuden vaatimuksista tai ainakin tarkastuksista ja seuraamuksista.

Jäsenvaltiot ovat keskustelleet siitä, tulisiko ekojärjestelmien olla vapaaehtoisia vai pakollisia. Lisäksi näiden uusien instrumenttien suunnittelu etukäteen on todettu vaikeaksi ja on epäselvää, voiko tästä seurata rahoituksen menetyksiä. Suomi on selkeyttänyt ehdotusta, jonka mukaan tukea voidaan maksaa hehtaari-perustaisuuden lisäksi eläinyksiköittäin sekä ehdotusta, jonka

mukaan tukea voidaan myöntää myös transaktiokustannuksiin. Suomi on ehdottanut ympäristö- ja ilmastotoimiin II pilarin maaseuturahastosta suunnattavan 30 % minimin muuttamista niin, että ympäristö- ja ilmastorahoitukselle olisi yksi yhteinen prosenttiosuus tai kiinteä summa koko CAP:n strategiasuunnitelman rahoituksesta. Suurin osa jäsenvaltioista toivotti tämän periaatteen tervetulleeksi ja piti ideaa hyvänä pohjana jatkokeskusteluille. Itse prosenttiosuus voidaan asettaa vasta, kun on saavutettu ratkaisu monivuotisesta rahoituskehyksestä.

CAP:n uudistus ja metsätoimenpiteet

Lea Jylhä, +358 40 848 8081; lea.jylha@mtk.fi

Metsätaloustoimenpiteitä voidaan tukea osana maaseudun kehittämistä. Tuettavien toimenpiteiden tulee edistää asetettuja yleisiä tavoitteita. Metsätaloustoimenpiteet kytkeytyvät myös ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen, kestävään energiaan sekä biotalouden ja kestäväan metsätalouden edistämiseen liittyviin erityistavoitteisiin. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus sisällyttää maaseudun kehittämisohjelmiin laaja kirjo erilaisia y. tavoitteita edistäviä toimenpiteitä. Metsätaloutta koskevien toimenpiteiden on lisäksi edistettävä unionin metsästrategian täytäntöönpanoa sekä perustuttava kansallisiin metsäohjelmiin, jotka pohjautuvat LULUCF-asetuksesta aiheutuviin ja MCPFE-konferensseissa (Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe) tehtyihin sitoumuksiin.

MTK:n tavoitteet

- Uudistuksessa tulee säilyttää mahdollisuus nykyisen kaltaiseen laajaan metsätoimenpidepalettiin.

Valtiontuen suuntaviivat

Marica Twerin, +358 40 1839722; marica.twerin@mtk.fi

Lea Jylhä, +358 40 848 8081; lea.jylha@mtk.fi

Komissio pohtii valtiontukilainsäädäntöä kokonaisuudessaan. Keväällä 2019 oli ensimmäinen ja kesällä toinen kuuleminen koskien asetusta ja suuntaviivoja.

Maa- ja metsätalouden ja maaseutualan valtiontukien suuntaviivat ovat voimassa 31.12.2020 asti. Suuntaviivojen uudistaminen on komissiossa käynnissä. Suuntaviivojen sisältö riippuu kuitenkin yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) toteuttamiseen liittyvän EU-lainsäädännön linjauksista. Koska ko. lainsäädännön hyväksyminen on viivästynyt, komissio on esittänyt nykyisen lainsäädäntökehikon jatkamista vuodelle. Vastaavasti komissio esittää voimassa olevien valtiontukisääntöjen soveltamisen jatkamista vuodelle 31.12.2021.

MTK:n tavoitteet:

- Päätös valtiontukisääntöjen soveltamisen jatkosta on tarpeen ja tehtävä ajoissa, jotta kansallisesti mahdollisuus säätää voimassa olevan tukijärjestelmän (kemera) jatkamisesta vastaavasti. Tämä tärkeää, jotta tukijärjestelmään ei tule katkosta.
- Tavoitteena on toimivat ja yksinkertaisemmat säännöt. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, missä määrin nykyistä lainsäädäntöä muutetaan.
- Suomessa metsätalouden tukijärjestelmää ei ole toteutettu osana maaseudun kehittämisohjelmaa, vaan kansallinen tukijärjestelmä on notifioitu metsätalouden valtiontukisääntöjen puitteissa. Siksi on tärkeää, että metsätaloutta koskevat valtiontukisäännöt antavat yhtäläiset mahdollisuudet tukea kestävää metsätaloutta kuin CAP:n maaseudun kehittäminen. Valtiontukisäännöillä ei saa asettaa maaseudun kehittämisasetusta tiukempia rajoituksia tuettaviin toimenpiteisiin, tukiehtoihin tai tuensaajien määrittelyyn. Jäsenvaltioiden mahdollisuuksien tukea kestävää metsätaloutta ja edistää tätä kautta yhteisesti asetettuja tavoitteita tulee olla tasavertaiset riippumatta siitä, mikä on tukijärjestelmän oikeusperusta.
- Haasteena aikataulun kanssa on se, että Suomen pitää päättää CAP-strategiasuunnitelmastaan ilman, että on tietoa EU:n tulevasta valtiontukisäännöistä.
- Uusissa valtiontukisäännöissä on huomioitava maatalaenergiatuotannon kehittämisen esteiden poistaminen. Valtiontukisäännöt eivät saa estää investointitukea tai muuta rahoitusta saanutta tilaa myymästä energiaa ulos.

Toimiva ruokaketju

Marica Twerin; +358 40 1839 722; marica.twerin@mtk.fi

Maatalouden markkinakriisin hoidossa on kiinnitetty erityistä huomiota viljelijöiden neuvotteluasemaan markkinoilla. Komissio julkaisi 25.4.2019 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi epäterveistä kauppatavoista yritysten välisissä suhteissa elintarvikeketjussa. Jäsenvaltioille jää nyt toimeenpano ja myöhemmin komission pitää tutkia direktiivin vaikuttavuutta. Tarvitessa direktiiviä pitää tiukentaa.

Komissio jatkaa ruokaketjun toiminnan parantamista myös edistämällä tuottajaorganisaatioiden perustamista sekä markkinatiedon avoimuutta.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio julkaisi 25.4.2019 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi epäterveistä kaupan käytännöistä yritysten välisissä suhteissa elintarvikeketjussa. Direktiivin toimeenpanoon on aikaa 2 vuotta.

Komissio uudisti markkinatiedon avoimuutta (market transparency) koskevaa lainsäädäntöä syksyllä 2019.

MTK:n tavoitteet

- Epäterveiden kauppatavojen direktiivissä on MTK:n tavoitteet otettu huomioon. Seuraavaksi nämä tavoitteet on siirrettävä kansalliseen elintarvikemarkkinalakiin.
- Markkinatiedon avoimuutta on lisättävä koko elintarvikeketjussa ja mm. kuluttajadata tulee olla koko ketjulle avointa.

Lannoitemarkkinat toimivaksi

Max Schulman +358 40 825 2112 max.schulman@mtk.fi

EU:n lannoitemarkkinat eivät toimi optimaalisesti suomalaisen viljelijän näkökulmasta. Venäjältä tuodaan EU:iin ammoniumnitraattia, jolle on asetettu antidumpingtulli EU:n oman tuotannon suojelemiseksi. Tämä antidumpingtulli nostaa lannoitteiden hintoja ja kohtelee epäreilusti viljelijöitä niissä maissa, joissa ei omaa lannoitetuotantoa ole. Venäjän antidumpingtulli onkin tulossa

uudelleen käsittelyyn ja se olisi MTK:n mielestä poistettava kokonaan. EU on myös asettanut tuontitulle- ja monille lannoitteiden valmistajamaille (esim. Saudi-Arabia yhtenä suurena toimijana). EU:n toimien vuoksi eurooppalaiset viljasektorin toimijat joutuvat vääristyneen kilpailun kohteeksi maailmanmarkkinoilla.

EU:n uusi lannoitelainsäädäntöpaketti on valmistunut ja tällä hetkellä se on implementointivaiheessa jäsenmaissa.

MTK:n tavoitteet

- Luodaan EU-tasolla avoimemmat lannoitemarkkinat, joilla toimii riittävästi suuria toimijoita ja varmistetaan näin EU:n viljelijöiden kilpailukyky kansainvälisillä markkinoilla.

- Tehdään EU-alueesta yhtenäinen sisämarkkina lannoitteille.

Alkuperämerkinnät elintarvikkeissa

Johan Åberg +358 40 523 3864; johan.aberg@mtk.fi

Heidi Siivonen, +368 40 568 8802; heidi.siivonen@mtk.fi

EU-parlamentti päätti heinäkuussa 2011 Elintarviketietoasetuksesta, jossa säädetään laajasti elintarvikkeita koskevasta kuluttajainformaatiosta, mm. ruuan alkuperää koskevaa lainsäädäntöä määriteltiin. Tätä asetusta 1169/2011 on toimeenpantu niin EU- kuin kansallisella tasolla kaikki nämä vuodet. Koska EU-tasoinen lainsäädäntö ruuan alkuperän nykyistä avoimemmasta pakollisesta ilmoittamisesta ei ole edennyt poliittisesta paineesta huolimatta, on eri puolilla Eurooppaa säädetty kansallista lainsäädäntöä alkuperän ilmoittamiseksi.

Kansallisella tasolla on pakattujen elintarvikkeiden alkuperämerkinnöistä säädetty useissa eri EU-maissa (mm. Ranska, Italia). Suomen kansallinen asetukset maidon ja maitotuotteiden sekä lihan alkuperästä (elintarvike/ainesosa) astui määräaikaisena voimaan 1.6.2017. Suomi on notifiointi 15.2.2019 ehdotuksen, jolla asetuksen 218/2017 voimassaoloaika jatkettaisiin 31.3.2020 asti. Ranska notifioidi ehdotuksen asetuksen voimaolon jatkamiseksi 31.3.2020 asti. Komissio ei ole vastustanut ehdotuksia.

Komissio on jo aiemmin tehnyt selväksi, että kun pääainesosan alkuperämaan ilmoittamista koske-

vaa komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2018/775 aletaan soveltaa 1.4.2020, kansalliset alkuperämerkintäsäädökset eivät enää voi olla voimassa. Tämä asetusta koskee siis asetuksen (EU) N:o 1169/2011 26 artiklan 3 kohdan soveltamista koskevia sääntöjä siltä osin kuin on kyse elintarvikkeen pääainesosan alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittamisesta koskevista säännöistä. Toukokuussa 2019 astui voimaan Suomen oma kansallinen asetusta koskien ravintolaruuan alkuperää (liha). Suomi sai ensimmäisenä EU-maana läpi kansallisen ravintolaruuan alkuperän ilmoittamista koskevan kansallisen asetuksen. Tämä Maa- ja metsätalousministeriön asetusta on määräaikainen ja voimassa 2 v. Muu Eurooppa seurasi tätä kiinnostuneena ja useissa maissa on meneillään vastaavanlaisia prosesseja.

Käsittelytilanne EU:ssa

Alkuperän ilmoittamisvaatimukset voimistuvat varmasti eri puolilla Eurooppa, sillä ruokahuil- jausten määrä on tutkimusten mukaan kasvussa. Viime vuonna annettu täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/775 pääainesosan alkuperämaan ilmoittamista koskien aletaan soveltaa 1.4.2020

MTK:n tavoitteet

- MTK on pitkään vaatinut nykyistä tarkempaa lainsäädäntöä ruuan alkuperän ilmoittamiseksi niin elintarvikepakkauksissa, irtomyynnissä kuin ruokapalvelusektorilla. Alkuperävaatimusta jatketaan.

- Tavoitteena on, että EU:ssa on yhteneväinen lainsäädäntö myös ruuan alkuperän nykyistä tarkemmasta ilmoittamisesta.

- Alkuperä tulisi aina ilmoittaa avoimesti kuluttajalle, kaikista elintarvikeryhmistä, merkintöjen tulee olla kuluttajalle mahdollisimman yksiselitteisiä ja selkeitä, eivätkä ne saa harhaanjohtaa.

- Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia jäljitettävyyden kehittämiseen sekä alkuperätiedon avaamiseen kuluttajalle asti nykyisten menetelmien tehokkaammin.

EU:n maataloustuotteiden menekinedistäminen

Thimjos Ninios; +358 45 264 7131; thimjos.ninios@mtk.fi

EU:n maataloustuotteiden menekinedistämiskampanjoiden tarkoituksena on avata uusia

markkinamahdollisuuksia EU:n maanviljelijöille ja elintarviketeollisuudelle sekä auttaa niitä kehittämään nykyistä liiketoimintaansa. Maataloustuotteiden menekinedistämistä voidaan käyttää myös maataloustuotteiden markkinahäiriöiden purkamiseen sekä kauppasopimusten implementoinnissa.

Menekinedistämistoimia on kahdenlaisia:

1. ammattialajärjestöjen ja toimialakohtaisten organisaatioiden EU:n yhteisrahoituksella toteuttamat toimet
2. EU:n suoraan toteuttamat toimet, esimerkiksi komissaarin EU:n ulkopuolisissa maissa käynnistämät diplomaattiset aloitteet maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden kaupan edistämiseksi, osallistuminen messuille sekä viestintäkampanjat, joilla edistetään EU:n maataloustuotteiden menekkiä.

Menekinedistämispolitiikan säännöissä vahvistetaan periaatteet, joiden mukaisesti EU:n rahoitusta voidaan käyttää tiedotus- ja menekinedistämistoihin EU:ssa ja sen ulkopuolella.

MTK:n tavoitteet

- Liha-alan ja Ruokatiedon yhteisen keväällä 2020 jätettävän menekinedistämishakemuksen läpimeno. Ruokatiedon hakukelpoisuuden vahvistaminen CHAFEA:n ja delegoitujen tuomareiden arvioinnissa.
- EU:n suorien menekinedistämistojen muutos siten, että EU:n yhtenäinen kuva tulisi vahvemmin esille, mm. ruokamessujen EU-osastoilla. Tähän asti osastoihin ei ole osallistunut yrityksiä. Tavoitteena on, että osastoja vahvistetaan yrityksillä jokaisesta jäsenmaasta, joilla on kiinnostusta kyseisen kohdemaan markkinoille.
- Tavoitteena on, että maatalouskomissaarin ja muiden komissaarien korkean tason vienninedistämismatkoja eri kärkikohdemaihin jatketaan nykyisenkin kauden aikana ja että suomalaiset toimijat voivat näihin osallistua.

Uudet jalostusmenetelmät luovat kilpailu- ja sopeutumiskykyä

Mika Virtanen; +358 400 544 728; mika.virtanen@mtk.fi

GMO-menetelmien sijaan kasvinjalostuksessa on EU:ssa edistettävä ns. uusien jalostustekniikoiden käyttöönottoa, jotta kasvinjalostuksen

kilpailukykyä voidaan parantaa. Uudella tekniikalla päästään täsmällisempään, nopeampaan ja halvempaan kasvinjalostukseen perinteiseen menetelmään sekä GM-jalostukseen verrattuna. Esim. CRISP/Cas9- tekniikat mahdollistavat jalostuksessa tarkoin kohdennetut mutaatiot, ilman että kasviin tuodaan vierasta perintöainesta. Näillä tekniikoilla voidaan tehdä samoja mutaatioita, joita luonnossa tapahtuu normaalistakin.

Käsittelytilanne EU:ssa

EU:ssa uusista jalostustekniikoista käydään jatkuvaa keskustelua. Euroopan unionin tuomioistuin antoi heinäkuussa 2018 päätöksen siitä, että mutageneesitekniikat luetaan GMO-lainsäädännön piiriin silloin, kun jonkin elion genomia muutetaan tavalla, joka luonnossa ei olisi mahdollista.

Euroopan tuottajajärjestöt ovat pyytäneet komisiolta toimenpiteitä EU:n lainsäädännön täsmenämiseksi siten, että lainsäädäntö mahdollistaa uusien jalostustekniikoiden käyttöönoton kasvinjalostuksessa. Vain siten kasvinjalostus Euroopassa voi kilpailla tasavertaisesti EU:n ulkopuolisten kasvinjalostajien kanssa. Näitä menetelmiä käytetään yleisesti kasvinjalostuksessa Euroopan ulkopuolella. EU:n komissio on nyt ilmoittanut laativansa ehdotuksen lainsäädännöksi uusien jalostustekniikoiden käytöstä kasvinjalostuksessa. Ehdotus on osa EU:n Pellolta pöytään -strategiaa.

MTK:n tavoitteet

- MTK mielestä pitää saada mahdollisimman nopeasti lainsäädäntöön määritelmät siitä, että nykyaikaisia mutageneesitekniikoita ei määritellä geenimuunteluksi.
- Uusia jalostustekniikoita tarvitaan, jotta voidaan nykyistä tehokkaammin vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin, jalostamalla esim. kuivissa oloissa paremmin menestyviä tai ravinteita tehokkaammin hyödyntäviä kasvilajikkeita yms.
- Maataloudelle asetetaan velvoitteita erilaisten ilmasto- ja ympäristöpolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta tehokkaat työkalut tavoitteiden saavuttamiseksi kasvinjalostuksessa puuttuvat. Ne pitää ottaa käyttöön mahdollisimman pian. Euroopan viljelijät tarvitsevat uusia nykyaikaisia kasvilajikkeita, joilla velvoitteisiin pystytään vastaamaan.

Siemenlainsäädäntö kaipaa uudistusta

Mika Virtanen; +358 400 544 728; mika.virtanen@mtk.fi

Euroopan yhteisön siemenlainsäädännön uudistusprosessi keskeytettiin v. 2013, koska muutamista asiakokonaisuuksista ei päästy yhteisymmärrykseen. Vaikeita asiakohtia olivat mm. luomusiemen ja heterogeeninen materiaali. Nämä edellä mainitut ongelmakohdat on nyt säädelty EU:n uudessa luomusasetuksessa. Euroopassa patenttien myöntäminen kasvilajikkeille on tähän saakka liittynyt vain geenimuunneltuihin lajikkeisiin. Euroopan patenttitoimisto (EPO) on myöntänyt patenteja myös kasvilajikkeille, jotka on jalostettu perinteisiä menetelmiä käyttäen. Tämä on uhka kansainvälisille kasvinjalostajanoikeuksille, jonka mukaan kasvinjalostajilla on oikeus käyttää korvauksetta kaikkia lajikkeita lähtömateriaalina uusien lajikkeiden jalostustyyssä.

Käsittelytilanne EU:ssa

Suomi on EU:n puheenjohtajakautenaan edistänyt EU:n siemenlainsäädännön ajantasaistamisen saamista komission työlistalle. Euroopan tuottajajärjestöjen tavoitteena on nykyisen siemenlainsäädännön uusiminen nykyajan vaatimusten mukaiseksi.

Patenttien osalta Euroopan komissio julkaisi marraskuussa 2016 selventävän tiedonannon, jossa se totesi, että sekä biologisia prosesseja että perinteisin biologisin menetelmin jalostettuja kasvilajikkeita ei pitäisi voida patentoida. Tämän jälkeenkin patenteja on kuitenkin myönnetty, joten Euroopan patenttitoimiston menettelytavat kaipaavat edelleen täsmennystä.

MTK:n tavoitteet

- MTK mielestä siemenlainsäädäntö pitää uudistaa vastaamaan nykyajan vaatimuksia.
- Siemenlainsäädännössä voitaisiin tarvittaessa määritellä myös sallitut uudet jalostustekniikat, jotka luokitellaan geenimuuntelun ulkopuolelle.
- Lainsäädäntöä on selkiytettävä siten, että kasvinjalostajan oikeudet voidaan turvata. Biologisten prosessien ja perinteisin biologisin menetelmin jalostettujen kasvilajikkeiden patentointi tulee selkeästi kieltää.

Kasvinsuojeluainepolitiikka paineessa

Mika Virtanen; +358 400 544 728; mika.virtanen@mtk.fi

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2009 kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta säätelee mm. kasvinsuojeluaineiden tehoaineiden hyväksymisen edellytyksiä. Asetuksen myötä EU:n kasvinsuojeluainepolitiikka siirtyi riskiperusteisesta päätöksenteosta enemmän vaaraperusteiseen suuntaan. Tehoaineiden hyväksymisessä päätöksentekoa EU:ssa on viime vuosina politisoitunut, samalla tieteellisen arvioinnin merkitys on vähentynyt huomattavasti, mikä on vastoin lainsäädännön tarkoitusta.

Tehoaineiden hyväksynnässä kiinnitetään huomiota aineen vaaraominaisuuksiin, mutta ei oteta huomioon erilaisten riskienvähennystoimenpiteiden vaikutusta siihen, millä todennäköisyydellä aineen vaaraominaisuus realisoituu käytännössä. Tämä on johtanut vuosien kuluessa siihen, että markkinoilla olevien tehoaineiden määrä on vähentynyt rajusti.

Valikoiman vähentyminen johtaa helposti hyväksytyjen valmisteiden liialliseen käyttöön, koska vaihtoehtoisia valmisteita ei ole käytettävissä. Lopulta valmiste menettää tehonsa, koska torjuttava organismi voi kehittää tehoaineelle vastustuskykyisiä (resistenttejä) kantoja. Tämä voitaisiin estää, mikäli markkinoille on hyväksytty samaan käyttötarkoitukseen useita, vaikutustaltaan erilaisia tehoaineita.

Kasvinsuojeluaineiden valikoiman vähentyminen on johtanut siihen, että valmisteita hyväksytään käyttöön poikkeusluvalla, hätätilanteita varten (art. 53). Hätälupia myönnetään EU:ssa keskimäärin n. 400 kpl vuosittain, eniten Ranskassa ja Portugalissa. Hätälupien lisäksi kasvinsuojeluainelainsäädäntö sallii rekisteröityjen valmisteiden käytön laajentamisen (art. 51, minor use) vähäisiin käyttötarkoituksiin. Tämä mahdollisuus on erittäin tärkeä mm. avomaan vihannesten ja muiden puutarhakasvien kasvinsuojelun onnistumisen kannalta.

Hätä- ja minor use lupien suuri määrä osoittaa sen, että EU:n kasvinsuojeluaineiden rekisteröintijärjestelmä ei ole onnistunut yhdessä tavoitteessaan, turvata riittävä kasvinsuojeluaineiden valikoima viljelijöiden käyttöön normaalin rekisteröintiprosessin kautta.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissiossa on laatinut kasvinsuojelulainelainsäädännön toimivuuden arviointiraportin (REFIT), mutta sitä ei ole vielä julkaistu. MTK:n mielestä lainsäädännön toimeenpano ei nykyisellään vastaa alkuperäisiä tavoitteita. Esimerkiksi valmisteiden alueellinen hyväksyminen ja vastavuoroinen tunnustaminen vyöhykkeen sisällä ei ole toteutunut odotetulla tavalla. Komissio aikoo sisällyttää EU:n pellolta pöytään strategiaan toimenpiteitä kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentämiseksi, sekä tavoitteita vähentää riippuvuutta kemiallisten kasvinsuojeluaineiden käytöstä.

MTK:n tavoitteet

- MTK pitää tärkeänä sitä, että tehoaineiden uudelleenrekisteröintihin liittyvät päätökset tehdään tieteellisten arviointien perusteella, eikä poliittisin perustein.
- MTK korostaa sitä, että tehoaineiden arvioinneissa pitää ottaa huomioon riskiperusteisuus nykyistä paremmin. Pelkkä kemikaalin vaaraominaisuus ei saa ratkaista, vaan myös se, miten suurella riskillä vaaraominaisuus toteutuu, on otettava huomioon.
- MTK pitää tärkeänä sitä, että tehoaineiden uudelleenarviointien yhteydessä on tarkasteltava EU:ssa käytössä olevaa kasvinsuojeluainevalikoimaa kokonaisuutena, jotta voidaan turvata riittävä kasvinterveys ja kasvinsuojelun mahdollisuudet.
- Erikoiskasvien kasvinsuojelun mahdollisuudet on turvattava mm. kehittämällä ja yksinkertaistamalla ns. minor use-lupajärjestelmää, esim. jäämätutkimusvaatimuksia lieventämällä
- Tehoaineiden arviointiprosessia EFSA:ssa pitää kehittää nykyistä joustavammaksi, jotta arviointiprosessin aikana valmistuva uusi tutkimusdata voidaan hyödyntää paremmin päätöksenteossa.
- Tehoaineiden arvioinneissa on hyödynnettävä EU:n ulkopuolella, vastaavissa ilmasto-oloissa tehtyjä jäämätutkimuksia, jotta maailmanlaajuisesti vältetään turhalta ja kalliilta päällekkäiseltä työltä.

Valkuaisomavaraisuuden nostaminen Valkuaisomavaraisuuden nostaminen EU:ssa

Max Schulman +358 40 825 2112, max.schulman@mtk.fi

EU on pitkälti soijaan perustuvan tuonti-
valkuaisen varassa. EU:n omavaraisuusaste vaihtelee huomattavasti proteiinilähteittäin (rapsi 79 %, auringonkukka 42 %, soija 5 %). Tästä johtuen EU tuo joka vuosi noin 17 miljoonaa tonnia raakaproteiinia. Soijaa tuodaan Etelä-Amerikasta Brasiliasta ja Argentiinasta sekä USA:sta. Viime aikoina USA on ollut määrällisesti suurin soijan tuojia. EU haluaisi nostaa omavaraisuutta edistämällä omien valkuaiskasvien viljelyä. Komissio on julkaissut valkuaisraportin vuonna 2018 ja sen puitteissa järjestettiin Suomessa iso valkuaiskongressi syksyllä 2019. Samalla komissio on yhteistyössä koko elintarvikeketjun kanssa laatinut EU:n valkuaisasteen, [joka löytyy DG AGRIn sivuilta.](#)

Jotta EU alueen valkuaiskasvien viljely saadaan vauhtiin, tarvitaan 1. poliittista tahtoa, 2. CAP:iin jäsenmaiden valkuaisstrategiat, 3. rehuketjun toimijoiden sitoutuminen paremmin kotimaisiin valkuaisraaka-aineisiin sekä 4. elintarvikesektorin sitoutuminen kotimaisen valkuaisen käyttöön. On tärkeää saada myös parlamentti tukemaan valkuaisuutannon kehittämistä. Komissio on luvannut julkaista strategiapaperin valkuaissektorista vielä tämän kevään aikana.

EU-alueella voidaan viljellä monia kasvisvalkuais-
ta tuottavia lajeja sekä lajikkeita. Näistä tärkeimmät puitavat kasvit ovat, soija, herne, pavut (härkäpapu), lupiinit sekä viljat. Nurmivalkuaiskasveja ovat apilat, mailaset sekä nurmen eri muodot. Kasvivalkuaisen tuottamiseen tarvitaan oikeaa lannoitusta ja kasvinsuojelua.

MTK:n tavoitteet

- Synnytetään EU-tason yhteisymmärrys kasvivalkuaisviljelyn kehittämiseksi.
- Valkuiskasvien kilpailukykyä on parannettava varmempien ja suurempien satojen kautta.
- Erikoiskasveille soveltuvien kasvinsuojeluaineiden valikoimaa ei saa pienentää liian nopeasti, sillä muuten kiinnostus viljelyyn ei kasva.
- Uusia kasvinjalostusmenetelmiä voidaan hyödyntää EU-alueella.
- Elintarvikeketjun toimivuuden parantaminen, esim. epäterveiden kauppapapojen direktiivi ja markkinajärjestelmin kehittäminen.
- Luodaan paremmat edellytykset poliittisella tasolla valkuaisomavaraisuuden nostamiseksi, sekä EU:ssa että jäsenmaiden tasolla.

- Rehuntuotannossa kaikki valkuaista sisältävät turvalliset elintarvikeketjun sivujakeet on otettava huomioon valkuaissektorin kehittämistyössä.

Maatalouden teknologinen kehitys ja digitalisaatio

Max Schulman +358 40 825 2112, max.schulman@mtk.fi

Sekä CAP-uudistuksessa että Green Dealissa maatalouden teknologisen kehityksen mainitaan olevan tärkeä muutoksen mahdollistaja. Komission teksteissä viitataan Smart Farming -teknologiaan monissa yhteyksissä. Green Dealin pellolta pöytään -strategiassa nostetaan esille lannoitteiden täsmällisempi käyttö sekä torjunta-aineiden käytön vähentäminen. Näiden tavoitteiden saavuttamiseen uudet teknologiat ovat hyvä työkalu. Digitalisaatiokehitys vaatii myös datan jakamisen ja siirron kehittämistä. Maataloussektorilla ohjeet tähän on jo luotu Copa-Cogecan EU Agricultural Data Sharing Code of Conduct -paperissa, joka ollaan nyt kääntämässä kaikille EU-kielille.

Smart Farming (älykäs viljely) ja Precision Farming (täsmäviljely) auttavat maataloussektoria kohti ilmastoystävällisempiä viljelytapoja, mutta vaativat myös investointeja maataloustoimijoilta. Investointeihin pitäisi löytää rahoitusta EU-budjetista. Maatalousdatan turvallinen ja nopea välittäminen ja jakaminen edesauttaa hyötyjen syntymistä koko elintarvikeketjulle, pellolta pöytään asti.

Meillä Suomessa on erinomaisia esimerkkejä maataloussektorin digitalisaatiokehityksestä:

- Viljatori, digitaalinen kauppapaikka puitaville kasveille, <https://www.viljatori.fi/>
- Sähköinen Viljapassi, parantamaan jäljitettävyyttä
- ValueNet, yhteinen tietoväylä tiedon siirtoa nopeuttamaan, jopa EU tasolla
- Myös IoT sekä AI sovelluksia tutkimuspuolella

MTK:n tavoitteet

- Maataloussektorin tulee olla keskeinen osa EU:n digiagendaa.

Eläinterveys, eläinten hyvinvointi ja mikrobilääkeresistenssi

Leena Suojala; +358 40 772 945; leena.suojala@mtk.fi

ASF (afrikkalainen sikarutto) uhkaa sianlihan tuotantoa ja -markkinoita globaalisti

Afrikkalainen sikarutto (African swine fever ASF), sikojen vakava virustauti, on EU:ssa levinnyt Itä-Eurooppaan, Baltian maihin ja Belgiaan. Belgiassa tautitapauksia on todettu vain luonnonvaraisista villisioista, ei tuotantosikaloista. Viimeaikaisin villisikalöydös on tehty Puolasta 12 km Saksan rajasta. Rajoitusalueet EU:ssa käsittävät mm. isoja osia Baltiasta (Viro käytännössä kokonaan, suuria osia sekä Latviasta että Liettua), Belgian ja Slovakian rajoitusalueet, Puolan, Bulgarian ja Unkarin itä-osat, ja koko Romanian. Positiivista kuitenkin on, että Tsekin tasavalta on kyennyt pääsemään virallisesti vapaaksi taudista.

Kun virus on levinnyt luonnonvaraiseen villisika-populaatioon, sen leviämisen rajaaminen vaatii erityisiä toimenpiteitä mm. villisikojen määrän vähentämistä, eläinkuljetusten ja takapihasikaloiden rajoittamista, aitaamisia, leviämisen tehokasta seurantaa jne. Aitoja onkin pystytetty viime aikoina Saksaan Puolan vastaiselle rajalle sekä Saksan ja Tanskan väliselle rajalle estämään villisikojen liikkumista.

Tauti leviää edelleen Aasiassa: mm. Kiina, Vietnam ja Filippiinit ovat raportoineet epidemioista. Tilanne varsinkin Kiinassa on huolestuttava, tauti on levinnyt laajoille alueille eri puolille maata, ja vaikuttaa siltä, että sen leviämistä on käytännössä mahdoton enää hallita. Miljoonia sikoja on lopetettu ja viranomaiset määränneet rajoitusalueita. Globaali sianlihan markkina on luonnollisesti reagoinut herkästi muuttuneeseen tilanteeseen. Viennin osalta EU käy jatkuvasti neuvotteluja kohdemaiden kanssa rajoitusalueiden tunnistamisesta.

Eläinten hyvinvointi komission asialistalla

Suomen pj-kaudella syksyllä 2019 tehtyihin neuvoston päätelmiin kirjattiin kohtia eläinten hyvinvointia koskien. Niissä todettiin eläinten hyvinvoinnin olevan osa kestävästä eläintuotantoa ja, että eläinten hyvinvointi edistää eläinten terveyttä ja edelleen vähentää antibioottien käytön tarvetta eläintuotannossa. Päätelmissä todettiin, että sekä eläinten kuljetusasetus että sikadirektiivin toimeenpano tarvitsisivat päivitettyjä toimenpiteitä. Uusia eläinryhmiä esitettiin

hyvinvointisäädösten valmisteluun, näitä olisivat yli 6 kk ikäiset naudat (lypsylehmät ja lihakarja), siipikarjan jalostukseen käytettävät emot ja tuotantokanit.

Vapaaehtoisia järjestelmiä ja suosituksia parhaista käytännöistä jaetaan ja kehitetään komission toimesta edelleen. Teuraseläinten kuljetuskelpoisuuden arvioimiseksi on tehty komission ja elinkeinon yhteisessä hankkeessa esitteet teuraskuljettajan avuksi koskien ainakin hevosta, nautaa ja sikaa.

Yksittäiset jäsenvaltiot on valmistelemassa omia kansallisia eläinten hyvinvoinnista kertovia merkintöjä eläintuotteille mm. ainakin Tanska, Ranska, Saksa, Espanja ja Suomi. Sen lisäksi markkinoilla on jo useita erilaisia ja eritasoisia eläinten hyvinvointimerkintöjä, joita hallinnoi esim. eläinsuojelujärjestöt tai vastaavat. Suomessa on käynnissä Makeran rahoittama ja LUKEn vetämä hanke v 2018-2021, jonka tavoitteena on selvittää suomalaista eläintuotteiden eläinten hyvinvointimerkintää. MTK on mukana hankkeessa.

Neuvoston päätelmiin kirjattiin myös selvityksen tekeminen vapaaehtoisesta EU:n laajuisesta eläintuotteiden eläinten hyvinvointimerkinnästä, jolloin voitaisiin sopia yhteisesti kriteereistä merkin taustalla kuluttajainformaation lisäämiseksi ja selventämiseksi.

Komission perustama Animal Welfare Platform kokoontui ensimmäisen kerran 2017 ja sen toiminta jatkuu. Platformiin kuuluu edustajat jäsenvaltioista, sidosryhmistä (mm. Copa-Cogeca) ja tieteellisistä asiantuntijoista. Suomesta asiantuntijana mukana on prof. Anna Valros Helsingin yliopistosta. Platformilla ei ole varsinaista roolia säädösvalmistelussa, mutta se voi ottaa kantaa eläinten hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin. Platformissa on erilaisia alatyöryhmiä, mm. ryhmät eläinten kuljetukselle, sikojen kastraatiolla ja saparoille.

Karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopuminen on edelleen keskustelussa. Riippuu kuitenkin pitkälti lihateollisuuden päätöksistä, miten asia käytännössä etenee. Jäsenvaltioissa asia edistyy, mutta hitaasti. Erilaisia vaihtoehtoja kirurgiselle kastraatiolle on käytössä jäsenvaltioista riippuen esim. paikallispuudutus, kipulääkitys, hiilidioksidin käyttö anesteetinomaisesti, sikojen teurastaminen nuorempana ja immunokastraation (immunologinen sikaan 2-3 kertaa ennen teurastusta injisoitava valmiste) käyttö.

MTK:n tavoitteet

- MTK esittää, että komissio huolehtii siitä, että EU:n sikadirektiivin toimeenpano varmistetaan koko unionin alueella. Erityisesti sikojen rutiinomaisen hännänkatkaisun tulkinnan osalta käytännöt tulisi yhtenäistää. MTK korostaa, että nykyinen sikadirektiivin tulkinta, jolla sallitaan rutiinomainen sikojen hännänkatkaisu, asettaa jäsenvaltiot eriarvoiseen asemaan toisiinsa nähden ja heikentää Suomen kilpailukykyä.

- Eläinten pitkät kuljetukset nousevat säännöllisesti keskusteluun. Eläinsuojelujärjestöt ovat kampanjoineet ns. pitkien yli 8 h kestävien eläinkuljetusten kieltämiseksi. Suomen maantieteen ja kotieläintilojen rakenteen kannalta yksiselitteinen luopuminen yli 8 h kuljetuksista ei ole mahdollista, vaan näemme, että kuljetuksen aikana eläinten hyvinvoinnista voidaan huolehtia paremmin panostamalla kuljetusvälineiden laatuun, kuljettajien koulutukseen ja eläinten seurantaan kuljetuksen aikana. Suomessa ei ole lainkaan Keski-Euroopan keräilyasemien kulttuuria. Näillä keräilyasemilla eläimiä puretaan, lastataan ja tuntemattomia ryhmiä yhdistellään. Kuljetus teoriassa keskeytyy ja alkaa uuden lastauksen jälkeen alusta, jolloin kuljetuksen tuntimäärät pidetään kurissa. Tällaiset keräilyasemat altistavat eläimet tautien leviämislle ja ovat eläinsuojeluriski.

- EU:n eläintautiasetuksen (Animal Health Law EU 429/2016) delegoidut säädökset ovat valmistelussa. EU:n eläintautiasetusta sovelletaan 21.4.2021 lähtien.

Mikrobilääkeresistenssi ja lääkkeiden hallittu käyttö eläimille

Antibioottiresistenssin hillitseminen ja antibioottien käytön vähentäminen eläintuotannossa ovat johtavia teemoja lainsäädännön valmistelussa EU:ssa ja osa Yhteinen Terveys – One Health -konseptia. Tämä näkyy mm. EU:n eläinlääkeasetuksen ja lääkerehuasetuksen sisällössä sekä Farm to Fork – ohjelman valmistelussa. Eläinlääkeasetuksessa säädetään minimivaatimukset eläinlääkkeiden hyväksymismenettelystä, määräämisestä ja käytöstä unionin tasolla. Kansallisesti voidaan joistain kohdista säätää asetustasoa tiukemmin.

MTK:n tavoitteet

- MTK on vahvasti sitoutunut kansalliseen laatu-strategiaan: vastuullisesti ja kestävästi tuotetut elintarvikkeet varmistavat ruuan korkean laadun ja puhtauden. Antibioottien hallittu käyttö on osa tätä laatustrategiaa.
- MTK:n tavoitteena on huolehtia eläinten terveydestä niin, että tarve käyttää mikrobilääkkeitä on mahdollisimman vähäinen. Antibiootteja tulee käyttää vain sairauksien hoitoon ja eläinlääkärin määräyksestä. Eläinlääkärin toimintaa puolestaan määrittää kansallisen viranomaistahon antamat käyttösuositukset, joissa on otettu huomioon resistenssiriskin hallinta.
- Hyvän eläinterveyden takana on eläinten hyvä hoito, ruokinta ja olosuhteet, jotka lisäävät eläinten vastustuskykyä ja vähentävät sairastumisia ja turvaavat eläinten hyvinvoinnin. Eläinten ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon ala on laajasti sitoutunut.

Luomulainsäädännön valmistelu

Johanna Andersson, +358 20 413 24 77, johanna.andersson@mtk.fi

Uuden luomuasetuksen valmistelu on edelleen käynnissä, mutta alkuperäisestä suunnittelu-aikataulusta ollaan jäljessä. Perusasetus on annettu, mutta tuotantosäännöistä ei olla vielä äänestetty ja nyt arvioidaan, että ensimmäiset äänestykset tapahtuvat vasta vuoden 2020 alkupuolella. Kuitenkaan komissio ei aio lipsua aikataulusta, vaan uusi asetus tuotantosääntöinen astuu voimaan vuoden 2021 tammikuussa.

Asetukseen on tulossa uusina kohtina luomuhyönteisiä koskeva kohta sekä myös kanit ovat tulossa luomuasetuksen piiriin. Tämän hetken tiedon mukaan siipikarjasektorille olisi tulossa eniten uusia säädöksiä orsien ja tilalaskennan suhteen, mutta nämä asiat ovat vielä valmistelun alla.

Tavanomaisen siemenen käyttö tulee todennäköisesti muuttumaan uuden asetuksen myötä. Uudessa asetuksessa halutaan suosia siirtymävaiheen siemen käyttöä, ennen kuin tavanomaiseen siemeneen haetaan lupaa, jos luonnonmukaisesti tuotettua siementä ei ole saatavilla. Myös siirtymävaiheen siemenelle pitää hakea viranomaisen lupa. Komissio tulee myös vaatimaan jäsenmaalta ns. kansallista luomusiemenrekisteriä.

MTK:n tavoitteet

- MTK vastustaa kauppojen ottamista valvonnan piiriin. Se nostaa kauppojen kynnystä ottaa luomutuotteita tarjontaansa.
- MTK tavoittelee edelleen muutoksia kasvihuone-säännösten tulkintaan, jotta ne sopisivat paremmin Suomeen ja varmistamaan tuotannon jatkumisen. Viiden vuoden kuluttua uuden asetuksen soveltamispäivästä komissio esittää rajoitettujen kasvualustojen käyttöä kasvihuoneissa koskevan kertomuksen ja tarvittaessa korjaustoimet liittyvän lainsäädäntöön.
- Siemenlainsäädännössä on varmistettava, että pohjoihin olosuhteisiin löytyy sopivia siemenlajeja ja -lajikkeita, jos tavanomaista siementä ei saa käyttää. EU-tasoinen siemenrekisteri ei ole riittävä. Suomessa käytössä oleva yleinen käytölupa on pystyttävä säilyttämään.
- Kokonaan erillinen jalostusluomueläinten rekisteri on tarpeeton. Nautarekisteriin voidaan lisätä luomustatus rekisteriuudistuksen yhteydessä.
- Siipikarjan ja sikojen yksityiskohtaiset tuotantosäännöt tarvitaan nopeasti, jotta kotimainen porsas ja nuorikkokasvatusta saada käyntiin. (Art. 11 (4))

- Luomukeruutuotteiden säännöksiä on selkeytettävä ja mahdollistettava keruutuotteiden käyttö luomukosmetiikkaan.

Komission vihreän kehityksen ohjelmassa korostetaan biologisen monimuotoisuuden suoje-
lua. Ekosysteemit tarjoavat ruokaa, makeaa vettä, puhdasta ilmaa ja suojaa. Ne hillitsevät luonnonkatastrofeja ja tuholaisien ja tautien leviämistä ja auttavat säätelemään ilmastoa.

KESTÄVÄ LUONNONVAROJEN KÄYTTÖ JA BIOLOGINEN MONIMUOTOISUUS

EU:n luonnon monimuotoisuus- eli biodiversiteettistrategia julkaistaan maaliskuussa 2030. Uusi metsästrategia on suunnitteilla loppuvuodesta 2020, jossa tavoitteena on metsän laadun ja määrän parantaminen EU:ssa. Globaaliin metsäkatoon ja maailman metsien suojeluun halutaan vaikuttaa.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/fs_19_6728

Metsäsektorin globaali ulottuvuus

Satu-Marja Tenhiälä +358 40 508 4477, satu-marja.tenhiala@mtk.fi

Euroopan unionin komissio julkaisi heinäkuun lopussa tiedonantonsa maailman metsäkadosta. Metsät peittävät 30 prosenttia maailman maapinta-alasta ja niissä elää 80 prosenttia maapallon lajeista. Metsät myös mahdollistavat toimeentulon neljännekselle maailman väestöstä. Ne myös tuottavat elintärkeitä ekosysteemipalveluita, kuten hiilensidontaa, puhdasta ilmaa ja vettä. Tiedonannon mukaan maailman metsiä uhkaa kuitenkin metsäkatko ja metsien heikentyminen: vuosien 1990-2016 välisenä aikana maailmalla hävitettiin 130 miljoonaa hehtaaria metsää, mikä vastaa 800 jalkapallokentän kokoisen metsäalueen hävittämistä joka tunti.

EU:n alueella metsäpinta-ala on kasvanut viime vuosikymmeninä mutta muualla maailmassa

metsäkatko jatkuu kiihtyvällä tahdilla. Metsäkatko on biologisen monimuotoisuuden vähenemisen yksi syy. Tiedonannon mukaan onkin tarpeellista tehostaa toimia, joilla suojellaan olemassa olevia metsiä, hoidetaan metsiä kestäväällä tavalla ja panostaan metsittämistoimenpiteisiin. Tämä tapahtuu eri tavoin, kuten tehostamalla kansainvälistä yhteistyötä, suuntaamalla rahoitusvirtoja kestävästi ja minimoimalla EU-alueen kulutuksen vaikutusta metsäkatoon.

MTK:n tavoitteet

- MTK korostaa tieteellisen tiedon tarpeellisuutta metsäkadosta. Metsäkatoon ja metsien heikkenemisen tilaan on kiinnitettävä huomiota: rahoitus on kohdennettava metsien kestävään hoitoon ja käyttöön.
- MTK painottaa hyvän hallinnon merkitystä metsäkadon ehkäisyssä. Hyvä hallinto ehkäisee korruptiota, luvatta tehtäviä hakkuita ja laitonta puukauppaa. Maailmalla on jo käytössä mekanismeja, joiden avulla metsäsektorilla voidaan kontrolloida hyvää hallintoa ja kitkeä epätoivottavia toimia. Hyvän hallinnon merkitys korostuu laillisuusnäkökulmasta kansallisesti ja kansainvälisesti.
- MTK korostaa omistusoikeuden merkitystä. Ilman selkeitä omistussuhteita ja oikeutta käyttää metsää laittomat hakkuut rehottavat eikä metsiä

voida hoitaa kestävästi. Metsänsä hyvinvointiin keskittynyt metsänomistaja on paras metsänkadon ehkäisijä maailmanlaajuisesti. Omistussuhteiden selkiyttäminen ja hyvä hallinto sekä oikeudellisesti sitovat metsiä koskevat lait ehkäisevät metsäkatoa ja metsien tilan heikentymistä

- Metsäpalojen eikä muiden luonnontuhojen aiheuttamia päästöjä ei huomioida mitenkään kansainvälisessä ilmastopolitiikassa. Mikäli ne otettaisiin huomioon ilmastopolitiikassa, sillä olisi suora yhteys tuhoista aiheutuvaan metsäkatoon sitä vähentävästi.

- MTK haluaa kiinnittää huomiota kaukokartoitukseen ja satelliittitekniikkaan perustuvaan metsien tilan seurannan kehittämiseen ja olemassa olevien hyvien teknologioiden hyödyntämiseen maailmanlaajuisesti. Tekniikka mahdollistaa metsäkadon toteamisen ja metsien tilan heikkenemisen varhaisessa vaiheessa.

Metsästrategia

Juha Hakkarainen; +358 20 413 2450; +358 400 870 867; juha.hakkarainen@mtk.fi

Satu-Marja Tenhiälä; +358 40 508 4477; satu-marja.tenhiala@mtk.fi

Komission vuonna 2013 esittelemän metsästrategian toimintasuunnitelma päättyy vuoden 2020 lopussa. Uuden komission Vihreän kehityksen ohjelmassa on nimenmaisesti sanottu, että uusi metsästrategia päivitetään. Komission työohjelman mukaan tämä tapahtuu vuoden 2020 jälkipuolella.

Metsästrategia esitellään komission ohjelman kohdassa Biologinen monimuotoisuus, jossa paneudutaan ekosysteemeihin. Uuden metsästrategian avulla komissio aikoo edistää uusien puiden istuttamista sekä vahingoittuneiden metsien ennallistamista. Toistaiseksi missään komissiosta tulleesta tiedosta mikään ei indikoi sitä, että metsästrategia sisältäisi edellisten strategioiden tavoin metsien talouskäytön merkitystä.

Käsittelytilanne EU:ssa

Neuvosto hyväksyi huhtikuussa 2019 päätelmät edistymisestä EU:n metsästrategian täytäntöönpanossa ja uudesta metsiä koskevasta strategisesta kehiksestä. Päätelmät ovat seurausta komission joulukuussa 2018 julkaisemasta raportista, jossa tarkasteltiin strategian merkitystä sen viitenä ensimmäisenä vuonna. Päätelmissään neuvosto suhtautuu myönteisesti

edistymiseen EU:n metsästrategian täytäntöönpanossa, mikä on edistänyt kestävästä kehitystä kestävänsä metsänhoidon kautta ja parantanut jäsenmaiden, komission ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien välistä yhteistyötä EU:n metsään liittyvissä politiikoissa.

Päätelmissä asetetaan prioriteetit seuraaviksi kahdeksi vuodeksi, jotta saavutettaisiin strategian tavoitteet, joita ovat koordinoinnin parantaminen ja parhaiden käytäntöjen ilmoittaminen ja jakaminen.

Komission päivitetty metsästrategia tulee ulos loppuvuonna 2020. Talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komiteat ovat jo puoltaneet metsästrategian päivittämistä ja puoltaneet kestävästä metsähoitoa sekä metsien talouskäyttöä. Parlamentissa edustajat Sarvamaa ja Pekkarinen ovat raportoineet omien valiokuntien lausunnot metsästrategian päivittämisestä (AGRI ja ITRE). Sarvamaa valittiin Euroopan parlamentin pääneuvottelijaksi EU:n uuden metsästrategian valmisteluun.

MTK:n tavoitteet

- Strategian myötä hyvät mahdollisuudet asianmukaiselle metsäpoliittisten asioiden koordinaatiolle EU:ssa ovat olemassa, mutta tämä edellyttää strategian kunnollista toimeenpanoa ja strategia hyödyntämistä politiikkavalmistelussa.

- Metsäasiantuntijaelinten – erityisesti jäsenmaiden asiantuntijoista koostuvan pysyvän metsäkomitean ja metsäsektorin toimijoista koostuvan metsätalous- ja korkityöryhmän roolia ja asiantuntemuksen hyödyntämistä politiikkavalmistelussa on parannettava mahdollistamalla näiden oikea-aikainen osallistuminen politiikkavalmisteluun.

- Metsästrategiaan pitää saada kestävä metsätalous sekä talousmetsien näkökulma elinkeinona.

- Strategian lähtökohtina pitää edelleen olla jäsenmaiden päätävältä metsäasioissa ja se, että strategia huomioi kestävänsä metsätalouden taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen merkityksen.

- MTK:n näkemyksen mukaan metsästrategian tulee olla itsenäinen ja kokonaisvaltainen oma kokonaisuutensa vihreän kehityksen ohjelmassa ja se ei voi olla alisteinen esimerkiksi biodiversiteettistrategialle. Tästä johtuen kestävyys

taloudellista ja sosiaalista puolta tulee korostaa voimakkaasti.

- Metsitys-, uudelleenmetsitys-, ja ennallistamishankkeilla on mahdollistettava ennen kaikkea hiilen sitoutuminen ja fossiilisten korvaaminen. Biologisen monimuotoisuuden lisääminen ei voi olla tämän este eikä hidaste.

Laillisesti sitova metsäsopimus (FLBA)

Satu-Marja Tenhiälä; +358 40 508 4477; satu-marja.tenhiala@mtk.fi

Laillisesti sitovan metsäsopimuksen (FLBA) taustalla on Forest European (FE) ministerikokouksien päätökset siitä, että FE-alueella tarvitaan kansainvälinen sopimus, joka kontrolloisi lain tasolla kestävää metsätaloutta. Onnistuessaan sopimus olisi ainutlaatuinen ja koskettaisi myös Euroopan Unionia, koska EU on FE:n jäsen. Syksyllä 2018 LBA-neuvottelut alkoivat tauon jälkeen uudelleen. Tähän mennessä on sovittu siitä, että yhteissihteeristö perustetaan UNECE:n (United Nations Economic Commission for Europe) alle yhteistyössä FAO:n kanssa ja neuvottelut siirtyvät ECE:n alle FE:n sijaan. Neuvotteluissa on yritetty päivittää entistä sopimusluonnosta vastaamaan nykyistä tilannetta paremmin. Neuvottelut jatkuvat ennen kesää.

MTK:n tavoitteet

- MTK:lle on tärkeää saada neuvotteluista hyvä, laajasti hyväksytty kestävä metsätalouden pohja, joka kattaa myös EU:n ulkopuoliset alueet.

Ekosysteemipalvelut

Lea Jylhä; +358 40 848 8081; lea.jylha@mtk.fi
Anna-Rosa Asikainen; +358 40 920 9858; anna-rosa.asikainen@mtk.fi

Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan luonnon tarjoamia aineellisia ja aineettomia palveluita ja tuotteita, jotka ovat olennaisia edellytyksiä ihmisten ja yhteiskuntien hyvinvoinnille. Ekosysteemipalveluiden perustana on luonnon monimuotoisuus ja sen ylläpitämät toiminnot. Ekosysteemipalvelut voidaan jakaa neljään pääluokkaan:

1. tuotantopalvelut (esim. ruoka, puu, keräilytuotteet ja lääkeaineet)
2. säätelypalvelut (esim. pölytys, ilman ja veden puhdistus, eroosion torjunta, ilmastonmuutoksen torjunta hiilidioksidin

sidonnalla)

3. ylläpitopalvelut (esim. yhteyttäminen, aineiden kierto, maaperän rapautuminen ja rakenne)
4. kulttuuripalvelut (esim. virkistyskäyttö ja maisemat)

Ekosysteemipalveluiden arvottamisella pyritään varmistamaan, että kaikki palveluiden tuottamat hyödyt ja niihin kohdistuvat haitat kyetään ottamaan huomioon päätöksenteossa. Useille tuotantopalveluille on olemassa vakiintuneet markkinat, mutta säätely- ja ylläpitopalveluiden sekä kulttuuripalveluiden markkinat ovat vasta kehittymässä. Mikäli maanomistajat saavat kannustimia ekosysteemipalveluiden aktiiviseen edistämiseen, ekosysteemipalvelut voivat olla uudenlaisen liiketoiminnan perusta ja monipuolisen hyvinvoinnin lähde.

Käsittelytilanne EU:ssa

EU:n nykyisen biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden häviäminen ja ekosysteemipalveluiden heikkeneminen vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteen tueksi EU on asettanut jäsenvaltioiden tehtäväksi ekosysteemien tilan ja niiden tarjoamien palveluiden arvioimisen. Ekosysteemipalveluiden kartoitusta tehdään jäsenvaltioiden, komission ja EEA:n yhteistyössä ([Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services, MAES](#)). Kartoituksen tuloksena vuoden 2020 lopulla julkaistaan ekosysteemien tilaa kuvaava arviointiraportti. Ekosysteemipalvelut ovat osa biodiversiteettistrategian toimeenpanoa ja esillä monissa tutkimushankkeissa (esim. PEGASUS ja SINCERE). Strategiassa kannustetaan edistämään innovatiivisten rahoitusmekanismien sekä markkinaperusteisten välineiden kehittämistä ja käyttöä. Ekosysteemipalveluiden turvaaminen on vahvasti mukana ja pohjana myös vihreää infrastruktuuria koskevassa keskustelussa.

MTK:n tavoitteet

- Alkutuottajien - maanviljelijöiden ja metsänomistajien - panos ekosysteemipalveluiden tuotannossa tulee saada näkyväksi. Tavoitteena on lisätä tietoa viljelijöiden ja puuntuottajien keskeisestä roolista ekosysteemipalveluiden vaalijoina ja edesauttajina.

- Tuottavan maan sekä maa- ja metsätalouden harjoittajien myönteinen vaikutus ekosysteemipalveluiden verkostossa olisi kyettävä arvottamaan siten, että yhteiskunta olisi valmis tunnustamaan ja tarvittaessa tukemaan ekosys-

teemipalveluihin liittyviä toimenpiteitä muidenkin kuin tuotantopalveluiden osalta.

- Ekosysteemipalveluiden tuotteistamiseen tulee panostaa ja lisäksi tulee luoda uusia markkinoihin perustuvia rahoitusmalleja ekosysteemipalveluille.
- Monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden turvaamisessa tulee rajoituksista ja pelkkään suojeluun turvautumisesta siirtyä kannusteperusteisuuteen. Monimuotoisuudelle ja ekosysteemipalveluille on mahdollista luoda markkinoita, esimerkkejä tästä löytyy mm. hiilinelujen kaupasta sekä vesivarojen turvaamisesta.

EU:n biodiversiteettistrategia 2030

Anna-Rosa Asikainen; +358 40 920 9858; anna-rosa.asikainen@mtk.fi

Luonnon monimuotoisuus eli biodiversiteetti on elämän ja hyvinvoinnin perusta sekä ruuantuotannon, elinvoimaisten metsien ja terveen ympäristön edellytys. Luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen metsissä ja maatalousympäristöissä on erottamaton osa suomalaista maa- ja metsätaloutta.

Käsittelytilanne EU:ssa

EU:n nykyinen strategia luonnon monimuotoisuuden tilan suojelemiseksi ja parantamiseksi ulottuu vuoden 2020 loppuun. Strategiassa on määritelty kuusi tavoitetta, jotka kattavat tärkeimmät luonnon monimuotoisuuden häviämiseen vaikuttavat tekijät. Tavoitteisiin kuuluvat mm. luonto- ja lintudirektiivin tehokas täytäntöönpano, ekosysteemipalveluiden turvaaminen sekä kestävä maa- ja metsätalous. Strategiaa toteutetaan eri tasoilla aina Euroopan komissiosta jäsenvaltioiden kautta sidosryhmiin.

Osana Euroopan Vihreän kehityksen ohjelmaa (Green Deal) komissio on ilmoittanut julkaisevansa vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian maaliskuussa 2020. Aikataulu poikkeaa merkittävästi siitä, mitä ennen Green Dealia oli suunniteltu. Uusi strategia laaditaan nyt ennen kuin käytävissä on tietoja EU:n nykyisen biodiversiteettistrategian loppuarvioinnin tuloksista (julkaistaneen vuoden 2020 lopulla) tai globaalin biodiversiteettisopimuksen uusia velvoitteita (seuraava osapuolikokous CBD COP-15 pidetään lokakuussa 2020). Varsinaisen strategian sijaan komissio on ilmoittanut hyödyntävänsä

näitä tietoja tarkempia toimeenpanotoimia vuoden 2021 aikana kehitettäessä.

Green Dealin sisältyvät biodiversiteettiä koskevat linjaukset sekä globaalin biodiversiteettisopimuksen osapuolikokoukseen liittyvät neuvoston päätelmät (19.12.2019) ja parlamentin päätöslauselma (16.1.2020) antavat olettaa, että EU:n uusi biodiversiteettistrategia tulee olemaan edeltäjäänsä kunnianhimoisempi. Yksityiseen maanomistukseen sekä maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiin liittyvien näkökantojen esiintuominen on ollut vaikeaa, sillä sidosryhmien osallistaminen on ollut erittäin vähäistä. Tämä on ristiriidassa sen kanssa, että luonto- ja lintudirektiivien toimeenpanoon tehostamiseen tähdänneen toimintaohjelman (EU Action Plan for nature, people and the economy) yhtenä tavoitteena oli parempi kommunikaatio ja eri tahojen osallistaminen.

Vuoden 2019 loppupuolella komissio pyysi kohdennetusti tietyiltä toimijoilta näkemyksiä uuden EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteista ja muusta sisällöstä. MTK toimitti kantansa CEPF:n ja Copa-Cogecan kautta. Kestävän luonnonvarojen käytön merkityksen ohella vastauksissa painotettiin mm. eri EU-politiikkojen välisen koherenssin tärkeyttä, tavoitteiden ja toimenpiteiden realistisuutta sekä vahvan tietopohjan tarvetta. Keskeisinä asioina korostettiin myös kattavan osallistamisen välttämättömyyttä, riittävää rahoitusta sekä sitä, että uudessa strategiassa tulisi pitäytyä nimenomaan strategisella tasolla eri jäsenmaiden vaihtelevia tilanteita huomioivan joustavuuden ja siten myös vaikuttavuuden takaamiseksi. Yleisten näkökohtien ohella CEPF:n kannanotossa ehdotettiin neljää elementtiä uuden strategian sisällöksi:

1. Nykyisen Natura 2000 -verkoston parempi toimeenpano (vrt. esim. Suomen Natura-alueiden yleissuunnitelmat ja tarkemmat hoito- ja käyttösuunnitelmat)
2. Vankan ja vertailukelpoisen tietopohjan kokoaminen kattavien uhanalaisuusarviointien perusteella (vrt. Suomessa vuosina 2018 ja 2019 julkaistut lajien ja luonto tyyppien uhanalaisuusarviointiraportit)
3. Kansallisten prioriteettien ja kriteerien määrittelemine ekosysteemien suojelemiseksi sekä tätä koskevan vapaaehtoisuuteen ja taloudellisiin kannustuksiin perustuvan toimintamallin käyttöönotto (vrt. Suomen METSO-ohjelma)
4. Kansallisten prioriteettien ja kriteerien määrittelemine ekosysteemien ennallis

tamiseksi sekä tätä koskevan kansallisen toimintaohjelman käyttöönotto (vrt. Suomen HELMI-ohjelma)

MTK:n tavoitteet

- Kestävään maa- ja metsätalouteen suhtaudutaan siten, että toimiala nähdään luonnon monimuotoisuuden osalta uhan sijaan myös mahdollisuutena. Tämä edellyttää mm. metsä- ja maatalouteen liittyvien eri politiikkojen välistä koherenssia.
- EU:n uusi biodiversiteettistrategia rakennetaan nimensä mukaisesti strategiseksi työkaluksi, jossa huomioidaan eri jäsenmaiden erilaiset tilanteet ja tarpeet sekä jätetään tilaa kansalliselle päätäntävällälle esim. toimenpiteiden priorisoinnin, kohdentamisen ja toteutustapojen suhteen. Uusi strategia ja sitä seuraavat toimenpiteet ovat selkeitä ja realistisia, minkä lisäksi niissä toteutuu kestävyys eri osa-alueiden keskinäinen tasapaino. Vastuunjako on oikeudenmukaista niin jäsenmaiden (esim. suojelualueiden jakautuminen, erilaiset lähtötasot) kuin kansalaisryhmien (esim. maanomistajat vs. muut, eri toimialat) kesken.
- EU:n nykyisen biodiversiteettistrategian loppuarviointia tehtäessä varmistetaan, että käytetty tieto on luotettavaa ja että päätelmät tehdään objektiivisin perustein. Tuloksista päätelmiä tehtäessä huomioidaan, että maa- ja metsätaloudessa luonnon monimuotoisuuden hyväksi tehty työ saattaa näkyä konkreettisina vaikutuksina vasta vuosien kuluttua.
- Luonto- ja lintudirektiivien säännöksiä tulkitaan ja toimeenpannaan siten, että ne eivät perustetomasti heikennä maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä. Tulkintatilanteisiin tuodaan joustavuutta arvioimalla lajien suojelutarvetta esim. uhanalaisuusarviontien tulosten perusteella. Eri EU-maiden viranomaisten poikkeamisperustetulkinnat ovat yhdenmukaisia.
- EU-tasolla pyritään organisoimaan maataloudelle merkittäviä vahinkoja aiheuttavien ongelmalintujen (erit. valkopeskikhanhi) kantojen hallintaan liittyvää toimintaa, joka on tuloksekasta. Paikallisesti ja alueellisesti vahinkojen ennaltaehkäisy ja hallinta varmistetaan lintudirektiivin sallimia poikkeamislupia hyödyntämällä.
- Maanomistajia sekä maa- ja metsätalouden harjoittajia kohdellaan aktiivisina yhteistyökumppaneina sääntelykohteiden sijaan. Menettelyt

ovat aidosti vuorovaikutteisia, läpinäkyviä ja perusteltuja.

Riistapolitiikka

Timo Leskinen; +358 400 754 235; timo.leskinen@mtk.fi

Susi, karhu ja ilves

Viimeisimmän vuonna 2019 julkaistun Suomen lajien uhanalaisuusarvioinnin mukaan susi on erittäin uhanalainen laji. EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen kuuluvana susi on yhteisön tärkeänä pitämä, tiukasti suojeltu laji. Tiukka suojelu merkitsee sitä, että mm. suden tahallinen tappaminen, pyydystäminen ja häiritseminen erityisesti pesinnän aikana sekä suden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kielloista voi hakea lupaa poiketa luontodirektiivissä määritellyillä perusteilla.

Suomessa toteutettiin aiemmin suden kannanhoidollista metsästystä kannanhoitosuunnitelmaan perustuen. Metsästys on välttämätöntä suden ihmisarkuuden ylläpitämisessä ja vahinkojen vähentämisessä. Komissio seuraa tarkasti tilannetta, ja paineet ovat huomattavia. Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion mukaan Suomen susikanta oli maaliskuussa 2019 185-205 yksilöä ja kannan kasvua vuoden takaiseen oli 10 %. Kun Venäjän kanssa yhteiset susireviirit huomioidaan (50 % painolla), susikanta oli yhteensä 200-220 yksilöä. Kannansäätely poikkeamislupien kautta on jäänyt marginaaliseksi. Tämä on johtamassa konfliktien kärjistymiseen ja susikannan kasvuun, mutta toisaalta myös laittoman tappamisen kasvuun. Sudet aiheuttavat vuosittain porovahinkojen lisäksi koirille ja kotieläimille yli 100 vahinkotapausta. Vuonna 2018 vahinkoja korvattiin yhteensä lähes miljoona euroa.

Euroopan Unionin tuomioistuin antoi lokakuussa 2019 tuomionsa suden kannanhoidollista metsästystä koskevassa asiassa. Kannanhoidollinen metsästys on periaatteessa mahdollista, mutta asetetut kriteerit ovat erittäin tiukat. MMM on asettanut työryhmän selvittämään suden kannanhoidollista metsästystä tuomioistuimen asettamien kriteereiden puitteissa. Suomessa on käynnistynyt Susilife –hanke, johon myös MTK osallistuu.

Karhu ja ilves kuuluvat luontodirektiivin IV-liitteeseen eli ne ovat tiukasti suojeltuja lajeja. Luonnonvarakeskus arvioi keväällä 2019 Suomen karhukannaksi 2020-2130 yksilöä. Kanta oli

noin 4 %:n laskussa. Reilussa kymmenessä vuodessa Suomen karhukanta on kaksinkertaistunut. Karhukanta on niin vahva, että sitä on pitänyt säädellä luontodirektiivin sallimalla ns. kannanhoidollisella metsästyksellä. Karhukannan pitäminen nykytasolla edellyttää, että vuosittain karhujen kokonaismäärästä kaadetaan noin 14 % eli määrällisesti noin 250 karhua. Suurimmat karhujen aiheuttamat vahingot kohdistuvat porotalouden ohella mehiläistalouteen. Edes sähköaidoilla toteutettu mehiläispesien suojaus ei anna kattavaa suojaa. Luvat vahinkoja aiheuttavien yksilöiden poistamiseen tulisi saada selvästi nykyistä nopeammin ja helpommin. Suomen ilveskanta keväällä 2018 ennen lisääntymiskautta oli 1865-1990 yksilöä. Myös ilvesten määrä on kasvanut merkittävästi kuluneen kymmenen vuoden aikana ja kannanhallinta on edellyttänyt 300-400 ilveksen metsästystä vuosittain.

Vuoden 2018 lopulla komissio kyseenalaisti karhun ja ilveksen kannanhoidollisen metsästyksen esittäen, että ainoastaan vahinkoperusteiset poikkeusluvut olisivat sallittuja. Komission esitys romuttaisi kaikkien suurpetojen kannansäätelyn mahdollisuudet ja Suomen karhu- ja ilveskannat kasvaisivat hyvin lyhyessä ajassa kestäättömän suuriksi.

MTK:n tavoitteet

- Karhun ja ilveksen kannanhoidollinen metsästys nykymuotoisena sallitaan. Karhun uhanalaisuusluokitusta (vaarantunut) tarkistetaan sekä vahinkoa aiheuttavien yksilöiden poistamista ja poikkeamislupien saantia helpotetaan.
- Suden kannanhoidollinen metsästys otetaan takaisin keinovalikoimaan. Vahinkoperusteisten poikkeamislupien myöntämisen kynnystä alennetaan, jotta susien poistaminen kiintiöiden puitteissa on mahdollista ja jotta susikannan kasvua voidaan hillitä sosiaalisen kestävyuden turvaamiseksi. Susi tulisi siirtää luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V.

Lyijyhauhit

EU:n kemikaalivirasto valmistelee lyijyn käytön täyskieltoa luodeissa ja hauleissa. Käyttöön tulisi ottaa korvaavia materiaaleja, jotka usein ovat hyvin kalliita. Tästä aiheutuvia haasteita ovat mm. ammunnan harjoittelun raju kallistuminen, monien metsästysaseiden käytön estyminen,

sekä korvaavien materiaalien haittavaikutukset. Esimerkiksi lyijyhauhit korvaaminen teräshauhitteilla aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia metsänomistajille ja metsäteollisuudelle sahatukkeja pilaavan kovametallin vuoksi.

MTK:n tavoitteet:

- Lyijyn käytön salliminen sellaisten lajien metsästyksessä, joita ei käytetä ihmisravinnoksi
- Lyijyn käytön salliminen ampumaradoilla harjoitusammunnassa
- Pitkä siirtymäkausi

TEOLLISUUDEN KANNUSTAMINEN PUHTAASEEN KIERTOTALOUTEEN – TAVOITTEENA KESTÄVÄ BIOKIERTOTALOUS

Komission mukaan ilmastoneutraaliin kiertotalouteen siirtyminen vie teollisuudelta 25 vuotta. Tämän vuoksi muutos tulee aloittaa heti. Komissio julkaisee maaliskuussa 2020 kiertotalouden toimintasuunnitelman ja teollisuusstrategian.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/fs_19_6724

Kohti kiertotalouden läpimurtoa

Minna Ojanperä; +358 40 671 9536; minna.ojanpera@mtk.fi

Komission Green Deal –ohjelmassa kiertotaloudella on merkittävä rooli. Keskeistä on, että teollisuus saadaan kokonaisvaltaisesti mukaan ja siirtymä lineaarisesta taloudesta kiertotalouteen käynnistyy suuressa mittakaavassa. Tuoreen Circularity Gap -raportin mukaan kaikesta maailmantalouden nielemästä raaka-aineesta vain 8 % päättyy kiertoon. Green Deal –ohjelmassa kiertotalouden edistäminen voidaankin nähdä isona mahdollisuutena luoda uusia liiketoimintamalleja ja siten vauhdittaa kiertotalouden läpimurtoa.

Keskeisiä kiertotalouden etenemiselle ovat EU:n elinkeinostrategian lisäksi uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma, jonka yksi keskeinen tavoite on kannustaa kehittämään edelläkävijämarkkinoita ilmastoneutraaleille ja kiertotalouden mukaisille tuotteille. Toimintasuunnitelman

ydinkohtia ovat tuotteiden valmistukseen ja kuluttamiseen liittyvät toimet, jätelainsäädännön uudelleenarviointi jätteen vähentämisen ja kiertoon päätyksen näkökulmasta, uusio- ja kierrätyksen käytön mahdollistaminen sekä kiertotalouden periaatteiden läpiseeminen eri arvoketjuissa. Keskeisiä sektoreita ovat muovi-, rakennus-, ja tekstiiliteollisuus. Biomassan käyttö sekä vesistö- ja maaperävaikutukset korostuvat, kuten myös ristiintarkastelu biodiversiteettistrategian kanssa. Toimintasuunnitelma tulee myös keskittymään tutkimuksen ja innovaatioiden roolin osana kiertotalouden eri sektorit läpileikkaavina painopisteinä.

MTK on ollut jo vuosia keskeisesti mukana kansallisissa kiertotaloutta edistävissä hankkeissa koskien niin ravinteiden käyttöä, maatalousmuovien kierrätyksen edistämistä sekä innovatiivisia tapoja luoda markkinoita maataloudessa syntyville sivuvirroille. Tavoitteenamme on tuoda myös EU-päätöksentekoon suomalaisia esimerkkejä kiertotalousteoista niin yksittäisen maatalon kuin MTK-järjestön näkökulmasta. Keskeistä on ymmärtää kokonais arvoketjuja, jotta isoja systeemisiä muutoksia on mahdollista tehdä.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio julkaisi julkisen konsultaation kiertotalouden tiekartasta joulukuussa. Tiekartan keskiössä ovat tuotteiden uudelleenkäyttö ja kierrätys.

Maaliskuussa 2020 julkaistaan ehdotus kiertotalouden toimintasuunnitelmaksi (Circular economy action Plan).

MTK:n tavoitteet

- Green Deal –ohjelmassa kiertotalous painottuu teollisuuteen biokiertotalouden jäädessä näkymättömiin. Tämä viittaa siihen, että maa- ja metsätalouden sekä maaseudun roolia kiertotalouden edistämässä ja olennaisena osana ei komissiossa nähdä. MTK:n tavoite on tehdä tämä näkyväksi. MTK:n tarkemmat tavoitteet kiertotalousohjelman osalta on eritelty muun muassa biotaloutta, Pellolta pöytään -ohjelmaa, jätelain-säädäntöä, ravinteiden kiertoa, ruokahävikkiä ja energiaa käsitteleviin osioihin.

Jätelainsäädäntö ja muovistrategia

Minna Ojanperä; +358-40-671 9536; minna.ojanpera@mtk.fi

EU:n jätedirektiivit uusittiin edellisellä parlamenttikaudella. Kiertotalouden uusi toimintaohjelma tulee keskittymään biopohjaisten muovien ympäristövaikutuksiin sen varmistamiseksi, että biopohjaisten muovien käyttö tosiasiaa on kestävämpää fossiiliseen arvoketjuun no-jaavien muovien sijaan. Lisäksi komissio tulee tarkastelemaan muovituotteiden kierrätettävyyttä. Uusioraaka-aineiden käytön edistämiseen tuotteiden valmistuksessa tullaan esittämään erilaisia ohjauskeinoja.

Käsittelytilanne EU:ssa

Ns. kertakäyttömuoveja koskevaa SUP-direktiiviä implementoidaan parhailaan Suomessa.

MTK:n tavoitteet

- Suomessa on juuri aloitettu kiertotalouden edistämishjelma ympäristöministeriön johdolla. Ohjelman yhtenä tarkoituksena on myös tuottaa tietoa ja näkemyksiä EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelmaan. Keväällä 2020 MTK:n tekemisen fokus suuntautuu kansalliseen päätöksentekoon tältä osin.
- Kansallinen muovitiekartta etenee hyvää vauhtia. MTK on yhteistyöllään Itä-Suomen Murskauskeskus Oy:n kanssa laatinut uuden tavan saattaa maataloudessa syntyvä muovijäte uudeleenkierätettäväksi raaka-aineena. Tavoitteen-

amme on jakaa tietoa muovitiekartan toteuttamisesta maataloussektorilla myös EU:ssa.

- MTK näkee biopohjaisten materiaalien käytön kasvuna isona mahdollisuutena edustamilleen elinkeinoille. Biopohjaisten muovituotteiden edistäminen on keskeinen teemamme kiertotalouden toimintasuunnitelmaan.

- MTK näkee uusioraaka-aineiden markkinoiden edistämisen isona mahdollisuutena.

Biotaloudella kestävä kasvua ja ilmastotekoja

Juha Hakkarainen; +358 20 413 2450; +358 400 870 867; juha.hakkarainen@mtk.fi

Satu-Marja Tenhiälä; +358 40 508 4477; satu-marja.tenhiala@mtk.fi

Antti Lavonen; +358 40 558 0512; antti.lavonen@mtk.fi

Biotalous = uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttöön pohjautuva talouskasvu auttaa saavuttamaan ilmastotavoitteet samalla, kun se tuottaa kestävä talouskasvua, tukee maaseudun ja rannikkoalueiden kehittämistä ja varmistaa että toimitaan maapallon kantokyvyn rajoissa.

EU:n biotalouden liikevaihto on jo lähes 2 000 miljardia euroa, ja ala työllistää yli 22 miljoonaa ihmistä eli 9 % kaikista EU:n työpaikoista. Luonnonvarakeskuksen mukaan Suomen biotalouden tuotos oli vuonna 2018 yhteensä 73 miljardia euroa. Tästä summasta metsäsektorin osuus oli noin 28 miljardia euroa. Ruuan tuotannon osuus oli noin 16 miljardia euroa. Biotalous tarjosi vuonna 2018 yhteensä noin 303 000 työpaikkaa. Yksi EU:n rahoittamaan biotalouden tutkimukseen ja innovointiin investoitu euro tuottaa arviolta 10 euron lisäarvon biotalouden eri aloilla vuoteen 2025 mennessä.

Puurakentaminen on ekologista. Maailmanlaajusten ilmasto-, ympäristö- ja luonnonvarakysymysten merkityksen kasvaessa, puurakentamista pitää pyrkiä lisäämään koko Euroopassa. Kasvaessaan yksi kuutiometri puuta sitoo itseensä tonnin ilman hiilidioksidia ja samalla fotosynteesissä vapautuu 700 kiloa happea ilmakehään Tietoa puurakentamisesta Suomessa: www.puuinfo.fi/puutieto/puurakentaminen www.ym.fi/puurakentaminen

Käsittelytilanne EU:ssa

2018 komissio julkaisi tiekartan biotalousstrategian päivityksestä ja samaan aikaan avautui myös julkinen kuuleminen. Marraskuussa 2018 komissio julkaisi päivitetyn strategian ja toimintasuunnitelman Euroopan yhteiskuntaa, ympäristöä ja taloutta palvelevan kestävän ja kiertotalouden keinoja hyödyntävän biotalouden kehittämiseksi.

Komissio on esittänyt Puhdas maapallo kaikille -tiedonannossaan (2018) visionsa siitä, miten EU voi saavuttaa ilmastoneutraaliuden 2050 mennessä. Tiedonannon mukaan biomassasta voidaan valmistaa biopolttoaineita tai biokaasua sekä "korvata hiili-intensiivisiä raaka-aineita etenkin rakennusallalla, mutta myös hyödyntäen biokemikaalien kaltaisia uusia, kestäviä biopohjaisia tuotteita esimerkiksi tekstiileissä, biomuoveissa ja komposiittimateriaaleissa".

Biotalousstrategiassa todetaan, että puuta käyttämällä voidaan saavuttaa suuria ympäristöhyötyjä esimerkiksi rakennusallalla, kun korvataan energiaintensiivisiä uusiutumattomista materiaaleista valmistettuja rakennusmateriaaleja. Biotalousstrategian kolme päätavoitetta ovat:

- 1) Biopohjaisten alojen kasvattaminen ja vahvistaminen
- 2) Biotalouden mahdollisuuksien nopea käyttöönotto kaikkialla Euroopassa
- 3) Ekosysteemin suojelu ja biotalouden ekologisten rajoitusten ymmärtäminen

EU:n kilpailukykyneuvosto antoi 29.11.2019 päätelmät EU:n biotalousstrategiasta. Suomen johdolla valmistelluissa päätelmissä kehoitetaan jäsenmaita ja komissioita vauhdittamaan Euroopan biotaloutta.

Biotalousstrategian mukaan uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön pohjautuva talouskasvu auttaa saavuttamaan ilmastotavoitteet samalla, kun se tuottaa kestävää talouskasvua, tukee maaseudun ja rannikkoalueiden kehittämistä ja varmistaa että toimitaan maapallon kantokyvyn rajoissa.

Päätelmissä tunnistetaan biotalouden mahdollisuudet tarjota ratkaisuja ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen. Jäsenmaat haluavat biotalouden osaksi EU:n Green Deal -aloitetta, jonka tavoite on ilmastoneutraali Eurooppa vuonna 2050.

Tammikuussa 2020 Euroopan parlamentti kehotti päätöslauselmassaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta panemaan EU:n biotalousstrategian tehokkaasti täytäntöön osana vihreän kehityksen ohjelmaa. Valitettavasti biotalous ja EU:n biotalousstrategia puuttuvat komission Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta.

MTK:n tavoitteet

- Päivitetty biotalousstrategia vastaa hyvin MTK:n tavoitteita. Se korostaa ja tunnustaa maa- ja metsätalouden merkityksen ilmastomuutoksen torjunnassa ja kestävän kehityksen tavoittamisessa.

- Komissio esittää Euroopan horisontti ohjelmaan 2020 – 2027 yhteensä 10 miljardia euroa elintarvikehuoltoon ja luonnonvaroihin. MTK:n näkemyksen mukaan alkutuottajien rooli biotalouden perustana tulee huomioida niin rahoituksessa, koulutuksessa kuin investoinneissa.

- Biotalouden kannalta on välttämätöntä, että eri rahoitusinstrumentit toimivat yhteen. Tulevina vuosina eri EU-rahastojen sekä muiden rahoituslähteiden on oltava laajasti ja sujuvasti biotalouden elinkeinojen hyödynnettävissä.

- Biotalouden merkityksen (fossiilitalouden sijaan) edistäminen EU:n kestävämmän kasvun ja työllisyyden veturina. Tämä vaatii maatalouspolitiikan indikaattoreiden kehittämistä, jotta sosioekonomisia tavoitteita biotaloudessa ja lisäarvo maaseudulle ja yhteiskunnalle voidaan mitata paremmin.

- Biotalouden edistämiseksi tarvitaan johdonmukaisuutta ja koherenssia eri politiikkatoimien kesken ja strategian tavoitteita tulee määrätietoisesti edistää tulevissa EU-politiikkaprosesseissa. 2030 ilmasto- ja energiapolitiikoissa, kiertotalouspaketissa ja tulevassa kiertotalousstrategia 2.0:ssa, EU:n metsästrategiassa, tulevassa yleisessä maatalouspolitiikassa, kestävän rahoituksen paketissa, komission investointisuunnitelmassa ja tulevassa tutkimuksen puiteohjelmassa tulee kytkeä kokonaisuudet kestäväksi biokiertotaloudeksi.

- MTK tukee vahvasti EU:n kilpailukykyneuvoston näkemystä siitä, että kestävän Euroopan biotalouden pitäisi olla yksi merkittävistä komponenteista Euroopan vihreän kehityksen ohjelman täytäntöönpanossa.

- Puurakentamista tulee edistää EU:ssa osana biotalousstrategian ja Green Dealin toimeenpanoa.

- Puurakentamista tulee edistää myös rakentamismääräyksiin liittyviä esteitä purkamalla ja suosimalla puurakentamista julkisessa rakentamisessa (ilmastoperuste).

Ruokahävikki ruokaketjussa

Heidi Siivonen, heidi.siivonen@mtk.fi, +358 405688802

EU:n alueella heitetään noin 88 tonnia ruokaa pois joka vuosi. Tämä vastaa noin 20 % kaikesta tuotetusta ruuasta, ja per EU- asukas määrä on 173 kg vuodessa. Koko EU:n ruokahävikin rahallisen arvon arvioidaan olevan yli 140 miljardia euroa. LUKEn arvion mukaan Suomessa ruokahävikkiä syntyy kotitalouksissa noin 23 kg per henkilö vuodessa, ja koko ketju huomioden noin nelinkertainen määrä. Alkutuotannon osuudeksi hävikistä arvioidaan 11 % ja teollisuuden 19 %. Taloudellisten ja ympäristövaikutusten lisäksi elintarvikejätteeseen liittyy myös merkittävä sosiaalinen ulottuvuus. Suurin osa EU:n ruokahävikistä syntyy kotitalouksissa. EU:n yhteinen tavoite on vähentää ruokahävikkiä 50 % vuoteen 2030 mennessä, tämä vaatii toimia ja tekoja koko ruokaketjulta.

EU:n iso tavoite on ruokajärjestelmän kestävyys ja eettisyyden parantaminen. Hyvin harvasta asiasta ollaan EU-politiikassa niin samaa mieltä kuin ruokahävikin vähentämisestä. Elintarvikkeiden tuhlausta pyritään estämään ja vähentämään monella taholla ja tasolla, niin EU:ssa kuin kansallisesti.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteissa (2030) yksi päämääristä on puolittaa ruokajätteen määrä vähittäiskaupan ja kuluttajan tasoilla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet tämän tavoitteen saavuttamiseen. Ruokahävikin vähentämisellä tuetaan myös nälänhädän poistamiseen, taloudelliseen kasvuun ja ilmastonmuutoksen torjuntaan tähtääviä kestävän kehityksen tavoitteita.

Käsittelytilanne EU:ssa

Asetus elintarvikejätteen mittaamisesta on hyväksytty komissiossa marraskuussa 2019. Asetuksen keskeinen sisältö: Jäsenvaltioiden on

seurattava elintarvikejätteen määrää ja raportoitava komissiolle vuosittain kilotonneina alkutuotannon, teollisuuden, kaupan, kotitalouksien ja ruokapalveluiden (HoReCa) ruokahävikki (kiinteä) sekä viemäriin kaadettu ruoka. Kansallisen valmistelun vastuuministeriö on ympäristöministeriö. Tarkat ohjeet elintarvikejätteen määrän raportoinnista löytyvät delegoidun asetuksen [raportointilomakkeesta](#).

EU:n ruokajätefoorumi (EU Platform on Food Losses and Food Waste) aloitti 2016 tavoitteenaan löytää ratkaisuja ruokajätteen synnyn torjuntaan sekä edistää yhteistyötä ja hyvien käytäntöjen jakamista. Foorumi järjesti ison ruokahävikkiseminaarin ja julkaisi oppaan hävikin vähentämisestä sektoreittain (Recommendations for Action in Food Waste Prevention) joulukuussa 2019.

MTK:n tavoitteet

- MTK katsoo, että ruokahävikin vähentäminen koko elintarvikeketjussa on osa vastuullista ja kestävää toimintatapaa.

- MTK korostaa sitä, että ruokahävikin määritelmien ja mittauksten osalta on löydettävä yksinkertaiset ja kustannustehokkaat menetelmät toimijoiden käyttöön.

- MTK pitää yllä tietoisuutta alkutuotannon jo olemassa olevista hyvistä käytännöistä tilatason hävikin hallintaan

- MTK pitää yllä tietoisuutta siitä, että alkutuotannossa valtaosa elintarvikekäyttöön soveltumattomista tuotteista on hyödynnettävissä olevia sivuvirtoja, ei hävikkiä. Ruokaa, joka ei sovellu ihmisravinnoksi, mutta voidaan käyttää muutoin hyödyksi, ei tule luokitella ruokajätteeksi.

- MTK katsoo, että tuotteita, jotka jäävät peltoon, ei tule laskea mukaan ruokahävikkiin. Korjaamatta jääneen sadon tilastointiin ei EU-maissa ole välineitä. Niin ikään, jos ruoka käytetään esimerkiksi rehuksi, kyseessä ei ole hävikki.

- MTK pitää tärkeänä kuluttajavalistusta ja kuluttajille suunnattua kampanjointia, sillä suurin osa länsimaisesta ruokahävikistä syntyy ruokaketjun loppupäässä. Kampanjoinnin ei tule olla tempausluontoista, vaan jatkuvaa, ja kohderyhmittäin suunniteltua ja toteutettua. Ruokatuotteen arvostuksen nostaminen on tärkeää, ja yksi menetelmä on ruokakasvatus.

Ravinteiden käyttö ja kierrättäminen

Mika Virtanen; +358 20 413 2468; +358 400 544 728; mika.virtanen@mtk.fi

Kiertotalous koskettaa myös ravinteiden käyttöä maa- ja metsätaloudessa. Tavoitteena on mm. tehostaa ravinteiden käyttöä ja kierrättämistä ja samalla vähentää neitseellisten raaka-aineiden käyttöä. Kierrätysmateriaaleista valmistetut lannoitevalmisteet mahdollistavat fosforin ja typen sekä muiden ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrätyksen. Kierrätysravinteita voidaan käyttää maa- ja metsätaloudessa korvaamaan väkilannoitteita, mikä parantaa kestävästä ravinteiden käyttöä.

Käsittelytilanne EU:ssa

Osana EU:n komission kiertotaloussuunnitelmaa komissio julkisti maaliskuussa 2016 esityksensä uudeksi EU:n lannoitevalmisteasetukseksi. Lannoitevalmisteasetus on tullut voimaan 14.7.2019 ja sitä sovelletaan 16.7.2022 alkaen. Lannoitevalmisteasetuksessa vahvistetaan yhteiset säännöt, jotka koskevat erilliskerätyn biojätteen ja muiden jättepohjaisten aineiden muuntamista raaka-aineiksi, joita voidaan käyttää CE-merkitettyjen EU-lannoitevalmisteiden valmistuksessa. Tavoitteena on luoda toimivat EU:n sisämarkkinat myös orgaanisille lannoitevalmisteille, jotka täyttävät lannoitevalmisteasetuksen turvallisuus-, puhtaus- ja merkintävaatimukset.

MTK:n tavoitteet:

- MTK kannattaa ravinteiden kierrätystä ja uusien lannoitevalmisteiden tuloa markkinoille
- MTK korostaa, että lannoitevalmisteiden on täytettävä lainsäädännön vaatimukset mm. puhtauden ja turvallisuuden osalta
- MTK toteaa, että kierrätyslannoitevalmisteilla on niiden käyttäjän näkökulmasta omat haasteensa, mm. raskasmetallien, orgaanisten- ja muiden haitta-aineiden sekä mikromuovien suhteen. Maaperän puhtauden suojeleminen on MTK:ssa etusijalla.

- MTK pitää tärkeänä, että ravinteet ovat kasveille käyttökelpoisessa muodossa ja että lannoitteen fysikaaliseen laatuun panostetaan levitystarkkuuden parantamiseksi

- MTK kannattaa ravinteiden ja orgaanisen aineen turvallista kiertoa ja maan kasvukuntoa parantavien toimenpiteiden sisällyttämistä CAP-tukijärjestelmään

YMPÄRISTÖN PILAANTUMISEN TORJUNTA

Euroopan kansalaisten ja ekosysteemien suojelemiseksi komissio aikoo hyväksyä nollapäästötoimintasuunnitelman 2021 ilman, veden ja maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/fs_19_6729

Ilman ja maaperän suojeleminen

Liisa Pietola; +358 50 4384014; liisa.pietola@mtk.fi

Suomalainen maaperä on monilla mittareilla puhdas. Tämä käy ilmi materiaalista, jota esiteltiin lokakuussa komission järjestämässä seminaarissa koskien maaperää ja kestävä kehityksen tavoitteita <https://www.soil-conference.org/documents>. Jäsenmaiden vertailussa Suomi erottuu myönteisesti rakennetun maan vähäisyydellä (soil sealing) sekä mm. typen vähäisestä käytöstä sekä raskasmetallien vähäisestä kertymisestä, koska meillä tiukka lannoitelainsäädäntö haitta-aineiden suhteen.

Ilman laadussa maatalouden haaste on ammoniakkipäästöt, joita Suomessa on vähennetty NEC-direktiivin tavoitteiden ja Suomen toimintaohjelman mukaisesti. Suomen ympäristökeskuksen tekemien laskelmien mukaan päästökattodirek-

tiivin asettamat päästövähennysvelvoitteet toteutuvat maatalouden ammoniakki-ohjelman toimeenpanossa sovitulla toimilla sekä jo olemassa olevan ja päätetyn sektorikohtaisen päästöraja-arvosääntelyn toimeenpanolla.

Vesien- ja merenhoito

Airi Kulmala; +358 400 755 454; airi.kulmala@mtk.fi

EU:ssa on tehty vesipolitiikan puitedirektiivin (VPD) sekä pohjavesi-, ympäristölaatu- ja tulvadirektiivin toimeenpäästäminen, jonka tulokset EU:n komissio julkaisi joulukuussa 2019. Tulosten mukaan direktiivit ovat tarkoitusseensa sopivia. Direktiivien ansiosta vesiensuojelu ja tulvariskeihin varautuminen on parempaa ja koordinoitumpaa kuin ilman niitä. Direktiiveissä asetetut tavoitteet ovat edelleen hyvin ajankohtaisia.

VPD on hidastanut vesien tilan heikkenemistä ja vähentänyt erityisesti pistekuormituslähteistä tulevaa kemiallista kuormitusta. Vesientilatavoitteiden saavuttamisessa ollaan huomattavasti aikataulusta jäljessä, sillä EU:ssa alle puolet vesistä on hyvässä tilassa, vaikka määräaika hyvän tilan saavuttamiselle oli vuosi 2015. Yksi

syy tähän on se, että nykyiseen kuormitukseen kohdistuvien toimien lisäksi tarvitaan toimenpiteitä, jotka kohdistuvat aiempaan kuormitukseen tai hydromorfologisiin muutoksiin. Lisäksi tarvitaan muiden direktiivien (esim. Nitraattidirektiivi NiD) parempaa toimeenpanoa ja vesitavoitteiden entistä parempaa huomioon ottamista muilla politiikkasektoreilla (mm. maatalous, energia). Komissio toteaa, että VPD:n tavoitteiden saavuttamisen viivästyminen ei johdu lainsäädännön puutteista vaan pitkälti riittämättömästä rahoituksesta, hitaasta täytäntöönpanosta sekä ympäristötavoitteiden riittämättömästä sisällyttämisestä sektori-kohtaiseen politiikkaan. Jäsenvaltiot paneutuvat mieluummin pistekuormituksen vähentämiseen helpoin teknisin ratkaisuin hajakuormituksen vähentämisen sijaan. Lisäksi esitetyt toimet määräytyvät usein sen perusteella, mitä voidaan saavuttaa jo olemassa olevalla rahoituksella ja politiikoilla. Toimeenpano jää tehottomaksi, jos se ei perustu paineiden ja vaikutusten analysointiin, seurantatietoihin ja näistä johdettuihin tarpeellisiin toimenpiteisiin ja niiden oikeaan kohdistamiseen.

Kaiken kaikkiaan VPD on kuitenkin toimiva ja lisäksi se on riittävän joustava vastaamaan uusiin haasteisiin kuten ilmastonmuutokseen tai haitallisiin aineisiin (mm. mikromuovi). Tarkastelun perusteella vesien tila paranee hitaasti mutta tasaisesti. Luonto reagoi hitaasti tehtyihin toimenpiteisiin. Edistymistä kohti hyvää tilaa on myös vaikea seurata, koska yksi ulkona kaikki ulkona-periaatteen mukaan hyvää tilaa ei voi saavuttaa, jos yksikin sen osatekijöistä ei täytä vaatimusta. Komission raportin pohjalta käydään keskustelua jäsenmaiden, sidosryhmien ja komission välillä.

Komissio tekee ehdotuksen lainsäädännön tarkistamiseksi aikaisintaan vuonna 2021. Jäsenmaiden ohjelmat eroavat mm. toimenpiteiden laajuudessa ja sitovuudessa. Myös veden laadun seurannassa ja kuormituksen arvioinnissa on maiden välisiä eroja. Erot heijastuvat edelleen maa- ja metsätalousyrittäjien toimintaedellytyksiin yhteisillä markkinoilla. Suomessa nykyiset maatalouden vesienhoidon toimenpiteet ovat pitkälti ympäristökorvausohjelman toimenpiteitä. Tällöin vesienhoidon kustannuksia on saatu katettua tätä kautta. Uuden kauden suunnittelu lähtee liikkeelle samasta lähtökohdasta.

Onkin tärkeää, että maatalouden tukijärjestelmiin saadaan mukaan vapaaehtoisia (=korvauskelpoisia) toimenpiteitä, jotka voidaan lukea myös vesienhoidon toimenpiteiksi. Myös metsätalouden täydentävien toimenpiteiden rahoitus on varmistettava.

Vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien päivitys 3. vesienhoitokaudelle (2022-2027) on käynnissä. Valmistelussa otetaan huomioon vuonna 2019 julkaistut uudet arviot vesien tilasta kuten myös komission antama palaute toisen vesienhoitokauden vesienhoitosuunnitelmista. Suomen järvien pinta-alasta 87 % ja jokivesistä 68 % on hyvässä tai erinomaisessa ekologisessa tilassa. Rehevöityminen on edelleen suurin ongelma. Sisävesien tilassa on paikoin havaittavissa lievää paranemista vuodesta 2013. Suomenlahden tila on parantunut, mutta rannikovesien tila ei ole pääosin saavuttanut hyvää tilaa. Pohjavesien riskit eivät ole lisääntyneet. Valmistelussa kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota ilmastonmuutoksen tuomiin haasteisiin ja vesimuodostumakohtaisiin paineisiin, joihin toimenpiteitä tulee suunnata. Myös yhteys merenhoidon tavoitteisiin tulee olla entistä selkeämpi. Valmistelu etenee niin, että kuuleminen vesienhoitosuunnitelma- ja toimenpideohjelmiehdotuksista on 1.10.2020 - 30.3.2021. Valtioneuvosto päättää vesienhoitosuunnitelmista loppuvuonna 2021.

Kuuleminen merenhoidon seurantaohjelmasta on käynnissä 20.1. - 20.3.2020. Lisäksi on alkanut merenhoidon toimenpideohjelman päivitys, josta on kuuleminen vuoden 2021 alkupuolella. Tarkistettu merenhoitosuunnitelma viedään kokonaisuudessaan valtioneuvostolle hyväksyttäväksi vuoden 2021 lopussa. Merenhoitosuunnitelma kytkeytyy myös HELCOMin BSAP:n päivittämiseen, joka on käynnissä.

EU-tuomioistuin on linjannut ns. Weser-tuomiossa, että vesienhoidon ympäristötavoitteet ovat oikeudellisesti sitovia. Suomessa tavoitteet eivät kuitenkaan ole suoraan esim. viljelijöitä tai muita toimijoita sitovia. Asiaa on selvitetty, mutta toistaiseksi ei ole annettu uutta lainsäädäntöä tai ohjeistusta. Joulukuussa 2019 KHO viittasi Weser-tapaukseen Finnpulpin havusellutehtaan ympäristölupaan antamassaan kielteisessä päätöksessä. Päätöksen vaikutusta lainsäädäntöön tai ohjeistuksiin seurataan. Hyvällä maa- ja metsätalouden vesien- ja merenhoidon suunnittelulla, toimenpiteiden toteutuksella ja veden laadun seurannalla edistetään Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan kirjattua myrkyttömään ympäristöön tähtäävää nollapäästötavoitetta.

MTK:n tavoitteet

- Vesienhoidon tavoitteisiin yltäminen ja vesistöpäästöriskin minimoiminen vaikeutuu ilmaston muuttuessa. Jatkossa joudumme tekemään

entistä enemmän edes nykytilanteessa pysymiseksi. Tämä tulee ottaa huomioon niin Green Dealia valmisteltaessa kuin vesienhoitotavoitteita määriteltäessä. Nollapäästöisyyden sijasta pitää keskustella hyväksytyistä raja-arvoista. Mahdolliset lainsäädäntömuutokset eivät saa oleellisesti vaikeuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamista.

- VPD on sisällöltään riittävä, mutta yksityiskohtia, mm. luokittelukriteereitä, voidaan tarkentaa. Koko direktiivin avaamiseen ei ole tarvetta.

- Vesien- ja merenhoidon toimenpiteet eivät saa muuttua Suomessa suoraan maa- ja metsätaloussyrittäjiä sitoviksi; viljelijät ja metsänomistajat tarvitsevat korvauksen toimenpiteistä aiheutuvista kustannuksista ja tulonmenetyksistä

- CAP-valmistelussa on taattava riittävä rahoitus myös II-pilariin, jotta mm. ympäristökorvaushjelmalla pystytään vastaamaan maatalouden ympäristönsuojelun tarpeisiin. Täydentäviin ehtoihin tulee kirjata mahdollisimman vähän VPD:iin liittyviä vaatimuksia, jotta niistä voidaan maksaa erillistä korvausta.

PUHDAS, KOHTUUHINTAINEN JATOIMITUSVARMA ENERGIA

Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi EU:n vihreän kehityksen ohjelmassa keskeistä on energijärjestelmän saattaminen hiilivapaaksi.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/fs_19_6723

Energia puhtaammaksi uusiutuvalla energialla

Anssi Kainulainen; +358 50 596 1541; anssi.kainulainen@mtk.fi

Euroopan kasvihuonekaasujen päästöistä on yli 75 % peräisin energian tuotannosta ja käytöstä. On tärkeää, että Green Dealin avulla voidaan edistää uusiutuvien energianlähteiden käyttöä ja siirtymää pois fossiilitaloudesta. Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi (JTM) tarjoaa kohdennettua tukea alueille ja toimialoille, joihin siirtyminen vihreään talouteen vaikuttaa eniten (katso lisätietoa Monivuotinen rahoituskehys ja Koheesiopolitiikka, oikeudenmukainen siirtymä ja aluekehitys)

MTK:n tavoitteet

- MTK tukee Green Dealin energiaan liittyviä aloitteita liittäen energijärjestelmiä yhteen, edistää innovatiivisia teknologioita ja nykyaikaistaa infrastruktuuria.

- MTK:lle tärkeä tavoite on edistää biokaasun toimintaedellytyksiä hiilivapaan kaasualan tavoitteen alla ja MTK haluaa edistää alojen älykästä integrointia. Esimerkiksi tästä voi nostaa valtiontuen suuntaviivojen uudistamisen siten, että maataloilta on mahdollista myydä energiaa ulos menettämättä mahdollisuutta investointitukiin. MTK:n näkemyksen mukaan EU:n tulee lisätä tavoitteellisuutta biokaasun markkinaosuuden kasvattamiseksi.

- Kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen voi parantaa MTK:n jäsenistön mahdollisuuksia tuottaa energiaa ja toisaalta toimia markkinoilla älykkäinä kuluttajina valitsemassa kustannustehokasta ja joustavaa lähienenergiaa.

- EU-tason energianormiston ja teknologioiden kehittäminen voi MTK:n näkemyksen mukaan lisätä EU:n teknologiaviennin osuutta yhteismarkkinan ulkopuolelle, mutta tämä kokonaisuus ei kuulu MTK:n edunvalvonnan prioriteetteihin.

- MTK:n näkemyksen mukaan Kansalliset energia- ja ilmastosuunnitelmat, joiden päivitystä esitetään uusimpien ilmastotavoitteiden mukaan 2023 ovat osoittautuneet järeiksi työkaluiksi ohjata jäsenvaltioiden energiapolitiikkaa.

- MTK suhtautuu huomattavan varauksellisesti uusiutuvan energian direktiivin avaamiseen erityisesti kestävyyskriteerien osalta. MTK huomaut-

taa, että vasta päätettyjen kestävyyskriteerien kansallinen toimeenpano on kesken vielä kaikissa jäsenvaltioissa, eikä olemassa olevan sääntelyn vaikutusarviointeja ole vielä aloitettukaan. Kestävyyskriteerien kiristämistä tai uudistamista tärkeämpänä MTK pitää uusiutuvan energian osuuden nostamista nykytavoitteita korkeammalle.

- MTK huomauttaa, että edellisen komission kunnianhimoisten energiatavoitteiden toteuttaminen on vielä laajasti kesken jäsenmaissa.

Energiaverotus

Timo Sipilä, +358 40 505 9179, timo.sipila@mtk.fi

EU:n energiaverodirektiivi määrittelee energiaverotuksen ja sähkön verotusta koskevat säännöt. Direktiiviä sovelletaan sähkön, lämmöntuotantoon ja liikennepolttoaineisiin. Direktiivi asettaa verotukselle kuitenkin vain vähimmäistason. Halutessaan jäsenmaat voivat vapaasti verottaa energiaa kansallisesti vähimmäistasoa kireämmin. Näin tekee tunnetusti myös Suomi. Jäsenmaiden väliset energiaverotuksen suuret erot vaikuttavat väistämättä maiden kilpailukykyyn ja kauppaan. Ei liene kuitenkaan realistista, että alhaisen verotason valinneet jäsenmaat suostuisivat minimitasojen huomattavaan nostamiseen, puhumattakaan energiaverotuksen täydellisestä harmonisoinnista EU-alueella. Tästä huolimatta kilpailutilannetta ja toimintaympäristöä olisi saatava nykyistä tasavertaisemmaksi, jos direktiiviä ryhdytään uudistamaan.

Muistettava on myös, että energiaverotus ei useinkaan ratkaise ilmastohaasteita. Energiaveroilla ei ole käytännössä väitettyjä ympäristövaikutuksia, erityisesti silloin kun vaihtoehtoisia käyttäytymismahdollisuuksia ei ole. Veronkorotukset jäävät tällöin fiskaalisiksi ja nostavat helposti vain kustannustasoa esim. maataloussektorilla. Energiaverotuksen kiristykset tulevat alan lisäkustannukseksi ja jäävät myös maataloudenharjoittajan maksettaviksi.

MTK:n tavoitteet

- Energiaverotuksen kiristystä direktiivissä ja verolainsäädännössä on vältettävä. Maa- ja metsätalouden energiaverotuksen tiukennukset tulee kompensoida sektorille täysimääräisesti.

KESTÄVÄ LIIKKUVUUS

Green Dealin tavoitteena on liikenteen päästöjä vähentäminen Euroopassa entisestään ja entistä nopeammin. Kestävän ja älykkään liikkumisen edistäminen on komission ilmastopolitiikan keskeisin työkenttä tulevien vuosien aikana. Näiden toimien vaikuttavuus määrittää pitkälti sen, kuinka uskottavaa ilmastopolitiikkaa istuvat EU-instituutiot pystyvät harjoittamaan.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/fs_19_6726

Liikenteen päästöjen alentamiseen useita keinoja

Anssi Kainulainen; +358 50 596 1541; anssi.kainulainen@mtk.fi

Marko Mäki-Hakola; +358 40 502 6810; marko.maki-hakola@mtk.fi

Liikenteen osuus unionin kasvihuonekaasupäästöistä on neljännes, ja päästöt lisääntyvät koko ajan. Vihreän kehityksen ohjelman tavoitteena on vähentää näitä päästöjä 90 % vuoteen 2050 mennessä. Vuoteen 2025 mennessä tarvitaan noin miljoona julkista lataus- ja tankkausasemaa niille 13 miljoonalle päästötömälle ja vähäpäästöiselle ajoneuvolle, joiden

odotetaan tulevaisuudessa liikkuvan Euroopan teillä. Päästöjä voidaan vähentää myös älykkäillä sovelluksilla sekä MaaS-ratkaisuilla (Mobility as a Service, Liikenne palveluna). Myös liikennemuotojen ilmastoystävällinen yhdistäminen edistää päästöjen alentamista.

Käsittelytilanne EU:ssa

Kestävä liikkuminen kuuluu osana Green dealiä. Vaihtoehtoisten liikennepolttoaineiden direktiivin uudistaminen ja parantaminen voi avata mahdollisuuksia lisätä biokaasun, sähkön ja nestemäisten biopolttoaineiden, sekä uudempien teknologioiden osuutta käytettävästä liikenteen energiamäärästä. Tästä kokonaisuudesta odotetaan myös uusia avauksia.

EU:n alueella on meneillään lukuisia MaaS-liikku- minen palveluna -kokeiluja. MTK:n vetämä www.kaikkikyytiin.fi tiimi voitti kansallisen liikkumisen uudelleen järjestämisen haastekilpailun ja pystyy osoittamaan, että myös maaseudulle voidaan luoda uusia liikkumisen ratkaisuja. Tulevan kauden valmistelussa verkkojen välineellä sekä oikeuden mukaisen siirtymän välineellä tulee ole- maan iso merkitys.

MTK:n tavoitteet

- Liikennepolttoaineissa koko elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästöjen säästöt huomioidaan nykyistä paremmin. Tämä edistäisi uusiutuvien käyttövoimien markkina-asemaa suhteessa fossiilisiin.
- Verkkojen Eurooppa rahoitusta käytetään Suomessa ratainvestointeihin sekä uusiutuvan polttoaineen lataus- ja tankkausinfraan hyödyntämiseen.
- Suomessa KaikkiKyytiin yhteistyössä kehitettävä maaseudun MaaS-malli otetaan eurooppalaiseksi maaseudun liikkumismalliksi.
- Liikkumiseen luodaan paikalliset olosuhteet huomioivia malleja. Alueilla, joissa ei ole vaihtoehtoja omalle autolle, ei autoilua tehdä mahdolliseksi esimerkiksi tiemaksuilla tai verotuksen kiristämällä.
- Mahdollistetaan investointitukeakin saaneilta maataloilta polttoaineiden myynti kuluttajille.

TUTKIMUS JA INNOVAATIOT

Tutkimus ja innovaatiot ovat keskeisessä roolissa, jotta EU:n 2050 ilmastoneutraaliustavoite saavutetaan. 35 % Horizon Eurooppa tutkimus- ja innovaatorahasta käytetään ilmastotoimiin.

https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/european-green-deal_en

Tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa tarvitaan luonnonvarasektoreilla

Susanna Aro +358407352138; susanna.aro@mtk.fi

EU:n tutkimus- ja innovaatioiden seuraavan puiteohjelman 2021-2027, Horisontti Euroopan valmistelu on jo pitkällä. Se pohjautuu pitkälti nykyisenkauden rakenteeseen, mutta uusiakin elementtejä on. Tutkimusohjelma tukee EU:n muita politiikkaohjelmia ja sitoumuksia. Ne on koottu [strategisen suunnittelun orientaatiodokumentiin](#), jossa on kuvattu myös tarkemmin tämän hetkistä kumppanuustilannetta ja yhteyksiä muihin EU-ohjelmiin. Klusteri 6:n teksti alkaa sivulta 109.

Tutkimus- ja puiteohjelma koostuu kolmesta pilarista: perustutkimus, teollinen kilpailukyky ja maailmanlaajuiset haasteet sekä avoimet innovaatiot. Toisen pilarin, Teollinen kilpailukyky ja maailmanlaajuiset haasteet -teemoja ovat Terveys, Osallistava ja hyvinvoiva yhteiskunta, Digitaalitalous

ja teollisuus, Ilmasto, energia ja liikkuvuus sekä Ruoka ja luonnonvarat ja maatalous. Tähän "maatalous" -saatiin syksyn aikana lisättyä. Edelleen Ruoka, luonnonvarat ja maatalous -klusteri on jaoteltu seuraavasti:

- Ympäristön havainnointi
- Biologinen monimuotoisuus ja luontopääoma
- Maa- ja metsätalous sekä maaseutualueet
- Meret ja valtameret, sisämeret
- Ruokajärjestelmät
- Biotalouteen perustuvat innovaatiojärjestelmät
- Kiertotalous

Uutena elementtinä ohjelmassa on Euroopan Innovaatio Neuvosto, joka tekee räätälöityjä kasvupaketteja pk-yrityksille. Käytännössä ne ovat lainapaketteja ja tukia yms., jopa kymmeniä miljoonia euroja yksittäisille yrityksille. Tarkoitus siis saada potentiaaliset yritykset skaalautumaan globaalisti.

Uudessa puiteohjelmassa korostuu missiolähtöisyys eli suuret konkreettiset kokonaisuudet, jotka ovat ymmärrettäviä ja tavoitteeltaan Euroopan laajuisia haasteita. Tutkimus- ja innovaatio-ohjelman muita uusia elementtejä ovat avoimuus, ja yhteistyö Euroopan muihin EU:n tulevaisuuden ohjelmiin, kuten esim. Digitaalinen Eurooppa

-ohjelmaan. Ruoka, luonnonvarat ja maatalous –klusterin missioksi on ehdotettu Kestävä maa (Sustainable land).

Käsittelytilanne EU:ssa

Euroopan parlamentin käsittelyssä tutkimuksen puiteohjelman budjetti nousi esitetystä 100 miljardista 120 miljardiin euroon. Ruoka, luonnonvarat ja maatalous -klusterille budjetti nostettiin 10,8 miljardiin. Summa on kolminkertainen verrattuna nykyiseen tutkimuksen puiteohjelmaan. Korotus johtuu muutoksesta monivuotisen rahoituskehiksen sisällä, jossa siirrettiin maaseudun kehittämisrahoja tutkimukseen ja innovaatioihin. Lopulliset rahoituspäätökset vielä puuttuvat.

Horisontti Euroopan työohjelmaa ja muuta valmistelutyötä alkavat keväällä 2020 työstää ns. varjokomiteat. Suomen klusteri 6 varjokomitea Elina Nikkola MMM, Sampo Tukiainen BF, Tanja Suni YM ja Jaana Lehtimäki AKA. Suomen varjokomiteaedustajien yhteystiedot löytyvät Business Finlandin isännöimän [EUTI-yksikön eli Horisontti 2020 –ohjelman kansallisen yhteystöimiston verkkosivuilta.](#)

MTK:n tavoitteet:

- Suomelle ja koko EU:lle keskeinen ja konkreettinen tavoite on uusiutuvien luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen perustuvan talouskasvun synnyttäminen.
- Tutkimusohjelmien arviointi pitää olla tasapuolinen ja siinä tulee huomioida klustereiden välinen yhteistyö ja ylimenevät tutkimushankkeet.
- Ruoka ja luonnonvarat -klusterissa korostuu maataloustuotannon tuottavuuden parantaminen, kilpailukyvyyn ja kannattavuuden kehittäminen sekä uusien teknologioiden kehittäminen, joiden ympäristö- ja kustannusvaikutukset tunnetaan.
- Tutkimusohjelmien tulee ratkaista EU-tason haasteita, joita ovat terveys, omavaraisuus ruoan tuotannossa, turvallisuus, kaupungistuminen, biotalous, kiertotalous ja teollinen kilpailukyky.
- EU-tason haasteita ratkovan perustutkimuksen määrä ja laatu on varmistettava.
- EU:n rahoituksella tehtävällä tutkimuksella täytyy olla kytkös elinkeinoelämään ja kaikenkokoisiin yrityksiin.

- Maatalouden tutkimushankkeissa on aina oltava alkutuotannon edustaja mukana koko tutkimusprojektin ajan.

- Toisen pilarin tutkimus- ja innovaatiohankkeet tulee muodostua sellaisiksi, että käytännön hyöty maatilamittakaavassa on osoitettavissa.

- CAP uudistuksessa varmistetaan, että innovaatorahoitus ja innovaatioryhmät tehdään yrittäjälähtöisesti, mutta jäsenvaltiolle annetaan mahdollisuudet räätälöidä oma järjestelmänsä kansallisesti.

GREEN DEALIN RAHOITUS JA OIKEUDENMUKAINEN SIIRTYMÄ

Green Dealin kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan investointien rahoitusta sekä EU:n että kansallisista budjeteista ja yksityiseltä sektorilta. Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi (Just Transition Mechanism) vahvistaa julkisia ja yksityisiä investointeja sekä varmistaa apua muutokseen siellä missä sitä eniten tarvitaan.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/fs_20_39

Monivuotinen rahoituskehys

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

EU:n monivuotinen rahoituskehys luo pohjaa EU:n varsinaiselle toiminnalle. Tulevan 2021 – 2027 kauden valmistelu alkoi jo hyvissä ajoin edellisen komission aikana. Europarlamenttivaalit ja komission vaihtuminen viivästyttivät valmisteluaiakautua. Suomen puheenjohtajuuskaudella joulukuussa 2019 oli puheenjohtajamaan kompromissi käsittelyssä. Ehdotus sai kritiikkiä vähän joka suunnalta. Esityksessä oli vielä aukkoja. Mm. brexitin jälkeiset nettomaksajamaiden jäsenmaksuhojennukset olivat esityksessä auki. Samoin uuden komission vihreän kehityksen ohjelma ja oikeuden mukaisen siirtymän rahasto,

kestävän rahoituksen tarpeet ja InvestEU:n sekä Euroopan investointipankin (EIB) roolit jäävät auki.

Maatalousbudjettia on ollut leikkausten kohteena jo kauan. Tälle kaudelle maatalouden osuuden leikkaantui 38 prosenttiin. Suomi on yhdessä nettomaksajien ryhmän kanssa pitkään ajanut yhteisön toimintojen jäädyttämistä (1 %) ja osaltaan selkeitä supistuksia EU:n budjettiin. Maatalous- ja aluepolitiikan osuus EU:n budjetista on yhdessä noin 70 %. Haasteena EU:n nykyisille toiminnoille pitää taata jatkuvuus samalla kun vastataan yhteisön uusiin tarpeisiin.

Venäjän embargon laukaisemaan maatalouskriisiin on käytetty miljardi euroa kahdessa osassa. 2015 ja 2016 kriisipaketeista. Suomi sai paketeista yhteensä 16 miljoonaa euroa. Varsinaista kriisirahastoa ei ole haluttu avata ongelmien hoitoon, koska pelisääntöjen mukaan kriisitoimenpiteet rahoitetaan seuraavan vuoden budjetista. Ulkoiset ja sisäiset häiriöt pakottavat miettimään uudelleen kriisitoimenpiteisiin varautumista.

Brexitin pienentää yhteistä budjettia 7 - 8 %. Sen lisäksi brexit aiheuttaa sisämarkkinoille markkinahäiriön, jonka suuruuden tulevan kauppasuhteen neuvottelut määrittävät. Eron aiheuttama markkinahäiriö velvoittaa linjaamaan uudelleen markkinakriisien hoitotavat.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio esitteli tammikuussa 2018 ajatuksiaan tulevasta rahoituskehiksestä. Perusajatus on päättää ensin mitä EU:lta halutaan. Tämän jälkeen vasta arvioidaan, miten halutut toimenpiteet rahoitetaan. Komissaari Oettinger korosti esityksessään, että pääpaino on oltava EU-lisäärvossa. Brexit aiheuttaa tulevaan budjettiin 10 – 12 miljardin euron aukon, kun huomioidaan brittien maksamat jäsenmaksut ja heille kohdistuneet tuet. Turvallisuus, puolustusyhteistyö, maahanmuutto ym. ovat ns. EU:n uusia yhdessä tehokkaimmin hoidettavia haasteita, joihin budjetista pitää löytyä rahoitusta. Lisäksi nykyisen budjettikehiksen sisällä on painopisteitä, kuten nuoret, tutkimus ja investoinnit.

Komissaari Oettingerin toukokuussa 2018 esitelmä rahoituskehikseksi nosti jäsenmaksukattoa aikaisemmasta max. 1 % BKTL:sta. Uusi esitys oli 1,114 %. Komission esityksessä maatalousbudjetin osuus koko MFF:stä olisi laskenut alle 30 %:iin ja keskimääräinen leikkaus oli 5 % (Suomi 2,4 % suorat tuet ja 14,1 % maaseudun kehittäminen). Suomen saama EU:n maataloustuki alenee komission mukaan 7,8 %. Suomessa MMM on käyttänyt komission esityksestä lukuja suorat tuet – 15 % ja maaseudun kehittäminen – 25 % budjettikausien vertailussa. Aluepolitiikassa laskentamallin muutokset olisivat johtaneet Suomen kannalta positiiviseen tilanteeseen. Maatalouspolitiikan leikkausten vastapainoksi komissio esitti maa- ja metsä- sekä biotalouteen korvamerkittyä 10 miljardin euron tutkimusrahoitusta.

Puheenjohtajuuskaudella Suomi kokosi kompromissiesityksen MFF:ksi. Esitys sai kritiikkiä joka suunnalta. Saksan ja Ranskan kanssa käydyissä valmisteluissa kompromissijäsenmaksuksi esitettiin 1,06 prosenttia. Esitykseen sisältyi maaseudun kehittämisvarojen vapauttaminen, mutta avoimeksi jäivät mm. nettomaksajille annettavat jäsenmaksujen huojennukset.

Neuvoston puheenjohtaja Charles Michel on kutsunut Eurooppa-neuvoston koolle 20.2.2020. Paineet monivuotisesta rahoituskehiksestä sopimiseen ovat kasvaneet, koska lykkääntyminen aiheuttaisi käytännön ongelmia ja vaarantaisi nykyisten ohjelmien jatkumisen sekä uusien käynnistämisen. Samalla vihreän kehityksen ohjelma, oikeuden mukaisen siirtymän rahasto ja kestävä rahoituksen toimintamalli pitää sitoa osaksi monivuotista rahoituskehystä.

Michelin esitys nostaa EU-budjetin kokonaistasoa hieman Suomen joulukuun kompromissiesityksestä 1,074 prosenttiin BKTL:stä. EU:n seitsemän vuoden kokonaisbudjetti on yhteensä 1.095 mrd. €. Michelin esityksessä maatalouden kokonaisbudjetti 329 mrd. €, josta maatalouden suoriin tukiin (I pilari) 257 mrd. € ja maaseudun kehittämiseen (II pilari) 73 mrd. €. Maaseudun kehittämisvaroja leikataan Suomen pj-kauden esityksestä 7,5 miljardia, eli komission alkuperäiseen esitykseen verrattuna II pilariin lisätään 2,5 mrd. €. I pilariin ehdotetaan lisättäväksi 2,5 mrd. €. Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF) saa 7,5 miljardin rahoituksen pääluokasta 3. Koheesioon tehdään toinen 2,5 miljardin lisäys. Euroopan tutkimus- ja innovaatorahaston Horizon Europan luonnonvarasektorille korvamerkityn tutkimusrahan maaseutukykentä poistettu.

MTK:n tavoitteet

- EU:n yhteinen maatalouspolitiikka tarvitsee asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen yhteisen ja merkittävän budjetin, vaikka EU:n päämenokohteisiin maatalouteen ja koheesioon kohdistuu merkittäviä leikkauksia.
- MTK ei hyväksy EU:n maatalousbudjettiin kohdistuvia leikkauksia, koska maataloudelle asetettavia vaatimuksia ollaan samaan aikaan kiristämässä. Erityisen tärkeää on se, että Suomelle kohdistettavat maaseudun kehittämisen varat säilyvät vähintään nykyisellä tasolla.
- Vihreän kehityksen ohjelma tarvitsee myös maa- ja metsätalouteen uutta panostusta. Muutoksesta ei selvitä kohdentamalla aikaisempia varoja uudelleen. Pellolta pöytää strategia ja uudet haasteet ilmastoon, ympäristöön ja biodiversiteettiin tarvitsevat taloudellista panostusta.
- Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) Suomelle tuleva lisärahoitus vaatii 1,5 kertaisen määrän EAKR ja ESR rahoitusta vastineeksi. Suomi on saamassa JTF rahoitusta perustuen mm. turpeen käytön muutoksiin. JTF:n hyödyntäminen käytännössä edellyttää, että Suomi saa aiemmin esitetyn 100 miljoonan euron lisäyksen koheesiorahoitukseen. Lisäksi tämä rahoitus tulee olla JTF alueiden hyödynnettävissä. Koheesiorahoitus painottuisi Itä- ja Pohjois-Suomeen.
- MTK on arvioinut, että MFF:ään tarvitaan 1,2 %:n jäsenmaksut, jotta esitetyt toimenpiteet voidaan kohtuudella rahoittaa.

•Komissiolla pitää olla kriisitilanteissa reagointikykyä jo budjetin sisällä. Liikkumatila maatalousbudjetin sisällä on pienentynyt eikä maatalousbudjetin sisällä ole mahdollista tehdä tilapäisiä kriisileikkauksia, kun budjetin käytön ehtoihin on koko ajan lisätty uusia vaatimuksia tuen saajille.

• Epäsuotuisien alueiden tuki ja kansallisen osarahoituksen laaja käyttö ovat kynnyskysymyksiä suomalaiselle maaseudulle. Maaseudun kehittämiseen kohdistettu rahoitus (CA-Pin II pilari) on ollut tehokas tapa saada vastinetta EU-jäsenmaksuille. Suomi on kohdistanut Itävalan kanssa myös merkittävästi kansallisia varoja osarahoittamaan kehittämistyötä.

• Horisontti Euroopan kautta luonnonvarasektorille ja biotaloudelle suunnattavasta 10 miljardista eurosta ei saa tinkiä uusien haasteiden laajuuden ja muiden budjettileikkausten takia.

Kestävän rahoituksen säännöt

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

Euroopassa on arvioitu tarvittavan vuosittain lähes 180 miljardin euron lisäinvestoinnit, jotta vaje EU:n ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä saataisiin kurottua umpeen. Lisärahoitusta voidaan saada mm. kohdentamalla olemassa olevien rahoituskanavia paremmin palvelemaan ilmasto- ja energiatavoitteita. Kestävä rahoitus on yksi keskeinen elementti vihreän kasvun ohjelmaa (Green deal) yhdessä oikeuden mukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja InvestEU:n sekä Euroopan investointipankin (EIB) toiminnan kanssa.

Kestävän rahoituksen lainsäädännön tavoitteena on yhtenäistää kestävyuden määrittelyä finanssialalla. Esitys koskee tässä vaiheessa yksityistä rahoitussektoria, mutta esityksellä on epäsuorasti ja tulevaisuudessa myös suoraan vaikutusta julkisen rahan käyttöehtoihin. Maatalouden osalta Green dealiin yhteydessä olevat asiat kohtaanuvat uuden Pellolta pöytään ohjelman kautta. Sisällöllisesti vaikutukset heijastuvat yhteisen maatalouspolitiikan sisältöön, valtiontuen suuntaviivoihin ja kansallisiin maa- ja metsätalouden tukitoimiin. Vihreän rahoituksen välineitä ovat toisiinsa kytkeytyvät taksonomia, vihreät bondit ja EU:n rahoituksen ympäristömerkki.

Taksonomia-asetuksella halutaan edistää kuutta ilmastotavoitetta:

1. ilmastomuutoksen hillintä (esim. uusiutuvan energian tuotanto, puhdas liikenne)
2. ilmastomuutokseen sopeutuminen (esim. tulvaesteet, erilaiset hälytysjärjestelmät)
3. vesi ja merivarojen suojeleminen (esim. veden puhtauden suojeleminen)
4. kiertotalouden edistäminen (esim. materiaalien tehokkaampi uudiskäyttö, tuotteiden elinkaaren pidentäminen)
5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen (esim. muiden kuin kasvihuonekaasujen vähentäminen)
6. ekosysteemien ja biodiversiteettien suojeleminen (esim. kestävät maataloustoimet, kestävä metsätalous)

Taksonomian mukainen tuettava kohde voi joko suoraan tukea ympäristötavoitetta tai olla ns. mahdollistava toimi (enabling activity) tai ns. transtio toimi, joka on taksonomian osa vain rajatun ajan. Toisaalta yksikään taksonomian mukainen toimi ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa yhdellekään ympäristötavoitteesta (do no significant harm principle). Lisäksi jokaisen taksonomian mukaisen toimen on täytettävä sosiaaliset vähimmäissuojatoimet.

PIE yhtiöille (yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt) ovat jatkossa velvoitettu raporttoimaan toimintansa taksonomian mukaisuudesta riippumatta siitä käyttävätkö yritykset kestävä rahoituksen mukaisia rahoitustuotteita tai ei. Raportointivelvoite vaikuttaa jatkossa myös yritysten tavarantoimittajia. Maa- ja metsätalouden harjoittajat ei todennäköisemmin ole rahoitustuotteiden käyttäjiä, mutta raportointivelvoitteet vaikuttavat myös heidän toimintaansa, kun he toimivat alihankkijoina arvoketjuissa. Trilogit läpäissyt asetus jättää avoimeksi taksonomian todentamisen ja jättää sen jatkovalmistelun ratkaistavaksi.

EU:n maa- ja metsätaloudessa on käytössä kaksi erilaista lähestymistä kestävyteen. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteissa on yhdistetty monta kestävyys kriteeriä tukijärjestelmien ehtoihin. Toisaalta metsäalalla ei ole yhteistä metsäpolitiikka, mutta paneurooppalaisen Forest Europe-prosessin kautta on luotu seurattavia kriteereitä ja kansalliset lainsäädännöt toteuttavat jäsenmaatasolla kestävyystavoitteita mm. bioenergian kestävyysvaatimuksissa (REDII). Kustannustehokkain kestävyys ehtojen seuranta-järjestelmä on rakennettavissa vain olemassa olevien järjestelmien yhteyteen.

Käsittelytilanne EU:ssa

Taksonomia-asetuksen käsittely on nyt viimeistelyvaiheessa, kun trilogit saatiin valmiiksi joulukuussa 2019. Lainsäädäntö siirtää komissiolle oikeuden antaa tarkempia delegoituja säädöksiä, joilla määritetään kestävyyskriteerit ja indikaattorit. Samalla pitää määritellä, miten kriteerien toteutumista seurataan ja varmennetaan raportointivelvoitteiden todentamiseksi.

Taksonomian valmistelu alkoi TEG-asiantuntijaryhmässä, missä maa- ja metsätaloussекторien edustajat eivät ole olleet mukana. Jatkovalmistelussa asiantuntijaryhmä ja sen rinnalla toimiva jäsenvaltioiden asiantuntijaryhmä osallistuvat delegoitujen säädösten valmisteluun. Ilmastotavoitteita on suunniteltu julkaistavan 31.12.2020, ja ne tulevat voimaan 31.12.2021. Muita ympäristötavoitteita koskevat delegoidut säädökset julkaistaan 31.12.2021, ja ne tulisivat voimaan 31.12.2022.

Jatkotyössä laaja sidosryhmien kuuleminen toteutetaan maaliskuun alussa alkavalla julkisten kuulemisten sarjalla. Vaikka TEGin mallinnos on laaja, esimerkiksi kotieläintaloudesta kestävyyskriteerien ehdotus kattaa maidon, naudanlihan ja lampaanlihan tuotantojen kriteeristön, mutta ei muita kotieläinsektoreita. Maataloudessa ehdotuksia on myös yksivuotisten ja monivuotisten kasvien viljelyyn. Metsän osalta on myös työryhmän ohjeet.

MTK:n tavoitteet

- MTK tukee komission perustavoitetta, jotta toimintamallien ja määrittelyjen taakse saadaan yhtenäisemmät pelisäännöt. Maa- ja metsätaloudessa on jo lähtökohtana kestävät toimintamallit ja nämä pitää ottaa huomioon.
- MTK:n tavoitteena on, että jäsenmaat ja luonnonvarojen kanssa toimivat sidosryhmät ovat mukaan kestävyyskriteereiden määrittämisessä ja indikaattoreiden soveltamisessa paikallisiin kriteereihin. Mittarivalinnalla (indikaattorit) vaikutetaan ratkaisevasti toiminnan arvioinnin loppupäätelmiin. Komission ehdotuksessa arvioinnin ja mittareiden tarkempi määrittäminen jätetään komission delegoitujen sääntöjen varaan ja neuvoston ja parlamentin rooli jää vähäiseksi prosessissa.
- Maataloustukijärjestelmissä täydentävät ehdot pitävät lähtökohtaisesti huolen tuotannon kestävydestä. Forest Europe -prosessissa on sovittu määritelmä kestäville metsänhoidolle, lisäksi kansalliset ja EU-lainsäädännöt (kuten

juuri vuoteen 2030 asti päätetyt RE-DII:n riskiperusteinen malli ja LULUCF-asetus) linjaavat kestävyyttä. Myös mm. EU:n biotalousstrategiaan sekä EU:n metsästrategiaan sisältyy kestävyystarkastelua.

- Komission ehdotus perustuu toiminnan ympäristökestävyyteen. Kestävässä kehityksessä on kolme ulottuvuutta: taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen kestävyys. Komission esityksessä viitataan sosiaaliseen kestäväyteen mm. lapsityövoiman käytön ja ILO:n sopimusten noudattamisen näkökulmasta. Kun käytetään kestävyyttä ohjaavana kriteerinä, on kaikki kolme kestävyiden ulottuvuutta huomioitava mittareissa ja arvioinneissa.
- Yritysten investointien ja liikevaihdon kestävyiden arviointi toimintakertomuksessa ja tilintarkastuksessa edellyttää, että on olemassa EU-lainsäädäntö, josta johdetaan toiminnan kestävyiden kriteerit. Prosessissa ei pidä ottaa uusia EU-instituutioiden ulkopuolisia toimijoita määrittämään kestävyyttä.
- Kestävyiden todentamisen kustannukset ovat keskeinen järjestelmän toimivuuden mittari. Kestävän rahoituksen välineiden pitää olla käyttäjälle myös taloudellisesti kannustavia eli markkinoiden täytyy tuottaa käyttäjälle lisäarvoa ja/tai todentamisen lisäkustannusten tulee olla kohtuulliset suhteessa lisäarvoon.
- Ulkopuolisten tahojen määrittämien kriteerien ja EU-lainsäädännön vaatimusten vastaavuus pitää määrittää ekvivalenssilla, joka arvioi myönnettyjen sertifikaattien suhteen EU-lainsäädännön vaatimuksiin.

Oikeudenmukainen siirtymä ja koheesiopolitiikka

Marko Mäki-Hakola; +358 40 502 6810; marko.maki-hakola@mtk.fi

Oikeudenmukaisen siirtymän (Just Transition Fund) käsittelyssä Suomea koskeva erityispiirre on turvetuotannon vähentämisestä aiheutuvien työpaikkojen menetyksien hallinta ja rahoitus, sekä energiahuoltovarmuuden parantaminen. MTK:n näkemyksen mukaan neuvotteluissa on saavutettava sellainen lopputulos, joka mahdollistaa turvetuotantoketjun koko tuotantoketjun menetysten kompensoimisen ja oikeudenmukaisen siirtymän järjestämisen kaikkine elementteineen. Tämä tulee toteutua siten, että Suomi ei menetä koheesiopolitiikan puolelta.

EU:n aluepolitiikan tavoitteena on edistää alueiden talouskasvua ja kehittää niitä esim. investointipolitiikan avulla. Aluepolitiikka on osa EU:n yhteisvastuullisuutta, jossa tukea kohdennetaan vähemmän kehittyneille alueille. EU:n rahoitusta on kohdennettu pääosin EAKR:n ja ESR:n avulla erityisesti tutkimukseen ja innovointiin, tieto- ja viestintätekniikkaan, pk-yritysten kilpailukykyyn kehittämiseen ja vähähiiliseen talouteen siirtymiseen. EU:n aluepolitiikan eli koheesiopolitiikan luonne on muuttunut EU:n laajetessa Keski- ja Itä-Eurooppaan. Kansallinen alue- ja rakennepolitiikka on EU-jäsenyyden aikana heikentynyt ja kehittämistoimet ovat olleet vahvasti sidoksissa EU:n ohjelmapolitiikkaan sekä rakennerahastoihin. Uusien jäsenmaiden rakenteita on uudistettu mittavilla tulonsiirroilla. Koheesio on luonut kasvua ja tasa-arvoa. Vainutusten arvioinnissa on liian yksinkertaista tarkastella pelkästään budjettilukuja, sillä myös vauraammat jäsenmaat ovat hyötäneet sisämarkkinoiden investoinneista ja kasvusta. EU-rahastot ovat osa jokaisen maakunnan päätöksentekoa. EU:ssa tulevan ohjelmakauden säädökset puolestaan voivat tehdä alueiden kehittämisen entistä sujuvammaksi.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komission ensimmäisen monivuotisen rahoituskehysluonnoksen mukaan Suomi olisi saamassa noin 100 miljoonaa euroa lisää koheesiorahoitusta tulevalla kaudella ja kriteerit rahan jaossa maiden kesken ovat muuttumassa. Suomen kannattaa pitää kiinni mm. kehittyneempien alueiden harvan asutuksen kriteeristä sekä Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityisrahoituksesta.

Koheesiovalmistelu eteni Suomen pj-kaudella hyvin, mutta tammikuun Green deal linjaukset toivat uutena koheesiorahasto-osana oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF). JTF on osa laajempaa oikeuden mukaisen siirtymän mekanismeja.

JTF:n varatusta 5 miljardista Suomen osuus olisi n. 165 miljoonaa euroa. Tämän saamiseksi Suomen olisi siirrettävä vähintään 1,5 kertaa JTF-määräraha Suomen saamista EAKR ja ESR osuuksista. Lisäksi tarvitaan koheesiopolitiikan sääntöjen mukainen kansallinen osarahoitus. Kaikkiaan JTF koko-naisuus Suomessa olisi 749 miljoonaa.

Suomen JTF saanto perustuisi hiili-intensiivisten NUTS2 alueiden teollisuuspäästöihin ja työllisyyteen sekä turpeen tuotantoon. Kansallinen käsittely Suomessa on menossa ja ylimääräinen

Eurooppaneuvosto käsittelee JTF:ää 20.2. Komissio esittelee maaraportit ja niiden liitteen maaliskuussa. Neuvoston ja parlamentin kannat tulevat kesäkuun loppuun mennessä. Trilogit käydään Saksan pj-kaudella.

MTK:n tavoitteet

- JTF:ää hyödynnetään kotimaan uusiutuvia luonnonvaroja edistävasti. JTF tulee kolmantena rahaston koheesionalle EAKR:n ja ESR:n lisäksi.

- JTF turvekriteeriä määriteltäessä otetaan tavoitteeksi lisätä turpeen käyttöä muussa kuin energiantuotannossa. Energiaturve huomioidaan huoltovarmuusnäkökulmasta ja turpeen tuotannolle muuhun kuin energiakäyttöön ei aseteta rajoituksia. Turve on välttämätöntä mm. kasvu-turpeena ja kuivikkeena eläinten hyvinvoinnin edistämisessä.

- Koheesiopolitiikkaa mitataan aiempaa enemmän tulosten perusteella. Maiden toimenpiteillä on oltava vaikuttavuutta.

- Koheesiorahoissa on oltava myös kansallinen osuus. Suomen tulee eri rahastojen kautta pyrkiä EU-tuen kokonaissaannon maksimointiin. Maa-seuturahoituksessa saanto on moninkertainen, olennaisesti Suomen maksuosuutta suurempi. EU:n kokonaisrahoituksen lisäys maaseutupuolelle kasvattaa Suomen kokonaissaantoa enemmän kuin lisäys rakennerahastoihin. Jatko-neuvotteluissa on varmistettava, että Suomen lisääntyvä saanto säilyy.

- Uuden koheesiorahoituksen painopistettä pitää siirtää yrittäjyyden ja elinkeinojen kehittämiseen. Harkittuja, EU-lisäarvoa tuottavia infrastruktuuri-investointejakin vielä tarvitaan, erityisesti tietoliikenneyhteyksiin.

- Koheesiopolitiikan yhteisten tavoitteiden ja yhteistyön lisäksi on jäsenmaiden omaa vastuuta lisättävä. Jäsenmaiden välisen koheesio- lisäksi tarvitaan enemmän sisäistä koheesiota, joka takaa maiden eri osien tasapainoisen kehityksen.

- Suomen koheesiopolitiikan vahva perusta on edelleen oltava itä- ja pohjoisosien harva asutus ja pitkät etäisyydet. Arktisen alueen merkityksen kasvun mukana myös pohjoisen Suomen koheesiorahoituksen tarpeet kasvavat. Alueella on runsaasti tärkeitä raaka-aineita. Samalla työvoimapula ja saavutettavuus rajoittavat resurssien hyödynnettävyyttä.

- Jäämeriyhteys on syytä pitää esillä koheesiorahoituksesta puhuttaessa. Koheesiohaasteet ovat Suomessa pysyviä ja erityiset perustuvat liittymissopimuksiin.

- EU:n on lisättävä panostusta ulkoraja-alueidensa taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseen. Varsinkin EU:n itäisen ulkorajan vakaus ja kehitys on varmistettava. Pitkän itärajan omaava Suomi on luonteva aloitteentekijä uudistuvalla ja vahvistuvalla rajaseutuohjelmalle.

- Maaseudun yritystoimintaa edistetään edelleen pääosin maaseutuohjelman kautta.

- Osa koheesiorahoituksesta käytetään paikalliseen kehittämiseen, CLLD monirahastomallin mukaisesti.

Infrastruktuurin kehittäminen - Verkkojen Eurooppa

Marko Mäki-Hakola; +358 40 502 6810; marko.maki-hakola@mtk.fi

Euroopan menestys vaatii kunnossa olevaa ja nykyaikaista liikenne- ja tietoliikenneverkkoa. Lisäksi Eurooppa pyrkii eturintamaan uusiutuvan energian käytössä ja digitaalisessa taloudessa. Euroopan laajuiset verkot ja rajat ylittävät yhteistyö ovat paitsi ratkaisevan tärkeitä sisämarkkinoiden toiminnalle, myös strategisesti merkittäviä energiaunionin ja digitaalisten sisämarkkinoiden toteuttamisen ja kestävien liikennemuotojen kehittämisen kannalta. Ilman EU:n toimia yksityisillä toimijoilla ja kansallisilla viranomaisilla ei kuitenkaan ole riittävästi kimmoketta investoida rajat ylittäviin infrastruktuurihankkeisiin.

Nykyisellä rahoituskaudella Connecting Europe Facility (CEF) eli Verkkojen Eurooppa on Euroopan komission ja Euroopan investointipankin rahoitusväline, joka tukee kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä. Sillä rahoitetaan laajoja eurooppalaisia projekteja ja toteutetaan TEN-T suunnitelmaa. Rahoitusohjelma kaudella 2014–2020 on kooltaan 30,4 miljardia euroa.

Nykyisellä kaudella Suomi on kuulunut liian suppeasti TEN-T ydinverkkokäytävän piiriin ja maassamme on ollut pula suurista ratahankkeista, eikä EU-rahoitusta ole pystytty käyttämään kuin hieman.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio on ehdottanut, että Verkkojen Eurooppaa uudistetaan seuraavalle rahoituskaudelle.

Euroopan laajuisiin infrastruktuuriverkkoihin tehtäviin investointeihin osoitettaisiin yhteensä 42,3 miljardia euroa (liikenteen alalle 30,6 mrd €, energia-alalle 8,7 mrd € ja digitaaliselle 3 mrd €). Komission ehdotuksella pyritään sovittamaan liikenne-, energia- ja digitaali-ala paremmin toisiinsa EU:n talouden digitalisaation ja hiilestä irtautumisen nopeuttamiseksi.

Keskeinen tavoite on edelleen TEN-T verkon kehittäminen. Suomen kannalta on myönteistä, että Pohjanmeri-Itämeri –ydinverkkokäytävän jatkaminen Helsingistä Tornioon lisäisi tukikelpoisten ratahankkeiden määrää jopa 2 miljardilla eurolla. Tukea olisi näin haettavissa jopa 600 miljoonaa euroa enemmän kuin nykyisen rahoitusasetuksen säännöllä (tuki enintään 30 % tukikelpoisista kustannuksista).

MTK:n tavoitteet

- EU rahoituksen käyttäminen pääradan kehittämiseen ja samalla muun kotimaisen rahoituksen vapautuminen muissa kohteissa käytettäväksi on kannatettava mahdollisuus ja jatkoneuvotteluissa on varmistettava, että ydinverkkokäytävän laajennus pysyy tavoitteissa.

- Vähähiilisyttä tukevien lataus- ja tankkaus-pisteiden syntyminen myös maaseudulle. Vaih-toehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin rakentamisen kirjauksissa varmistettava alueiden tasavertaisuus. Maiden sisäinen koheesio on tärkeämpi kuin se, että nyt esitetyn mukaisesti 11,3 miljardia euroa varattaisiin koheesiomaiden käyttöön.

- Digitaalisessa infrastruktuurissa varmistetaan alueiden välinen tasavertaisuus. Verkkoyhteyksiä kehitetään kaupunkien lisäksi myös maaseudulle. Suuren kapasiteetin laajakaistaverkko on kaikkialla saatavissa ja 5G verkoissa luodaan edellytykset paikallisille verkoille ja mikro-operaattoreille. EU-tavoitteiden mukaisesti jokaisella, myös maaseudun asukkailla ja yrityksillä, tulee olla käytettävissään 100 megan laajakaista 2025.

- MTK tukee komission näkemyksiä, joiden mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että digitaaliset palvelut auttavat poistamaan alueellisia eroja ja että kaikilla Euroopan kansalaisilla ja yrityksillä on tasavertaiset mahdollisuudet osallistua digitaalisiin sisämarkkinoihin ja hyötyä moderneista julkisista palveluista myös maaseudulla ja syrjäisillä alueilla. Tähän tarkoitukseen Suomen tulee saada osansa Verkkojen Eurooppa rahoituksesta.

Yrittäjyyden edistäminen - investoinnit ja rahoitus

Marko Mäki-Hakola; +358 40 502 6810; marko.maki-hakola@mtk.fi

EU-alueen yrityksistä pk-yrityksiä on 99 %. Valtaosa uusista työpaikoista syntyy pieniin yrityksiin. Keskeisiä yrittäjyysperiaatteita - ja politiikkaa määriteltiin EU:n pienyritysaloitteessa vuonna 2008 (Small Business Act). Siinä määritellään periaatteet, joiden tarkoituksena on ohjata erilaisia toimenpiteitä pk-sektorin toimintaedellytysten kehittämiseksi EU:n jäsenvaltioissa. Ensimmäinen varsinainen yrittäjyyspoliittinen ohjelma on vuodelta 2013 oleva Yrittäjyys 2020-toimintasuunnitelma. Siinä päähuomio kiinnitetään yritysten säädosympäristön kehittämiseen. Hallinnollista taakkaa on sen jälkeen pyritty määrätietoisesti vähentämään. Tulokset eivät kuitenkaan ole vastanneet yritysten ja yrittäjien odotuksia, vaikka EU:lla on useita pk-yrittäjyyttä edistäviä tavoitteita.

Yritysrahoituksen saatavuutta on parannettu esimerkiksi Euroopan investointiohjelmalla ja sen osana toimivalla Euroopan strategisten investointien rahastolla (ESIR). Noin neljäsosa ESIR rahoituksesta pitäisi suuntautua pk-yrityksille lainojen lisäksi myös sijoituksina rahastojen kautta.

Euroopan investointiohjelman tavoitteita noudattelee myös pk-yritysaloitte, jonka Suomen osuuden komissio hyväksyi 2016. Pk-yritysaloitteesta on tehty Suomeen sopimuksia neljän pankin kanssa. Niiden arvioidaan tuovan yhteensä 370 miljoonaa euroa lisärahoitusta suomalaisten pk-yritysten saataville. Takausohjelma on 0,5-10 miljoonan euron eurolainoille.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio on ehdottanut, että EU:n seuraavan pitkän aikavälin talousarvion (2021–2027) yhteydessä perustetaan InvestEU-ohjelma, jotta EU:n talousarviosta annettava laina- ja takausmuotoisen rahoitus saadaan saman katon alle.

Komissio ehdotti ja parlamentti kannatti, että InvestEU:hun korvamerkitään 15,2 miljardin euron määrärahat. Niiden avulla EU:n talousarviosta voidaan antaa 38 miljardin euron takuu, jolla tuetaan strategisesti tärkeitä hankkeita eri puolilla EU:ta. Komissio odottaa, että houkuttelemalla yksityisiä ja julkisia investointeja InvestEU-rahasto voi seitsemän vuoden aikana saada aikaan yli 650 miljardin euron investoinnit. InvestEU-rahaston tuki jakautuu neljään aihealueeseen, jotka

ovat kestävä infrastruktuuri, tutkimus, innovointi ja digitalisaatio, pienet ja keskisuuret yritykset sekä sosiaaliset investoinnit ja osaaminen. Parlamentti hyväksyi 2019 esitykset, jonka mukaan EU:n budjettitakuuta tulisi nostaa 40,8 miljardiin euroon, jotta saataisiin liikkeelle 698 miljardia euroa lisäinvestointeja ympäri EU:ta.

Yrittäjyyden edellytyksiin vaikuttaa myös pian valmistuva oleva pitkä aikavälin rahoituskehys sekä rahoituksen kanavoituminen Suomeen eri rahastojen kautta. Rakennerahastojen lisäksi erityisesti maaseutuohjelman yritysrahoituksella on ollut suuri merkitys maaseudun pk-yritysten kehittämiseen.

Komissio on kertonut uudistavansa pk-yritystrategian, myös pk-yritysten määritelmän tarkistaminen on edessä.

MTK:n tavoitteet

- Maaseudun yrittäjien tietoisuutta EU:n tarjoamista mahdollisuuksista sekä työkaluista on parannettava pitkäjänteisesti. InvestEU:ta valmisteltaessa on löydettävä tasapaino avustusten sekä takausten ja lainojen välillä.
- InvestEU:n rakentaminen ei saa keskittää päätösvaltaa komissioon vaan jäsenvaltioiden on pysyttävä osallistumaan päätöksentekoon. Komission rooli ei myöskään ole toimia suoraan pääomarahojattajana
- Tulevan kauden rahoitus- ja investointimahdollisuuksia on valmisteltava maaseudun yritystoimintaa edistävästi. Lisäksi mikro- ja pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua investointi- ja tutkimusohjelmien rahoitukseen on jatkuvasti edistettävä.
- PK yrittäjyysstrategiaa päivitettäessä huomioidaan, että eri rahoitusinstrumentit saadaan yrittäjien käyttöön ja tietoon yritysmuodosta riippumatta. Strategiassa asetetaan eri pääosastoille tavoitteet yrittäjyyden edistämiseksi.
- Pk-yrityksen määritelmää ei laajenneta.
- Seuraavallakin ohjelmakaudella on maaseudun yritysten rahoitusta tultava maaseudun kehittämisohjelmasta.

EU EDELLÄKÄVIJÄNÄ – GLOBAALI ULOTTUVUUS

Ilmastonmuutos ja ympäristön tilan heikkeneminen vaikuttavat kaikkiin ihmisiin. Tämä edellyttää maailmanlaajuisia ratkaisua. EU on sitoutunut näyttämään esimerkkiä Euroopan vihreän kehityksen ohjelmalla, luomaan globaaleissa arvoketjuissa normit kestäväälle kasvulle ja käyttämään diplomatiaa, kauppaa ja kehitysyhteistyötä ilmastotoimien edistämiseksi.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/fs_19_6721

Brexit – erosopimuksen neuvottelusta uuden suhteen valmisteluun

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

Brittien eroprosessi alkoi kansanäänestyksessä 23.6.2016. Artikla 50 mukainen eroilmoitus jätettiin 29.3.2017 ja varsinainen ero astui voimaan 31.1.2020. Pääministeri David Cameronista alkanut prosessi jatkui Theresa Mayn johdolla ja päättyi Boris Johnsonin voitettua laajan enemmistö parlamenttivaaleissa 12.12.2019.

Helmikuun alussa kumpikin osa oli julkisuudessa omista tavoitteistaan neuvotteluun. EU:n neuvottelumandaatti vahvistetaan 25.2.2020 yleisten asioiden neuvostossa. Ensimmäisten tiedotustilaisuuksien perusteella on selvää, että neuvotte-

lut painottuvat laajan kauppasopimuksen neuvotteluun. Kattoteemoja on kaksi, kauppasopimus ja turvallisuusyhteistyö. Näiden lisäksi avataan runsaasti neuvottelupöytiä, joissa käsitellään esimerkiksi kalastusta, liikenteestä ja kansalaisten oikeuksista. Mielenkiintoa on kummallakin puolella myös Britannian jatko EU:n tutkimusyhteistyöohjelma Horisontissa ja opiskelijavaihto-ohjelma Erasmusessa.

Pääministeri Johnson on korostanut moneen kertaan brittien haluan jatkossa säätää omasta lainsäädännöstä ja standardeista. Samalla viesti on ollut selkeä, he eivät halua noudattaa EU-standardeja. Pääministeri Johnsonin mukaan Britannia tulee säilyttämään korkeimmat mahdolliset standardit muun muassa ympäristö-, kuluttaja- ja työläisäädännössä sekä valtiontukisääntöjä. Johnson korostaa, että brittiläit ovat jo nyt useimmiten EU:n vähimmäistasoa tiukemmat eikä hölennyksiä ei ole suunnitteilla.

Iso-Britannian ero vaikuttaa monella tavalla EU:n toimintaa ja elintarvikemarkkinoihin:

1. Britannia on EU:n iso nettojäsenmaksun maksaja helpotuksista huolimatta (rebate). Tämän hetkisten maksujen perusteella brittien lähtö aiheuttaa 10 - 12 miljardin euron aukon budjettiin. Suomen laskelmissa on tästä aiheutuvaksi arvioitu 7,6 %:n leikkaustarvetta koko EU:n budjettiin.

2. Britannia tuottaa 60 % kuluttamistaan elintarvikkeistaan. EU:n sisämarkkinoilla Britannia on ollut tärkeä elintarvikemarkkina-alue. Erityisesti Irlannille markkina on erittäin tärkeä, sillä Irlannin naudanlihan viennistä 80 % on suuntautunut Britannian markkinoille. Samoin irlantilainen cheddar on ollut brittikuluttajien suosiossa. Hollannin tuoretuotannolle ja kukkaviljelmille brittimarkkina on ollut erittäin tärkeä. Samoin tanskalaisille ja saksalaisille sianlihantuottajille vienti britteihin on ollut tärkeä osa markkinaa.

3. Tullit ja tuontimaksut ovat sidoksissa EU:n tullikäytäntöihin. Jotta elintarvikkeiden hinnat eivät nousisi kohtuuttomasti, brittihallitus on valmisteellut alennettuja tuontimaksulistoja. Muutos vaikeuttaa samalla Britannian kautta tulevan EU-tuonnin tullauskäytäntöjä erityisesti Pohjois-Irlannissa.

4. Rajatarkastukset ovat elintarvikkeille pakollisia EU:ssa eikä Britannian eron osalta tehdä poikkeusta viennissä eikä -tuonnissa. Monet EU-jäsenmaat ovat valmistautuneet lisäämään merkittävästi rajatarkastushenkilökuntaa ja fasilitteettejä.

5. Elintarvikeyritykset ovat palkanneet vientitarkastuksia varten mm. eläinlääkäreitä ym. tuotamaan tarvittavia vientiasiakirjoja.

6. Kuljetusajan pidentyminen sitoo kalustoa ja kuljettajia sekä on ongelma jakeluketjun häiriöittämiselle toiminnalle. Esimerkiksi irlantilaiset ovat valmisteelleet uusia laivausreittejä Belgiaan ja Hollantiin, jotta brittien läpiajo ja tullaukset voitaisiin välttää.

Neuvotteluaiakataulu

- Joulukuun brittien vaalien jälkeen oli selvää, että britit lähtevät ulos EU:sta virallisesti 31.1.2020.

- Sitten alkaa kakkosvaihe. Britit EU valmistelevat omat neuvottelutavoitepaperit. EU:ssa parlamentti valmistelee oman kannanoton helmikuun puoleen väliin. Yleisten asioiden neuvosto kokoontuu 25.2.2020 päättämään komission neuvottelumandaatista.

- Maaliskuun alussa aloitetaan neuvottelu tulevasta suhteesta. Britit noudattavat EU-lainsäädäntöä neuvotteluajan mutta samalla he eivät osallistu mihinkään EU:n päätöksentekokoelimen kokoukseen.

- Kesäkuun 30. päiväksi on varattu neuvottelujen edistymisen arviointikokous. Erosopimuksen mukaan se on viimeinen päivä päättää jatkoaiatarpeesta neuvottelujen loppuun saatamiseksi. Pääministeri Johnson on jo ilmoittanut, että jatkoaikaa ei haeta.

- 31.12.2020 pitäisi neuvottelutulos olla hyväksytynä ja ratifioituna. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että parlamentin pitäisi saada neuvottelutulos käsiinsä lokakuun lopussa.

- Jos sopimus ei ole hyväksytty, astuu voimaan kova brexit ja EU-UK-kauppasuhteet jatkuvat kuten muidenkin WTO-jäsenten kanssa, joilla ei ole kauppasopimusta keskenään.

MTK:n tavoitteet

- EU:n neljä vapautta on kokonaisuus, josta ei voi poimia vain itselle sopivia etuja.

- EU:n ja Iso-Britannian välillä pitää säilyttää mahdollisimman läheiset kauppasuhteet samalla kun huolehditaan sisämarkkinoiden arvosta.

- Yhdenvertaisen kilpailuasetelman säilyttäminen EU:n nykyisten ja tulevien säännösten ja toimintatapojen ja brittien vastaavien vaatimusten kanssa

- Lisäarvotekijöiden tunnustaminen uudessa suhteessa (GI:t, terveysvaikutukset, kaura-tuotteet, Benecol-tuotteet, maitojalosteet ym.)

- Uusien ei-tulleihin perustuvien tuonin esteiden (non-tariff barriers) välttäminen ja sovittujen asioiden implementoinnin varmistaminen. Erityisesti aikaisemmin sisämarkkinoilla toimineille pk-yrityksille brittivienti voi olla ylipääsemätön haaste.

- Markkinahäiriöiden lievittäminen/turvalausekkeet (keskeisintä maito, sika, hedelmät ja vihannekset). Yksityisen varastoinnin tukeminen, uudet kauppasopimukset, kauppasopimusten täysi toimeenpano ja vienninedistäminen sekä menekinedistämisvarojen käyttö ovat perinteisiä markkinahäiriöiden vastatyökaluja EU:ssa

- Kauppasuhteiden kehittyminen EU:n ulkopuolelle, isot toimijat USA, Venäjä, Kiina ja Intia

- Brittien halu olla mukana jatkossakin mm. tutkimus- ja innovaatiohoiduksissa. Brittien mukanaololle pitää olla riittävä hinta, jotta EU-budjetin aukkoa saadaan täytettyä.

- Poliittinen tasapaino muuttuu EU:n sisällä. Muutokseen on reagoitava. Britit ovat olleet mm. sanktiopolitiikassa johtava EU-maa. Populistiryhmien, Välimeren sekä Visegrád-ryhmän (Puola, Tšekki, Slovakia ja Unkari) painoarvo kasvaa.

EU on aktiivinen kauppapolitiikan toimija

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

USA, Kiina ja EU muodostavat kauppapolitiikan ydinkolmikon, joiden toimia seurataan tarkkaan ja jotka ovat myös itse keskeisesti osallisina kauppapoliittisissa neuvotteluissa. Päälimmäisenä kriisipesäkkeenä on Kiinan ja USA:n suhde. USA:n keskeinen huoli on ollut kauppataaseen epätasapaino, jota presidentti Trump on lähtenyt korjaamaan kriisiyttämällä eri neuvotteluprosesseja. Sanktiotullien ja vastatoimien sarjassa on ajauduttu tilanteeseen, jossa Kiina ei voi enää vastata määrällisesti USA:n sanktioihin. Presidentti Trump on järjestänyt suurimuotoisia uusien sopimusten julkaisutilaisuuksia. Kiinan kanssa kauppasodan ensimmäinen ratkaisuvaihe jättää tullitasot vielä korkeammalle kuin ennen prosessin alkua. Trump on syyttänyt Kiinaa myös valuuttakurssin manipuloinnista (devalvoinnista). Tilanne voi olla myös markkinoiden reagoitua Kiinan talouden heikkenemiseen, jossa pitkään jatkunut 10 %:n kasvu on taakse jäänyttä elämää. NAFTA-sopimuksen uudistaminen USMCA:ksi Mek-sikon ja Kanadan kanssa oli USA:lle pakollinen jatkotoimi, kun he Trumpin johdolla irtaantuivat neuvottelusta TPP-sopimuksesta.

Kauppapolitiikka rooli korostuu nyt alkavissa EU:n ja Iso-Britannian tulevan suhteen sopimusneuvotteluissa. Kauppasopimusten historiassa tehdään nyt ensimmäisen kerran sopimusta, jossa kaupankäynnin esteitä rakennetaan yhteismarkkinoiden tilalle. Pääministeri Johnsonin johdolla britit haluavat säätää omat standardit niin elintarvikkeille kuin teollisuustuotteille. Tämä johtaa vääjäämättä tilanteeseen, jossa EU:n ja Iso-Britannian välille muodostuu rajatarkastus- ja tullauspaikka.

Kauppapolitiikka on palannut keskeiseen rooliin EU:n sisämarkkinatasapainon hoidossa. EU haluaa tehdä ulkopoliittikkaa kauppapolitiikalla, mutta samalla markkinoillepääsyn oikeuden rinnalla kasvaa velvoitteet kestävä kehityksen puitteissa. Pariisin ilmasopimukseen sitoutuminen, ILO:n työntekijöiden oikeuksien turvaaminen, antimikrobiresistenssi ja eläinten hyvinvointi ovat pitkän

listan tärkeitä osia. Green deal ohjelmassa uusi komissio on sitoutunut hiiliveron toteuttamiseen, jossa ensimmäisessä vaiheessa energiaintensiivisten alojen, kuten teräksen, alumiinin, sementin tai sähkön hiilivuotoa yritetään kontrolloida.

Uuden komission aloittaessa myös EU:n kauppapolitiikan kärki vaihtui. Kauppakomissariksi nousi Phil Hogan Cecilia Malmströmin tilalle. Muutosta voi kuvata myös maatalousosaamisen siirtymisenä kauppapolitiikan johtoon. Vastaava tiedonsiirto tapahtui edellisen kerran, kun nyt jo eläkkeelle jäänyt kauppapääosaston pääjohtaja Jean-Luc Demarty vaihtoi maatalouspolitiikan kauppapolitiikkaan.

Monenkeskinen kauppapolitiikka WTO:ssa

Balin ministerikokous 2013 käynnisti WTO-neuvottelut pitkän hiljaiselon jälkeen. Nairobin ministerikokoukseen 2015 lähdettiin ilman ennalta sovittua suunnitelmaa. Isot kauppamaat kuitenkin osoittivat haluavansa tehdä sopimuksia. Lukossa olleeseen maatalouden vientikilpailuun löydettiin ratkaisu, jossa vientituesta luovutaan ja samalla muistakin vientikilpailukeinoja karsitaan. Jatkovalmistelu Buenos Airesin ministerikokoukseen 2017 epäonnistui ja kokouksessa argentiinalaisten isäntien hyvästä yrityksestä huolimatta tulokset jäivät minimaalisiksi. Seuraava ministerikokous on 2020 Nursultanissa (Astana).

Nairobin kokouksessa vientikilpailun lisäksi sovittiin ruokaturvallisuusjärjestelmän määrittämisestä Intian toiveiden mukaisesti. Lisäksi sovittiin kehitysmaiden erityisturvamenettelyistä sekä vähiten kehittyneiden maiden (LDC) kohtelusta. Valmistelu ei ole kuitenkaan edennyt.

Yksi kiistakohde on kauppapolitiikan riitojen ratkaisu, mikä on edelleen tärkeää WTO:n toimintaa. Riitoja syntyy tulkinnoista ja jossain ne pitää pystyä avoimesti ratkomaan. USA on aktiivisesti käyttänyt riitojen ratkaisumenettelyä ja saanut itselleen myönteisiä päätöksiä läpi. USA on kuitenkin kritisoinut käsittelyn hitautta ja ratkaisujen USA-vastaisuutta. Samalla USA on estänyt mm. uusien tuomareiden nimittämisen riitojen ratkaisuelimeen. Riitojen ratkaisusta Suomen kannalta merkittäviä viime aikaisia päätöksissä ovat Venäjää koskien paperituotteiden korotettujen tullien leikkaaminen ja afrikkalaisen sikaruton (ASF) rajoitukset. Joulukuussa 2019 WTO-paneeeli menetti kaksi tuomariaan, mikä lamauttaisi koko järjestelmän.

EU on aktiivisesti yrittänyt löytää ratkaisua valituselimen kiistaan. Davosin talousfoorumin

yhteydessä EU ja 16 sopivat väliaikaisesta menettelystä, jolla korvataan valituselimen sulkemista aiheutuvia ongelmia. Maatalouden kannalta tämä on ehkä tärkeämpi kuin teollisuustuotteiden kannalta. Mukana ovat elintarvikemarkkinoiden suurmaat Mercosur-maat, Kanada, Meksiko, Australia, Uusi Seelanti, Kiina, Norja ja Sveitsi. Listalta puuttuvat kuitenkin vielä mm. USA, Intia, Venäjä ja Etelä-Afrikka.

Käsittelytilanne EU:ssa

Kauppapolitiikassa komissio edustaa jäsenmaita neuvottelupöydissä. Neuvottelumandaatin käsittelyssä parlamentti ja neuvosto määrittävät reunaehdot komissiolle. Komissio on ollut aktiivinen ja teki mm. Brasilian kanssa yhteistyötä Buenos Airesin WTO-ministerikokouksen maatalouden sisäisten tukien keskusteluissa. Valitettavasti Buenos Airesin kokous epäonnistui ja katseet on käännetty Nursultanin (Astanan) kokoukseen 2020.

Keskeinen kysymys on edelleen siirtyminen vanhasta Dohan kierroksen (DDA) agendasta ajankohtaisiin kysymyksiin. G20-maiden kokouksessa monet keskeisen jäsenmaat korostivat WTO:n ja erityisesti maatalousneuvottelujen edistymisen tärkeyttä. Kuitenkin Geneven valmistelussa edistysaskeleet ovat olleet pieniä. Elintarvikkeiden osalta monet asiat kytkeytyvät terveys- ja kasvinsuojelutoimista tehdyn sopimuksen (SPS-sopimus) kysymyksiin. Erityinen huomio on kiinnittymässä mikrobilääkeresistenssiin ja mm. eläinten hyvinvointiin. Myös ilmastosopimuksen kytkeytymistä kauppaneuvotteluihin on kaivattu vapautuvan kaupan ehdoksi. Tuleva kauppasuhte Britannian kanssa heijastuu myös WTO-tasolle. Tuontikiintiöt pitää ajantasais-
taa brittien eron jälkeiseen aikaan. Käsittely on meneillään WTO-maiden kanssa. Tuontikiintiöiden rinnalla myös vientikiintiöistä herää keskustelu.

MTK:n tavoitteet

- Monenkeskinen kauppajärjestelmä on kaikkien etu. Suomi hyötyy avoimesta kaupankäynnistä.
- Kaupan vapautuessa on eurooppalaisen tuotannon kilpailukyvyistä huolehdittava. EU/kansallisella -tasolla asetetut laatustandardit sisämarkkinoiden vapaasti liikkuville tuotteille on oltava lähtökohtana tuonnin vapauttamisessakin.
- Kahdenvälisissä neuvotteluissa kuluttajien huolet elintarviketurvallisuudessa ovat tärkeitä, mutta niitä on pystyttävä nostamaan myös monenkeskisiin kauppaneuvotteluihin.
- EU:ssa elintarvikelaatu ymmärretään monesti maantieteellisenä suojamerkintänä (GI), vaikka laatu on laajasti SPS-kysymys. Mikrobilääkeresistenssi on entistä tärkeämpi tuotteiden laatu-
asia kauppaneuvotteluissa eikä eläinten hyvinvointivaatimuksiakaan voida ohittaa.
- Tullivapaat ja alennetut tullikiintiöt ovat tärkeitä rajoitteita markkinavaikutusten kannalta. Kiintiöiden hallintajärjestelmän toiminta pitää olla ennakoiva eikä 'first come first served' –menettely ole mahdollinen.
- Brittien eron seurauksena käsittelyyn nousevat voimassa olevien kiintiöiden jako, jossa myös meille on tärkeää säilyttää EU:n vientimahdollisuudet samalla kun minimoidaan paineet tuontikiintiöiden (EU27+UK) kasvattamiseen.
- Poliittiset päätökset kauppasopimuksista edellyttävät järjestelmän uskottavuuden takia niiden täysimääräistä toimeenpanoa ja yritysneuvontaa sopimusten hyödyntämisestä.

Bilateraalit eli kahdenvälisen neuvottelut täydentävät WTO-sopimuksen luomaa toimin-taympäristöä

Monenkeskisten neuvottelujen rinnalla on koko ajan käyty kahdenvälisiä ja alueellisia neuvotteluja. Kahdenväliset sopimukset tähtäävät yleensä monenkeskistä neuvottelua huomattavasti syvempiin ratkaisuihin, joita ei voida saavuttaa laajoissa monenkeskisissä neuvotteluissa. Venäjän vientikielto 2014 viimeistään herätti elintarvikevien toimijat hakemaan vaihtoehtoja kaupankäynnille. Bilateraalineuvottelujen painoarvoa nostaa USA:n presidentin Trumpin toiminta, samoin kuin brexit-neuvottelut.

Kauppaneuvotteluissa on aina voittajia ja häviäjiä. Sektorien väliset erot voivat olla suuria, ja maatalouden sisälläkin joku tuote voi voittaa ja toinen kärsiä merkittäviä tappioita. Hyvään neuvotteluvalmisteluun kuuluu suojaverkkojen rakentaminen mahdollistamaan toiminnan jatkumisen uudessa kilpailutilanteessa. EU-maataloudelle esitetyt EU:n budjettileikkaukset ja kriisivälineiden puute ovat merkittäviä riskitekijöitä.

Käsittelytilanne EU:ssa

Presidentti Trumpin esitykset teräksen ja alumiinin tullien nostosta kansallisen turvallisuuden nimissä saivat liikkeelle uuden aktiivisen kauden EU:n ja USA:n välisissä kauppakeskusteluissa. Tilanteen rauhoittamiseksi presidentti Trump ja komission puheenjohtaja Juncker yhteisessä julkilausumassaan kesällä 2018 kertoivat soijan ja nesteytetyn maakaasun tuonnin kasvattamisesta EU:hun. EU ja USA ovat lupautuneet jatkaa kauppakeskusteluja, mutta komission mukaan keskusteluissa ei ole maataloustuotteiden tuonnin avaaminen. USA:n neuvottelumandaatti EU-USA-neuvotteluihin valmistui tammikuussa 2019. USA:n tavoitteena on maataloustuotteiden tuonnin esteiden poistaminen EU-USA-kaupassa. Samat teemat ovat esillä USA:n ja Iso-Britannian välisissä neuvotteluissa.

Kanadan kanssa pitkäksi venähtänyt sopimuksen (CETA) hyväksyminen on nyt siirtynyt toimeenpanovaiheeseen. EU:ssa sen hyväksymisprosessia hidasti sopimuksen luokittelu sekasopimukseksi, jossa osa sopimuksen asioista tarvitsee kansallisen hyväksynnän. CETA:n rinnalla EU sai valmiiksi kauppasopimuksen Japanin kanssa. Japanin sopimuksessa korostuu erityisesti pk-yritysten neuvonnan tarve, jotta sopimuksen luomat mahdollisuudet pystyttäisiin hyödyntämään. Elintarviketuotannon kannalta EU-USA-neuvottelut kuten myös Mercosur-neuvottelut ovat

olleet vaikeita. Iso osa tuontisuojusta rakentuu erilaisista terveys- ja kasvinsuojelutoimista tehdyn sopimuksen (SPS-sopimus) säädöksistä, joita voidaan pitää osittain myös kaupankäynnin teknisinä esteinä. Herkkien tuotteiden tuontitulleilla ja -kiintiöillä on suuri merkitys EU:lle. Parlamentin teettämän tutkimuksen mukaan SPS-kysymykset vastaavat USA:n osalta 80 % tuontisuojusta. EU:lle on tärkeää niin eurooppalainen elintarviketurvallisuusmalli kuin maatieteelliset alkuperämerkinnät.

EU ja USA sopivat uusia toimia hormonivapaan naudanlihan tuontikiintiön kohdentamiseksi paremmin USA:lle (35/45 000 tonnia). WTO-paneelin päätöksen mukaisesti USA:lle muodostettiin ns. Hilton beef -kiintiö. Suurimmat kiintiön käyttäjät ovat Uruguay ja Australia. Neuvottelutulos allekirjoitettiin elokuussa ja syyskaudella parlamentti keskustelee asiasta WTO käsittelyn yhteydessä.

Mercosur-sopimusneuvotteluista saatiin heinäkuussa 2019 neuvottelutulos. Maatalouden näkökulmasta neuvottelutulos on vaikea. Mercosur-maat ovat erittäin suuria ja kilpailukykyisiä maataloustuotteiden tuottajia, joiden kanssa oli vaikeaa löytää tasapainoinen Euroopan maatalouden kannalta. Kestävä kehitys on saanut uutta sisältöä sopimuspapereihin, mutta edelleen tasapainoinen kestävä kehityksen kolmen pilarin huomioiminen on vaikeaa. Mercosur-maiden ilmastositoumukset eivät tunnu rajoittavan kotieläintuotannon kasvua. Elintarviketurvallisuus on ollut Mercosur-neuvotteluissa tärkeä asiakokonaisuus, mutta monet asiat ovat edelleen ratkaisematta. Brasilian ruokaskandaalit ja korruptiosyytökset eivät ole helpottaneet keskusteluja. Neuvottelutulos tuo EU:n sisämarkkinoille elintarvikkeita, joiden tuotantovaatimukset ovat hyvin erilaiset (jäljitettävyyys, lääkeaineiden ja hormonien käyttö, torjunta-aineet, ilmasto- ja ympäristövaatimukset). Uuden-Seelannin ja Australian neuvottelut ovat alkaneet. Elintarvikevientimaina nämäkin neuvottelut ovat vaikeat varsinkin Iso-Britannian eron muuttaessa sisämarkkinoiden tasapainoa.

MTK:n tavoitteet

- Ydinkysymys on eurooppalaisen tuotannon kilpailukyky. Samat tuotantovaatimukset, mitkä EU:ssa ja kansallisella tasolla asetetaan sisämarkkinoiden tuotannolle, pitää olla lähtökohtana tuonnin vapauttamiselle. Jo elintarvikevalvonnan uskottavuuden takia markkinoilla olevien tuotteiden vaatimukset on oltava yhteismitallisia.
- EU on kuluttajasuojan perusteella kieltäytynyt keskustelemasta hormonien, raktopaminin ja muiden kasvunestojen nostamisesta neuvotteluihin. GMO:t ovat tärkeä asia USA:lle ja EU:n glyfosaattipäätökset eivät helpota keskusteluilma-piiriä. USA käyttää näistä asioista termiä moderni maatalousteknologia.
- Elintarvikkeiden laatukysymykset eivät ole vain maantieteellisiä alkuperämerkintöjä (GI), vaan laatu kiinnittyy laajasti SPS-tekijöihin. Mikro-bilääkeresistenssi on entistä tärkeämpi tuotteiden laatuasia. Kahdenkeskisissä kauppasopimuksissa on vaadittava myös eläinten EU:n hyvinvointistandardeja kaupankäynnin pohjaksi.
- Samoin kuin WTO-tuontikiintiöiden osalta myös kahdenvälisissä sopimuksissa kiintiöiden hallintajärjestelmä pitää olla ennakoiva eikä 'first come first served' –menettely kiintiön täyttämiseksi ole mahdollinen.
- Uusien neuvottelujen avautuessa on huolehdittava myös hyväksyttyjen sopimusten voimaansaattamisesta ja osaamisesta mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.
- EU on aikaisemmin sitoutunut (2008) WTO-kierroksella tuonnin vapauttamiseen sovitujen kiintiöiden sisällä. Kymmenessä vuodessa on tapahtunut paljon sisämarkkinoilla mm. kulu-tustottumusten muutoksen seurauksena ja Iso-Britannian ero EU:sta muuttaa monen tuotteen markkinatasapainoa.

MUUTA

Turkiselinkeinon ajankohtaiset asiat (yhteistyössä Fur European ja FiFurin kanssa)

WelFur-hanke on saavuttanut tavoitteen mukaisen kattavuuden Euroopassa

Jyrki Sura; +32 471 78 60 42; jyrki.sura@fureurope.eu

[WelFur](#) on seitsemässä eurooppalaisessa yliopistossa toimivien riippumattomien tutkijoiden laatima turkiseläinten hyvinvointiohjelma, jonka arviointijärjestelmän piirissä on noin 99% eurooppalaisista minkki-, kettu ja suomensupitiloista. WelFur-sertifiointi perustuu vuosittaisiin kolmannen osapuolen suorittamiin arviointikäynteihin, joiden tulosten perusteella tilan eläinten hyvinvointi luokitellaan neljään kategoriaan. Näistä kolmessa ylimmässä olevat tilat voivat saada WelFur-sertifikaatin.

Joulukuusta 2019 alkaen kansainväliset huuto-kauppaliikkeet ovat sitoutuneet ottamaan myyntiin minkin, ketun tai suomensupin nahkoja vain WelFur-sertifioituilta tiloilta Euroopassa. Täydet kolme WelFur-arviointia läpikäyneistä tiloista yli 98% on saavuttanut sertifikaatin edellyttämän pistemäärän, ja kaikista Euroopan aktiivisista tiloista on sertifioitu yli 93%.

Suomensupi mukaan WelFur-järjestelmään

Vuoden 2019 aikana kaikki suomalaiset suomensupitilat kävivät läpi kolme pilottivaiheen arviointikäyntiä. Pilottivuoden tulosten ja uusimpien tutkimusten perusteella suomensupin WelFur-protokollaa on päivitetty, ja päivitetty protokolla annetaan ulkopuolisen arviointikomitean käsiteltäväksi maaliskuussa. Jos komitea hyväksyy päivitetyn protokollan, saavuttavat kaikki suomalaiset suomensupitilat WelFur-sertifioitun aseman useimpien minkki- ja kettutilojen tapaan.

Turkiselinkeino mukana EU:n hankkeessa tuotteiden ympäristöjalanjäljen selvittämiseksi

Jyrki Sura; +32 471 78 60 42; jyrki.sura@fureurope.eu

Komission vuonna 2013 aloittama Product Environmental Footprint -yhteistyö on edennyt vaiheeseen, jossa eri toimialat alkavat vapaaehtoisesti kehittää tuoteryhmäkohtaisia soveltamissääntöjä (ns. PEFCR) EU:n luoman metodologian pohjalta ja komission valvonnassa. Fur Europe on mukana pukine- ja jalkinealan PEFCR -säännöstöä kehittävässä teknisessä sihteeristössä. Vuoden 2021 jälkeen PEF -hankkeessa olisi komission tavoitteen mukaan edettävä lakialoitteiden tasolle.

BRYSSELIN TOIMISTON YHTEYSTIEDOT

**MTK:n, SLC:n ja Osuustoimintakeskus
Pellervon Brysselin toimiston
yhteystiedot**

Johtaja Hanna Leiponen-Syyrakki,
+324765020704
hanna.leiponen-syyrakki@mtk.fi

Kotieläinasiamies Tarja Bäckman
+32477331958
tarja.backman@mtk.fi

Sihteeri Maarit Holma
+32 473933187
maarit.holma@mtk.fi

Maaseudun Tulevaisuuden kirjeenvaihtaja
Maria Pohjala
+32473737038
maria.pohjala@mt.fi

Harjoittelija, +32471330924

Some-kanavat:

FB: [MTK:n, SLC:n ja Pellervon Brysselin toimisto](#)

Twitter: [@BrysselToimisto](#)

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Simonkatu 6, 00101 Helsinki
vaihde 020 4131
www.mtk.fi